ONI SU NAŠ VJEČNI PLAMEN

ONI SU NAŠ VJEČNI PLAMEN

U čast poginulim
hrvatskim vitezovima
Domovinskoga rata
zaprešićkog kraja

ScanBook by Stric

Zaprešić, 2005

ONI SU NAŠ VJEČNI PLAMEN

Nakladnik: Udruga roditelja poginulih branitelja Zaprešić

Za nakladnika: *Biserka Brašić*

Izdavač: D.Z. PROMET d.o.o. Šenkovec

Glavni urednik: *Branko Zbukvić*

Grafički urednik: *Zlatko Šoštarić*

Lektor: *Ivka Horvat*

Unos teksta: *Anica Šoštarić*

Ratne fotografije i pjesme ustupio: Mario Filipi

Pjesme: Tomo Gelo, Drago Britvić, Josip Palada

Obrada fotografije: *Irena Briški*

Tisak: **CRO GRAF**, Jablanovec

Tiskano u studenom 2005.
Printed in Croatia

CIP - katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 355 45 (497.5) "1991/1995"

ZBUKVIĆ BRANKO
Oni su naš vječni plamen: u čast poginulim hrvatskim vitezovima Domovinskoga rata zaprešićkog područja / Branko Zbukvić. - Zaprešić : Udruga roditelja poginulih branitelja, 2003

ISBN 953 - 99423 - 0 - 6

431027183

UVOD UREDNIKA

Branko Zbukvić

ONI SU NAŠ VJEČNI PLAMEN

Vrijeme nezaustavljivo prolazi. Ostaju sjećanja. Zauvijek ću pamtiti dan kada sam prvi puta pokucao na vrata Udruge roditelja poginulih branitelja. Kako smo počeli realizirati ideju pisanja feljtona u Prigorskom kaju, tako smo se sve više zbližavali. U četiri godine pisanja feljtona posjetio sam 43 obitelji. Nije mi bilo lako. Svaka sudbina otvarala je bolne rane obitelji. Osjećao sam te ljude, osjećao sam njihovu žrtvu i patnje. Nakon izvjesnog vremena stekli smo bezgranično povjerenje i poštovanje. Pratio sam sve aktivnosti Udruge, posebno u danima podizanja spomenika, bio je to dan koji su roditelji dugo iščekivali. Ova knjiga samo je nastavak naše suradnje, posvećene njihovim hrabrim sinovima. Njima mnogo dugujemo, ONI SU NAŠ VJEČNI PLAMEN.

Branko Zbukvić

ISTINA O NAŠIM HRABRIM BRANITELJIMA DOMOVINE

Moć i snaga jednog naroda leži u njegovom dugom sjećanju i jakom pamćenju. Tko želi zlo jednom narodu onda razara njegovu snagu razarajući i njegovo pamćenje, zapisi Milana Šufflaya.

Danas upravo to čine nama Hrvatima. Nakon 13 godina mnogi nastoje zaboraviti ono što se događalo u Hrvatskoj tijekom Domovinskog rata, nastoje zaboraviti mnoge patnje i stradanja hrvatskog naroda. Nastoje zaboraviti smrt brojnih mladića i djevojaka koji su u taj Domovinski rat otišli čista srca prepuna ljubavi za svoj narod, očiju punih mladenačkog sjaja za svoju zemlju, i puni vjere da je njihov čin ispravan i jedini mogući, pravi, muški odgovor na stanje u kojem se zatekla njihova zemlja. Ti mladići nisu štedjeli sebe, ostavili su svoju dotadašnju sigurnost, svoje domove, roditelje, supruge, djecu, posao, otišli su bez kalkulacija, želeći samo obraniti svoje gradove, svoje domove. Svojim odlaskom i svojom smrću donijeli su novu državu. NAŠU HRVATSKU!

Domovinski rat upravo je to: naša nova država Hrvatska. Država koju smo dugo čekali i bili za nju spremni dati sve što se tražilo. I živote brojnih mladih ljudi koji do kraja nisu odsanjali svoje snove. Zasluga za novu državu pripada upravo njima, tim hrabrim ljudima koji su svojim činom pokazali što znači pravo domoljublje. Mnogima danas smeta Hrvatska i kroz nju smeta ih sjećanje na one koji su se izborili za nju. Napadajući Hrvatsku, napadaju i naše sjećanje, pokušavajući ga lažno prikazati kao nešto čega bi se mi Hrvati morali odreći i stidjeti jer je povezano zločinom.

Time napadaju i naš ponos, naše svetinje, i smrt naše djece i Domovinski rat njegovo najvažnije i pravo značenje.

Mnogi koji dolaze iz daleke Europe koji nas nisu nikada željeli Hrvatsku, a niti spriječili našu tragediju danas traže da se zaborave sve pale hrvatske žrtve, da se zaborave ubijena djeca, nikada pronađena tijela mnogih mladića i civilnih žrtava mučenih i zakopanih u masovne grobnice. Umjesto da sude agresoru oni nas izjednačuju s tim ubojicama naše djece. Slušati sve to i čitati svakodnevno o tome, upravo je bolno i ponižavajuće. Najbolnije za nas koji smo dali svoju djecu za novu hrvatsku državu i koji se danas moramo svakodnevno miriti s najbolnijom spoznajom da naših sinova više nema. Sada nam žele oduzeti i ono što nam je jedino preostalo. Vrijeme je da i mi kažemo: DOSTA! Mi roditelji isplakali smo tijekom ovih godina mnoge suze, suza i tuge bilo je i previše. Dignimo danas glas, ponosni glas roditelja poginulih branitelja i svjedočimo o našoj djeci. Istinu o našoj djeci, ali i pravom značenju Domovinskoga rata.

Biserka Brašić
Predsjednica Udruge roditelja
poginulih branitelja grada Zaprešića

ONI NISU DIO MENE

Oni nisu dio mene
Oni što o bitkama pjevaju
A bježali su
Kad gorjelo je.

Oni nisu dio mene
Što barjacima mašu
A u barjaku samo
Šarenu krpu vide.

Oni nisu dio mene
Što za novac suze liju
A duša im
Zjapi prazna.

Oni nisu dio mene
Što krste se u dobi
odmakloj,
Jer unosno je danas za
neke.
Kršćaninom se zvati.

Oni nisu dio mene
Što o slobodi viču
A slobodu
Za šaku novčića prodaju.

Oni nisu dio mene
Što sami sebe u pjesmi
zakapaju,
A daleko su bili
Kad heroje smo
sahranjivali.

Oni nisu dio mene
Jer ne bore se, ne
osjećaju.
Oni što ne vole nikog
Oni što samo - zarađuju.

Oni nisu dio mene što na
misi
Goleme krunice drže i ne
znaju
Što sa čudnom spravom
tom
Zapravo činiti treba.

Oni jesu dio mene
Što rukama golim
Jurnuli su
Na zmaja čeličnog.
A sada u kutu svome
Tihi i bezimeni
S prezirom gledaju
varalice
Kojima budale se dive.

Oni jesu dio mene
Što tijelom su svojim
Avet zaustavili i cvijet
Mladosti svoje vječnosti
predali.

S njima dišem,
Uz njih živim,
S njima pjevam
Pjesme časti.

A spodobe prijetvorne
Što laž im dušu spržila je
Ne vidim i ne čujem, jer -
Oni nisu dio mene.

Zagreb, 10. travnja 1995.
Mario Filipi

DOMOVINSKI RAT

Napisao: General bojnik Milenko Filipović

U Domovinskom ratu mi Hrvati smo prvi put u povijesti ratovali skupa na istoj strani i za iste ciljeve.

Kada je počela srbočetnička agresija, potpomognuta takozvanom JNA na našu domovinu da bi ostvarila zacrtane granice velike Srbije nismo imali vojsku, a ni vojničkog kadra da njome zapovijeda. Imali smo samo ustrojenu policiju koja je bila naoružana lakim pješačkim naoružanjem, a u kojoj je bilo puno onih koji nisu htjeli ni čuti o slobodnoj nezavisnoj demokratskoj Republici Hrvatskoj.
Zbog nadmoći u naoružanju i opremi, uz pomoć oružane pobune dijela srpskog pučanstva u Republici Hrvatskoj, agresor je s lakoćom okupirao dijelove hrvatskoga teritorija.
Ujedinjeni hrvatski narod (prvi put u povijesti), predvođen svojom vlašću i predsjednikom svih Hrvata dr. Franjom Tuđmanom, koje je sam hrvatski narod izabrao na demokratskim izborima , došavši sa svih strana (iz zemlje i inozemstva) i vođen višestoljetnom željom za svojom slobodnom nezavisnom demokratskom državom krenuo je u odlučujuću bitku za svoju slobodu i opstanak.

Krenuli smo ni od čega i bilo nam je izuzetno teško.
U isto vrijeme morali smo ustrojavati, uvježbavati, opremati i naoružavati vojsku i voditi oružanu borbu za oslobođenje okupiranih dijelova Lijepe naše protiv puno nadmoćnijeg agresora.
Nismo imali niti dovoljno pušaka za svakog pojedinca a kamoli težeg oružja (tenkova, transportera, topova,višecjevnih bacača, borbenih aviona, itd.).
Većinom su to bili golobradi mladići i djevojke bez vojničkog iskustva vođeni nacionalnom sviješću i domoljubljem prema svom narodu i svojoj domovini.
Malo je bilo iskusnih profesionalaca s vojničkim znanjem.

Dok razmišljam o nametnutom ratu prisjećam se mnogih pitanja koja su nas opterećivala u tim trenucima:

Kako nam je bilo na prvoj crti bojišnice dok su meci zujali kraj naših glava ?
Kako nam je bilo dok su granate padale po nama i oko nas ?
Kako nam je bilo dok su dijelovi zemlje, kamenja, drveća, različitih objekata i slično letjeli oko nas ?
Kako nam je bilo kada smo kisnuli i smrzavali se ?
Kako nam je bilo kada smo bili gladni i žedni ?
Kako smo se osjećali dok smo razmišljali hoćemo li se vratiti svojim najbližim ?
Hoćemo li ih još vidjeti ?
Kako smo se osjećali gledajući svoje prijatelje i suborce kako bivaju ranjeni i ostaju bez dijelova tijela ?
Kako smo se osjećali gledajući svoje prijatelje i suborce kako ginu ?
Kako nam je bilo slušajući njihove bolne i umiruće vapaje?
Kako nam je bilo dok smo skupljali njihova raskomadana tijela ?
Kako nam je bilo kada smo njihove roditelje, njihove žene, djecu i rodbinu obavještavali o njihovoj pogibiji ?
Kako nam je bilo kada smo odgovarali na pitanja njihovih najbližih : kako su poginuli, zašto se nisu čuvali, je li bila njihova osobna greška, jesu li točno slušali i izvršavali zapovijedi, jesu imali sve uz sebe, jesu li bili sami, jesu li bili sa svojima suborcima, jesmo li sve mjere sigurnosti poduzeli, jeli se to moglo na bilo koji način izbjeći ?
Kako smo se osjećali na zadnjim ispraćajima svojih prijatelja i suboraca ?
Koje su misli prolazile našim glavama u svim tim trenucima ?

Uvjeravam vas da nije bilo nimalo lagano niti ugodno odgovarati na sva ta i slična pitanja.

Svjesni smo bili da se sloboda ne dobiva na tanjuru, da se mnogi od nas neće vratiti svojim domovima, svojim obiteljima, svojim najmilijima.
Da mnogi neće vidjeti svoju djecu, igrati s njima niti biti uz njih dok budu odrastala.
Prolazeći kroz mjesta Lijepom našom, vidjevši odoru hrvatskog vojnika, djeca svih uzrasta bi nas pozdravljala s dva prsta visoko u zraku. Bilo ih je da su tek prohodali, musavi s palcem u ustima. Radi njih smo znali da moramo pobijediti u tom nametnutom, prljavom i neravnopravnom ratu.

Samo smo branili svoje domove, svoje obitelji, svoje najmilije, hvala Bogu i obranili.
Zlo nikada ne može pobijediti dobro.
Hrvatski vojnik, hrvatski branitelj s krunicom oko vrata zajedno sa svojim hrvatski narodom uz Božju pomoć izlazi kao pobjednik.
Nakon teških bitaka i rata kojeg smo vodili na cijelom našem teritoriju na kraju smo pobijedili i postali respektabilan faktor kojega priznaju međunarodni čimbenici.
Hrvatska vojska je pobjednička vojska.

Kao jedan od sudionik od prvog dana, hrvatski vojnik i branitelj, jedan od ratnih zapovjednika i ratni vojni invalid svjedok sam svih tih dramatičnih događanja za vrijeme Domovinskog rata.
Ponosan sam što pripadam generaciji Hrvata koja je ostvarila svoj stoljetni san.
Ponosan sam što sam hrvatski vojnik i branitelj.
Ponosan sam na svoje suborce i na sve hrvatske branitelje, a pogotovo na one koji dadoše najviše što su mogli dati na oltar domovine, svoje mlade živote.
Ponosan sam što sam bio njihov zapovjednik.
Na njih moramo svi biti ponosni, cijeli hrvatski narod i cijela naša domovina Hrvatska.
Uvijek ih moramo imati u svojim sjećanjima i svojim srcima.
Nikada ih ne smijemo niti ćemo ih zaboraviti.

Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora donio je 13. listopada 2000. god. Deklaraciju o Domovinskom ratu u kojoj se navode temeljni pravno-politički stavovi o njegovom karakteru i značaju iz koje ističem : "Republika Hrvatska vodila je pravedan i legitiman, obrambeni i osloboditeljski, a ne agresivan i osvajački rat prema bilo kome u kojem je branila svoj teritorij od velikosrpske agresije unutar međunarodno priznatih granica. "
Ustavni sud je 12. studenoga 2002. god. utvrdio da su ratne operacije hrvatske vojske bile u skladu s Ustavom RH jer su štitile ustavni poredak i suverenitet države.

Temelj Hrvatske države je Domovinski rat i njegovi branitelji koji dadoše svoje živote.
Hrvatsku državu stvorili su hrvatski branitelji, zajedno sa svojim hrvatskim narodom.
Da nije bilo Domovinskog rata ne bi bilo niti slobodne hrvatske države.

S posebnim pijetetom svakom poginulom hrvatskom vojniku i braniteljju odajem počast i zahvalu za žrtvu koju su nesebično učinili, laka im bila hrvatska gruda koju su neizmjerno ljubili.

DA SE NE ZABORAVI

Gradonačelnik Zaprešića: mr. sci. Vinko Morović:

Porušili su nam domove, prolili našu krv, ubili našu mladost. Junaštvo naših mladih sugrađana i snaga hrvatskog naroda ostvarila je viziju o neovisnosti. Ne zaboravite da su naši branitelji hrabro i časno otišli s ovozemaljske pozornice odigravši svetu i posljednju ulogu prema svojoj voljenoj domovini.

Oni su naš vječni plamen koji će nam u budućnosti pružati svjetlost.

Ova knjiga o palim braniteljima Domovinskog rata plod je inicijative Udruge njihovih roditelja. Ona predstavlja želju svih nas, stanovnika grada Zaprešića i okolnih općina – Bistre, Brdovca, Dubravice, Jakovlja, Luke i Marije Gorice da uspomena na pale branitelje bude trajna kao živo sjećanje na najnoviju povijest i stvaranje hrvatske države, a u svjetlu žrtava cijelog zaprešićkog kraja.

U tom smislu, grad Zaprešić je objeručke prihvatio inicijativu Udruge roditelja poginulih branitelja i svih ostalih udruga proisteklih iz Domovinskog rata i odlučio, aktom prezentirati počast Grada palim braniteljima zaprešićkog kraja.

Grad Zaprešić je preuzeo koordinaciju svih potrebnih aktivnosti, počevši od izbora lokacije, ponuđenih idejnih rješenja, od kojih je izabrano rješenje poznatog kipara Dragutina Grgasa - Belog, do osiguranja potrebnih sredstava, dijelom i od sponzora. Komunalno poduzeće Zaprešić d.o.o. je sponzoriralo građevinske radove, a ostali donatori su bili Hrvatske vode, Hrvatske telekomunikacije te tvrtke Arboretum, Jedinstvo, Vodotehnika i Građevinski institut. Svakako im izražavamo zahvalu kao i ostalim pojedincima koji su dali svoj doprinos u svakoj fazi realizacije objekta. Temeljem općeg zadovoljstva, kako nas koji smo sudjelovali u izgradnji spomenika tako i ostalih, koji su vidjevši spomen obilježje iskazali zadivljenost njegovim izgledom, uvjeren sam da smo kao gradska uprava uspjeli u želji da zamišljeno i ostvarimo.

Sama gradnja spomen obilježja je tekla vrlo brzo te smo ga mogli predati javnosti na datum pada Vukovara, datum koji je postao jedan od najvažnijih simbola otpora u Domovinskom ratu.

Od tada je spomen obilježje postalo mjesto svakodnevnog okupljanja građana i mjestom obilježavanja svih bitnih datuma za hrvatsku državu i grad Zaprešić.

Osobno smatram ovaj spomenik svojim velikim uspjehom u mom mandatu gradonačelnika, te ga smatram svojim velikim doprinosom čuvanju sjećanja na žrtve koje su ugrađene za sretniju budućnost i nacionalnu samosvijest zaprešićkog kraja, a posebno našeg grada.

Spomenik na koji smo ponosni predstavlja nas same te smatramo da smo, od ideje do realizacije, u potpunosti izvršili zadaću.

Narod koji poštuje svoje žrtve i koji uživa svoju povijest ima i budućnost. U ime te budućnosti pozdravljam pale branitelje s uzvikom Hrvata: ***Navik on živi ki zgine pošteno.***

Hrvatska, ljubavi moja

i ovdje sam tvoj sin,
i ovdje sam tvoje ime
i tvoj sjaj.
(Z. Tomičić)

mr. sci. Željka Nenadić - Tabak:

U životu svakoga čovjeka sjećanje i zaborav imaju osobito značenje.

U naše osobno sjećanje pohranjujemo ono najvrednije što nam je darovao život, sve one iznimne trenutke našeg življenja, sve one životne pojedinosti i slike koje su u nama pokrenule najtananije titraje i najdublje osjećaje. U našu osobnu memoriju pohranjujemo i likove dragih nam ljudi, susrete s njima i njihove riječi koje su uspjele duboko dotaknuti naše biće. U našem osobnom sjećanju zauvijek ostaju oči i lica ljudi koje su nas podučili dubokim životnim mudrostima te na nas prenijeli najdublje životne vrijednosti koje su odredile naš život, naše životne ciljeve i stremljenja.

Zaborav stoji s druge strane našeg sjećanja. U zaborav potiskujemo i odbacujemo sve ono ružno, tegobno i bolno što nas je zadesilo tijekom životnog puta.

Sjećanje i zaborav imaju iznimno značenje, ne samo u našem pojedinačnom i osobnom životu, nego i u životu naroda kojem pripadamo. Svaki narod u svoju kolektivnu memoriju pohranjuje mnoge za njega značajne događaje koji svjedoče o najsjajnijim nacionalnim trenucima uspona, slave, pobjeda, trenucima koji svjedoče o snazi, čvrstini i otpornosti tog naroda. U narodnoj memoriji trajno se pamte imena pojedinaca iz naroda koji su dijelom pokazali svoju iznimnu moralnu ili intelektualnu veličinu, imena pojedinaca koji su se iskazali kao ljudi, kao čvrsti karakteri, kao pravi istinski domoljubi.

Nacionalno sjećanje Hrvata pamti mnoge koji su zbog iskazanog dubokog i iskrenog domoljublja te posvećenosti borbi za slobodu svoje zemlje trajno zadobili poštovanje i ljubav svog naroda.

Hrvatska i hrvatski narod pamte svoje domoljube, junake, velikane i vitezove. Pamte se svi oni koji su djelom pokazali kako je silna, strasna, ogromna i nepobjediva žudnja naroda za svojom slobodom i svojom državom. Tisuće i tisuće hrvatskih vitezova tijekom hrvatske povijesti iskazivali su tu žudnju. Ona je tijekom Domovinskog rata iz žudnje, želje i snova konačno pretočena u nastanak naše vlastite države. Tisuće i tisuće hrvatskih dragovoljaca i branitelja spremno su dali život da 1992. hrvatski crveno-bijelo-plavi stijeg ponosno zalepršа među ostalim zastavama slobodnih naroda. Najbolji sinovi hrvatskog naroda pokazali su tijekom Domovinskog rata kako se akumulirana energija narodnog htjenja za vlastitom državom i slobodom ne može zaustaviti. Tu silnu i prejaku energiju nije moglo zaustaviti ništa. Nikakva prepreka, nikakva sila nije mogla zaustaviti i spriječiti ljude koji su bili spremni dati svoj život da bi njihova domovina bila slobodna.

Duboka ljubav i odanost narodu i zemlji, vjera u pravednost cilja, vjera u Boga, Hrvatsku i njezinu budućnost, osobna hrabrost i požrtvovnost vodila je mnoge hrvatske vitezove tijekom Domovinskog rata. Njihova hrabrost dostojna divljenja iskazana je u obrani Vukovara, Vinkovaca Osijeka, Zadra, Dubrovnika... diljem Hrvatske. Ljubav prema domovini stavili su iznad svojih pojedinačnih ljubavi, ljubavi prema djeci, ženi, obitelji. Tako mogu postupiti samo doista hrabri ljudi.

Hrabrim ljudima narod odaje uvijek štovanje i divljenje, a njihova imena i djela pohranjuje u svoje nacionalno sjećanje.
I ova knjiga nastala je u želji da spomen na hrabre zaprešićke vitezove Domovinskog rata postane dio nacionalnog sjećanja. Njima na časni spomen, a njihovoj djeci, roditeljima i obiteljima kao potvrda da žive u nacionalnom sjećanju, zahvalnosti, štovanju i nezaboravu.

mr. sci. Željka Nenadić-Tabak

SPOMENIK POGINULIM BRANITELJIMA U DOMOVINSKOM RATU

- rad akademskoga kipara
Dragutina Grgasa
- Zaprešić

DRAGUTIN GRGAS (Zaprešić, 1951.) afirmirano je ime suvremene hrvatske skulpture. Grgas je znatnu pažnju posvetio, u brojnosti svoga umjetničkoga izraza, upravo skulpturi spomeničkoga karaktera. Spomenik poginulim braniteljima Domovinskoga rata - postavljen u samom središtu grada Zaprešića - koncipiran je s dva kamena bloka, četverostranom fontanom i vertikalnim žrtvoslovnikom. Gornja površina fontane, s uklesanom formom križa stvara polja koja asociraju segment i ukupnost hrvatskoga grba, gdje voda i svjetlo kao sastavnice fontane svojim neprekidnim tijekom i unutarnjom blistavošću simboliziraju stalno obnavljanje života, upućujući nas na dimenziju vječnosti. Vertikala žrtvoslovnika, isto tako, prati tu ideju potenciranu ugrađenom čistom formom križa izvedenoga u sjaju metala. Križa dovedenoga do znaka sugerirane netaktilnosti, križa kojem je volumen sveden na elegantnost linije. Tako je uspostavljena logična i uvjerljiva veza između križa i nosivoga bloka, na kojem su izvedene aplikacije s imenima četrdeset i dvojice poginulih hrvatskih branitelja iz grada Zaprešića i okolice. Oblikujući spomenik, Grgas je uspostavio dijalog između njegovih gradivnih volumena, provodeći ga kako sjajnom ritmizacijom masa i uravnoteženošću odnosa tako i potrebitom napetošću prostora koji egzistira u ukupnosti djela. Razložno provedeni detalji izvedbe - poput blagog omekšavanja rubova, romboidni presjek bloka žrtvoslovnika i zakošenost upisanoga križa na fontani - elementi su umjetničke izražajnosti, uz pravu mjeru proporcijskih odnosa i uz sadržajnu slojevitost, kojom Grgasov spomenik, bez sumnje, nadilazi rješenja srodnih i danas tako čestih spomeničkih zadataka. Osim toga, Grgasovo djelo u dojmu povezuje monumentalno i intimno, s naznakom reprezentativnog, ali i toplo ljudskog.

(studeni, 1998.)
Stanko Špoljarić,
kustos Umjetničkog paviljona Zagreb

FOTO
RAF
JUNIOR

BOŽE, ČUVAJ HRVATSKU!

Bože, čuvaj Hrvatsku,
moj dragi dom,
ljude koji blaguju
pri oltaru tvom!

Nek se sliju molitve
sve u jedan glas!
Čuvaj ovo sveto tlo,
blagoslovi nas!

Ako treba Gospode,
evo, primi zavjet moj!
Uzmi život od mene,
pa ga podaj njoj!

I u dobru i u zlu
budi s nama, budi s njom!
Bože, čuvaj Hrvatsku,
moj dragi dom!

Drago Britvić

1991.

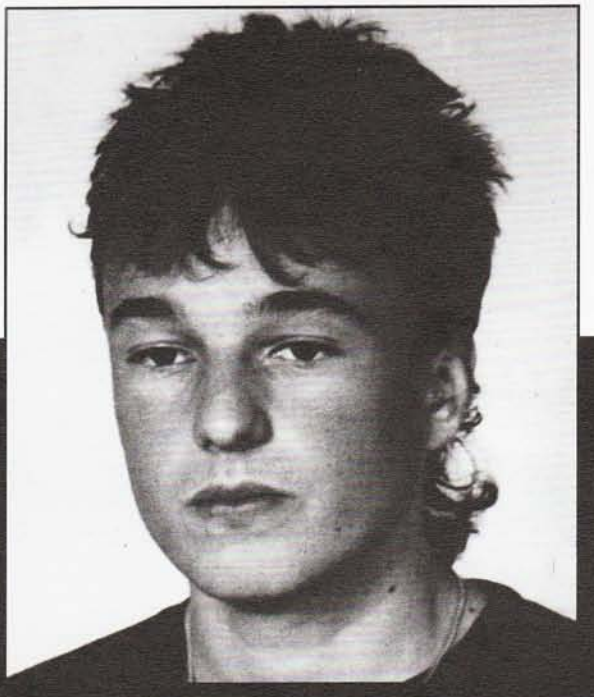

MARIO BRAŠIĆ

15.7.1971. - 8.9.1991.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV,
PRIPADNIK TIGROVA,

POGINUO U PECKOM

PRIČA O PRVOM POGINULOM ZAPREŠIĆKOM BRANITELJU

U ranu jesen 1991. godine crni barjak vijorio se Zaprešićem. Ratni vihor i razularena rušenja svih hrvatskih vrednota bili su naša svakodnevica. Grad Zaprešić i okolna mjesta bili su ranjeni izravno u srce. Poginuo je Mario Brašić, dvadesetogodišnjak čija je žrtva bila prethodnica stradavanja ostalih mladića iz zaprešićkoga podneblja.

ŽIVJETI S ASTMOM

Mario je rođen 1971. godine u Zagrebu kao prvi sin Biserke i Vilima Brašić. Nakon Maria obitelj je kompletirana rođenjem drugoga sina Gorana.

Mali Mario već je u dobi od svega četiri mjeseca suočen s prvim životnim problemima. Ustanovljeno je da boluje od bronhijalne astme. Tada počinje bespoštedna roditeljska borba za Mariovo ozdravljenje. Između ostaloga liječen je u dječjem selu kod Makarske jer su liječnici predlagali promjenu klime. Otac Vilim u to je vrijeme bio zaposlenik Montera. Igrom slučaja ukazuje mu se prigoda za rad u ondašnjoj Čehoslovačkoj.

Majka Biserka trenutno daje otkaz u Zagrebtekstilu te odlazi s obitelji u nepoznato. Bili su presretni jer se promjenom klime Mario osjećao izvrsno. Ulaskom u pubertet Mariove zdravstvene tegobe zauvijek nestaju.

U međuvremenu završio je Osnovnu školu u Zaprešiću te nakon toga stječe zvanje tehničara centralnog grijanja.

BIJEG IZ KANDŽI JUGOVOJSKE

U prosincu 1990. godine Mario dobiva poziv za služenje, hrvatskim okom gledano, prepoznatljive JNA. Nakon obuke u Našicama, prekomandiran je u majčin rodni grad Osijek. Još u srpnju 1991. godine čuvao je objekte JNA u Tenji. Više nije mogao izdržati, neprijatelj je bio toliko sirov i prepoznatljiv da ga nije bilo teško identificirati. Uspio je zajedno s još tri prijatelja pobjeći. Prihvatila ga je osječka policija, Branimir Glavaš osobno ga je prevezao u Zagreb, u Tomislavac na Sljemenu. Tu se konačno našao u vojsci kojoj svim svojim bićem pripada. Potom odlazi na obuku u Kumrovec s 1. Zagrebačkom antiterorističkom jedinicom ZNG, iz koje su nastali legendarni Tigrovi.

NADANJA I TRAŽENJA

S Tigrovima Mario odlazi na bojišnicu u Hrvatsku Kostajnicu. Kada je smrtno stradao legendarni snimatelj HTV-a Gordan Lederer, Mario je darovao krv kako bi ga se spasilo. Bili su to dani kada roditelji nisu znali na kojem ratištu se nalazi. U vrijeme kad je jugovojska na Plesu uhvatila Antona Kikaša, počele su kružiti priče da je Mario ranjen. Uplašeni roditelji tada zovu sve bolnice, ali o Mariu ni traga ni glasa. Tek

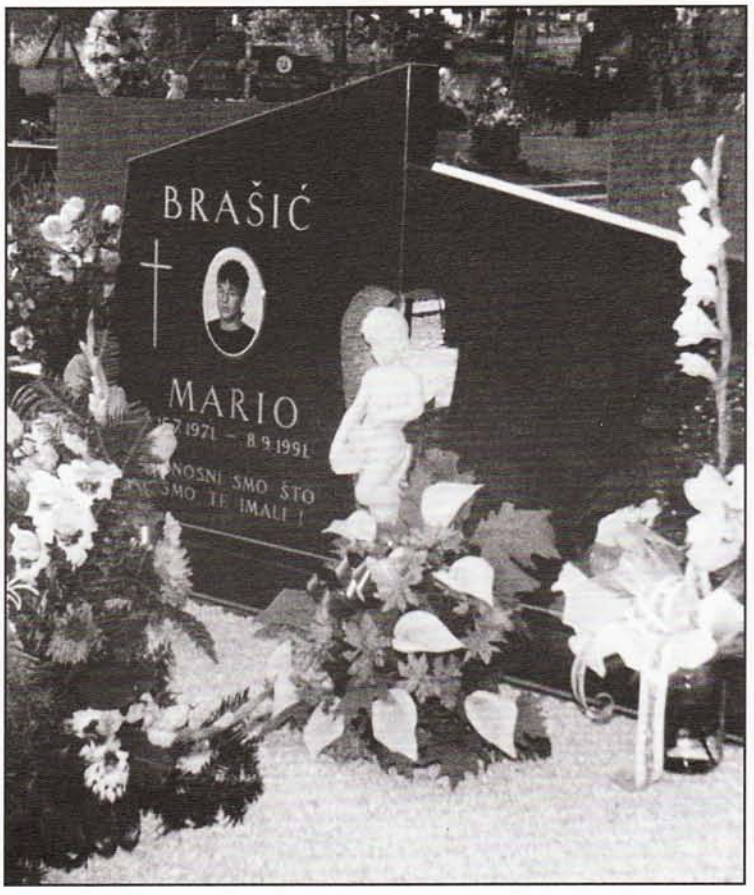

KRVAV, TRNOVIT JE BIO VAŠ PUT

AL NISTE UMRLI UZALUD

ŽIVOTE STE SVOJE ŽRTVOVALI

STRAŠNU TUGU NAMA OSTAVILI

RODITELJI DUŠOM I SRCEM SU PLATILI

DOK MI ŽIVIMO VI NEĆETE

BITI ZABORAVLJENI

Biserka Brašić

nakon dva dana dobivaju neslužbenu obavijest iz baze u Petruševcu da je zaista ranjen. Međutim istoga dana dobivaju službenu obavijest iz Petrinje da se radi o dezinformaciji. Navečer istoga dana dobivaju vijest od časnika i liječnika da je poginuo u Hrastovici kod Petrinje. Otac

Vilim Brašić odmah je krenuo u Petrinju i pronašao liječnika koji je rekao da Mario nije poginuo u Hrastovici. Liječnik je odmah posumnjao da je stradao u Peckom, na žalost kasnije se pokazalo da je bio u pravu.

BORBA ZA ISTINOM

Od tada počinje kalvarija obitelji Brašić. Živjeli su u nadi da je živ. Tražili su ga preko Crvenog križa, te preko gospodina Tadeusza Mazowjetskog. Svakodnevno bi obilazili bazu u Petruševcu, istodobno Mariovi prijatelji palili su svijeće u njihovoj zgradi, kitili cvijećem stol na kojem je bila njegova slika, pisali parole. Tek 17. prosinca 1994. godine obitelj Brašić dobiva obavijest da je njihov sin s još četiri gardista i deset civila dopremljen u bolnicu na Šalatu. Identifikacija je trajala do 23.1.1995. godine. Da, bio je to prvi poginuli branitelj iz Zaprešića, Mario Brašić.

Mojem Mariju

Još te u srcu nosim
moj predivni cvijete bijeli,
ništa u životu, zbog tebe
više me ne veseli.

Dragi moj sine, snage mi daj
da mogu bistre glave
dočekati životni kraj.

A gore negdje
u zvjezdanim prostranstvima
čeka nas ponovni susret
i mi živimo za taj tren.

Toplina i ljubav moja
svugdje te prati,
moj predivni cvijete bijeli.

Neutješna majka
Biserka Brašić

VJEČNI DOM, NOVO GROBLJE U BRDOVCU

Pokopan je uz sve vojne i građanske počasti 23. siječnja 1995. na novom groblju u Brdovcu. Mnoštvo znanih i neznanih odavajući mu dužnu počast nije moglo skriti suze. Od tada Mario uz cvrkut ptica iz obližnje brdovečke šume sanja svoje nedosanjane snove. Roditelji i brat pak prkose novom životu, sretni i ponosni što su imali i voljeli svoga Maria.

Branko Zbukvić

Snimio: Mario Filipi

Ovako je trebala biti napravljena »velika Srbija». Naletom sva tri roda vojske i civilnih terorista civili su istjerivani iz sela Aljmaš, Erdut i Dalj. Šlep na Dravi bio im je jedini put, a i do njega su branitelji došli tek čudesnim stjecajem okolnosti.

Snimio: Mario Filipi

Brojni mladi ljudi teško su stradali u ratnim akcijama. Ali unatoč teško ranjenom tijelu, pobjednički je duh najavljivao pobjedu.

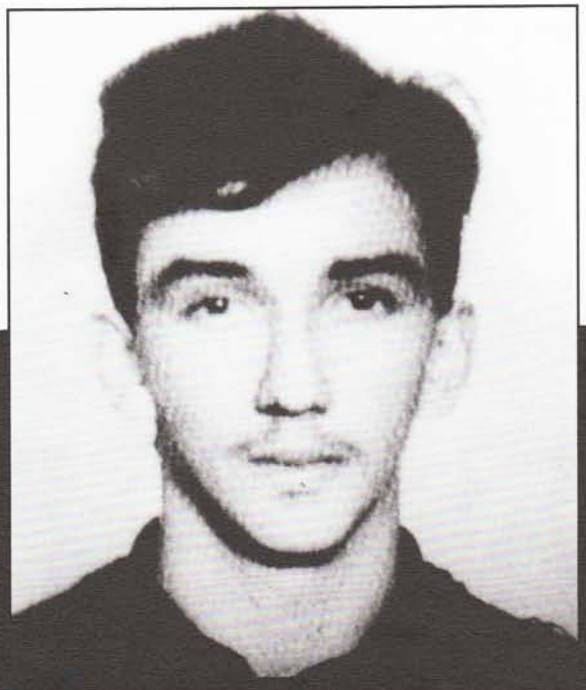

MARINKO BAŠIĆ

19.8.1971. - 21.9.1991.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV
PRIPADNIK TIGROVA

POGINUO U NOVOJ GRADIŠKI

JABLANOVEČKI TIGAR

Skupljajući materijale o poginulim braniteljima, u proljeće 1999. godine došao sam u Jablanovec u dom pokojnoga branitelja Marinka Bašića. Sjećam se kako me je Marinkova majka Zlatica nestrpljivo čekala. Tako je žarko željela pričati o svom nesretnom sinu. Bilo je to vrijeme kada je gđa Zlatica Bašić usprkos teškoj bolesti prkosila životu. Od teškog moždanog udara izgubila je oko, a od 1980. godine bolovala je od LUPYS REUMATIDISA. Na žalost, Zlatica Bašić nije dočekala izlazak knjige posvećene poginulim braniteljima, teška bolest nadjačala je njen prkos te je zauvijek preselila u nebeska prostranstva, tražeći svoga Marinka.

UZORAN MLADIĆ, NEPOKOLEBLJIV DOMOLJUB

Marinko Bašić odrastao je u skromnoj, ali harmoničnoj obitelji u Jablanovcu. Živio je s roditeljima Zlaticom i Markom te dvjema sestrama. Već od djetinjstva bio je sklon druženju, šali i vicu, ali i ozbiljnim izazovima. Kao od šale, s malo truda završio je osnovnu školu te kasnije zanat za servisera kućanskih aparata. Otac Marko umro je kad je Marinku bilo svega 13 godina. Već tada kao jedini muškarac u obitelji nosi velik dio tereta svoje obitelji. Iako je volio

MOJ UJAK

Moj ujak Marinko Bašić bio je hrabar, lijep i pametan dečko. Živio je u Jablanovcu, blizu Zaprešića. Čujem od drugih da su ga cure obožavale. Nije imao neprijatelja jer je bio dobar i društven. Ponosan sam što danas o njemu još uvijek pričaju sve najljepše. Nama mladima bio je i ostao uzor, posebno meni. Mama i pokojna baka često su mi pričale o njemu, kako je ulazio u moj krevetić i uzimao mi dudicu. Kada je 1991. godine poginuo u Domovinskom ratu, bio sam jako žalostan. Volio sam ga kao svoje roditelje, često ga sanjam. Bio je pažljiv prema svima, posebno prema djevojkama čiji je bio istinski prijatelj i zaštitnik. Zbog svoje dobrote i vrlina on je za sve nas "TIGAR" iz Jablanovca. Uvijek ću ga pamtiti i cijeniti jer je on bio i ostao moj najdraži ujak.

Marijo Pavković

struku koju je izučio, prilike mu nikada nisu dopuštale da se njome ozbiljno pozabavi. Posao nije mogao dobiti pa se prijavio na burzu rada. Bilo je to vrijeme početka Domovinskoga rata. Marinko nikada nije dvojio, odgajan u hrvatskom katoličkom duhu, znao je odvagnuti situaciju.

DRAGOVOLJAC U TIGROVIMA

Ne čekajući povoljniju priliku Marinko Bašić dragovoljno se prijavljuje u 1. gardijsku brigadu, popularne Tigrove. Nakon liječničkih provjera od 400 dragovoljaca samo njih 200 ulazi u postrojbe Tigrova. Bio je ponosan i presretan, onako visokom, crnom, odora mu je izvrsno pristajala. Nakon obuke, odlazi na poprište najslavnijih bitaka za slobodnu Hrvatsku. Hrvatska rana u to vrijeme već obilno krvari.

POGIBIJA U NOVOJ GRADIŠCI

Četnici, jugo vojska i sve ostale sluge velikosrpske agresije nakon sve snažnije obrane hrvatskih snaga ne biraju sredstva niti ciljeve svoje suludosti. U takvom jednom napadu na Novu Gradišku bacili su kasetnu bombu, zabranjenu međunarodnom

konvencijom. Tom prilikom četrnaest branitelja izgubilo je život, a četrdeset ih je bilo teško ranjeno. Junak naše priče, Marinko Bašić smrtno je stradao 21. rujna 1991. godine u samom centru Nove Gradiške.

POKOPAN U POLJANICI

Bio je to tužan dan za žitelje podno Medvednice, Bistrani su s tugom i dostojanstvom ispraćali na vječni počinak svog prvog poginulog branitelja, samo su pucnji počasne paljbe , razarali ljepotu i mir Marinkova zavičaja. *Branko Zbukvić*

MOJ BRATIĆ MARINKO

Marinko i ja zajedno smo odrasli. Bio mi je tek bratić, ali zapravo moj godinu dana stariji brat. Živio je preko puta i on je oduvijek bio tu. Kažu da smo još kao vrlo mali bili nerazdvojni, a tako je ostalo do onoga dana kad nas je sve napustio. Sjećam ga se vedrog i veselog, uvijek spremnog na nestašluke u koje je često uvlačio i mene, svoju mlađu pomoćnicu. Obojili smo tako zajedno namještaj mojih roditelja mojim novim flomasterima, gasili zamišljeni požar u kućici njegova psa, a napravili poplavu u kuhinji, priredili pravi sprovod za moju uginulu papigu. Ali znali smo i više od toga - oboje smo, zahvaljujući njegovim starijim sestrama, čitali i pisali prije nego smo krenuli u školu, moja je mlađa sestra uz nas prohodala, a kao nešto stariji sate je provodio čuvajući svoju nećakinju i svoja dva nećaka. Trećega na žalost, nikada nije upoznao. Živio je s roditeljima, dvjema sestrama i maminom tetom, čiju je smrt teško prebolio, kao i smrt svojega oca kad mu je bilo samo trinaest godina, a mama mu je često pobolijevala. Sve životne nedaće nikada nisu utjecale na njegov vječni optimizam. Uvijek je bio spreman za šalu što sam mu katkada i zamjerala, jer me tako često i naljutio. No, znala sam da moja sestra i ja imamo posebno mjesto u njegovom životu kao što je on imao u našima. Nije nam to nikada izrekao, ali je bezbroj puta pokazao - svojim postupcima, svojom pomoći i podrškom, načinom na koji nam je znao raščupati kosu ili stisnuti ruku. Zvale smo ga Majna i samo smo mi to smjele. Bio je omiljen - u obitelji, među susjedima i brojnim prijateljima. Katkada pomalo prgav, ali uvijek dobronamjeran. Nije trpio nepravdu. Stoga se i prijavio u gardu, kako smo tada nazivali hrvatsku vojsku u svojemu začetku. Sjećam se njegovoga zadnjega vikenda kod kuće. Nije puno govorio. Žalio se na bol u nogama od dugotrajnoga pješačenja. Spakirala sam mu tablete protiv bolova da mu bude lakše i poklonila svoju krunicu, koju je želio nositi oko vrata. Mislim da je znao da se možda nikada neće vratiti. Rekao mi je da se boji samo jednoga - da bude ostavljen, ranjen i sam negdje na bojištu. Nedugo zatim, jedne tople rujanske večeri, primili smo vijest da je poginuo u Novoj Gradišci, uz svoje suborce. Želim vjerovati da je tako. Jer tada mu se želja ispunila, nije bio sam. Marinko je oduvijek volio ljude, naročito djecu. Stoga mi je posebno teško, gledajući njegove nećake, danas odrasle mlade ljude, što ga više nema uz nas. Sigurna sam da bi se ponosio svima i da bi im bio prijatelj kao što je bio meni, mojoj sestri i mnogima drugima. A da bi svoju obožavao, ne treba ni sumnjati. Samo što nije stigao tako dugo živjeti.

Snimio: Mario Filipi

Nasrtaj na svetinje. Katolička crkva u Sarvašu, selu koje leži na cesti od Osijeka prema Dalju, služila je srpskim topnicima za neku vrstu bolesnog »show programa» za njihovu televiziju. Ali smisao je bio dublji. Uništenje vjerskih objekata trebalo je uništiti moral Hrvata. Naravno, promašaj je bio potpun.

Snimio: Mario Filipi

Legendarnu svijeću palili su hrvatski branitelji u potpuno demoliranoj crkvi u Sarvašu do posljednje minute obrane tog herojskog sela. Bio je to odgovor vjere na divljaštvo neprijatelja.

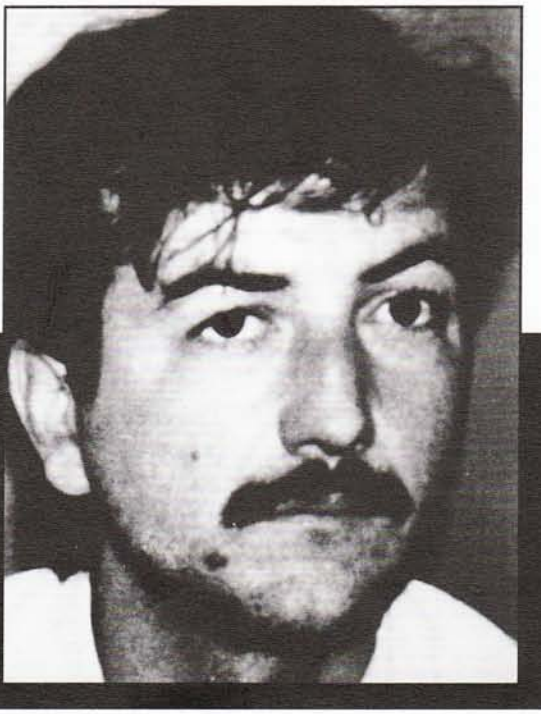

RADE TEOFILOVIĆ

24.3.1963. - 14.10.1991.

HRVATSKI BRANITELJ

ČASNIČKI NAMJESNIK HV

UMRO U ZAGREBU

DRAGOVOLJAC IZ ZAPREŠIĆA

U domu Ruže i Nede Teofilovića u Zaprešiću raslo je troje djece, sinovi Rade i Branko te kći Nevenka. Kao i svi mladi ljudi Teofilovići su sav svoj trud i novac utrošili kako bi izgradili kuću, topli dom djeci i sebi. Otac Nedo radio je svakakve poslove ne bi li djeci priuštio ono što sam nije imao, a majka Ruža bila je domaćica i brinula je o odgoju djece.

VESELI DEČKIĆ RADE

Rade je bio najstarije dijete Teofilovićevih. Već od djetinjstva vrlo druželjubiv, bio je omiljen među prijateljima. Strogo i skromno odgojen, bio je neposredan i drag, kao takvog svi smo ga poznavali i voljeli. Završio je osnovnu školu u Zaprešiću, nakon toga izučio je zanat montera za dizala (liftove). U struci nije našao adekvatno zaposlenje, pa je prije odlaska u rat radio u "Karbonu" i "Plivi". Nakon ženidbe, najveća sreća i radost bila mu je kćerkica Kristina koju je obožavao.

OSJEĆAJ PRAVDE I ODLUKA BEZ OKLIJEVANJA

Kad je rat pokazao svu surovost i strahote, Rade je odlučio, nije bilo upitno kada. Odmah, takav je bio Rade. Postao je dragovoljac u 1. gardijskoj brigadi "Tigrovi". Ratovao je na mnogim ratištima diljem Hrvatske, najviše na području Hrvatske Kostajnice. Za svoje zalaganje, znanje i druge kvalitete ubrzo je unaprijeđen u čin

časničkog namjesnika. Kada je mlađi brat Branko htio otići također u dragovoljce Rade ga je zamolio neka ne ide. Kao da je imao predosjećaj da se neće vratiti. Kao brižni sin i u tom trenutku je mislio o roditeljima, koji zaslužuju brigu i pažnju u starim danima. Branko ga je poslušao i danas živi s roditeljima, uz vječan zavjet brata da će biti pažljiv prema roditeljima, koji to iznad svega zaslužuju.

POGIBIJA PRI ODLASKU U BAZU

Kada je već postao prekaljeni borac, Rade nije ni slutio da bi život mogao izgubiti negdje van bojišnice. Na žalost upravo to mu se dogodilo. Prilikom jednog odlaska u bazu u teškoj prometnoj nesreći život je izgubio naš junak. Za svoja herojstva bio je odlikovan odličjem "ZRINSKI-FRANKOPAN". Redom Hrvatskog trolista odlikovan je posmrtno.

POSLJEDNJI OPROŠTAJ U BRDOVCU

Te sumorne jeseni 1991. godine Zaprešić i okolna mjesta s tugom i poštovanjem su se opraštali od svog Rade.

Suze, bol i ponos odzvanjali su brdovečkom oazom tuge. Otišao je naš Rade, zauvijek fizički. U srcima mnogih on nikada neće otići.

Ostaju iza njega mnoge uspomene, ostaje Kristina koju njegovi roditelji vrlo rado zagrle, samo ona im je ostala iza dragog sina. Ostaje iza njegova kratkog života mnogo divnih stvari, a u srcima najdražih ostat će vječni ponos i ljubav na jednog neobično dragog i nesretnog mladića.

Branko Zbukvić

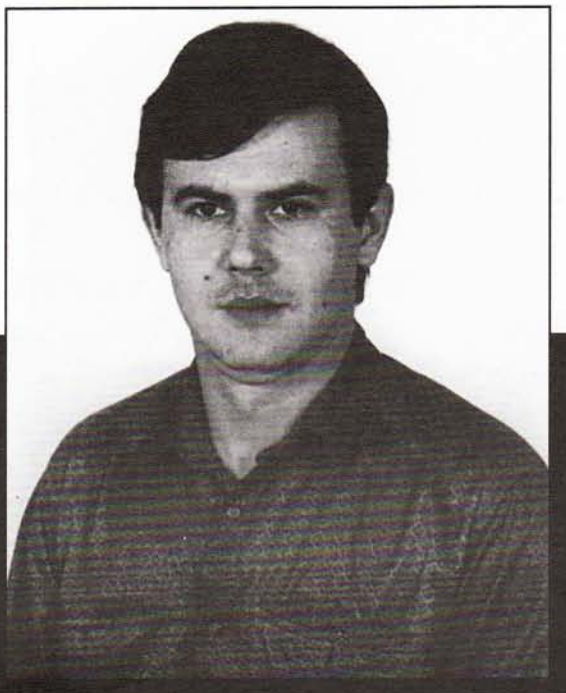

FERID GALIJAŠEVIĆ - FRIC

16.3.1963. - 18.10.1991.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

POGINUO U NOVIM JANKOVCIMA

ČOVJEK KOJI JE VOLIO PČELARSTVO I RIBOLOV

Ferid je rođen 1963. godine u Tešnju. U rodnom kraju žive mu roditelji i dva brata. Vrlo mlad je u potrazi za poslom došao u Zagreb.

Do odlaska na bojišnicu radio je u gumari "Marijan Čavić". Živio je kao podstanar u Maksimiru u blizini Agronomskog fakulteta. Tamo je upoznao buduću suprugu Gordanu. Oženili su se 1986. godine. Od tada su živjeli u Zaprešiću. Ubrzo su na svijet došli sinovi Dejan i Emin. Ferid je uživao u obiteljskoj harmoniji. Bio je iskren, pažljiv i nježan. U slobodno vrijeme odlazio je u ribolov, često se vraćajući s kapitalnim primjercima ribe. Na vodi je nalazio mir, odmor za dušu.

Uz Gordanina oca zavolio je pčelarstvo. Svu ljubav i slobodno vrijeme uz obitelj i ribolov posvetio je košnicama i zlatnim pašnjacima pčela. Takav je bio Fric, veselile su ga male obične stvari.

Brujanje aviona i prva ratna stradanja prekinula su normalne tokove života. Iako

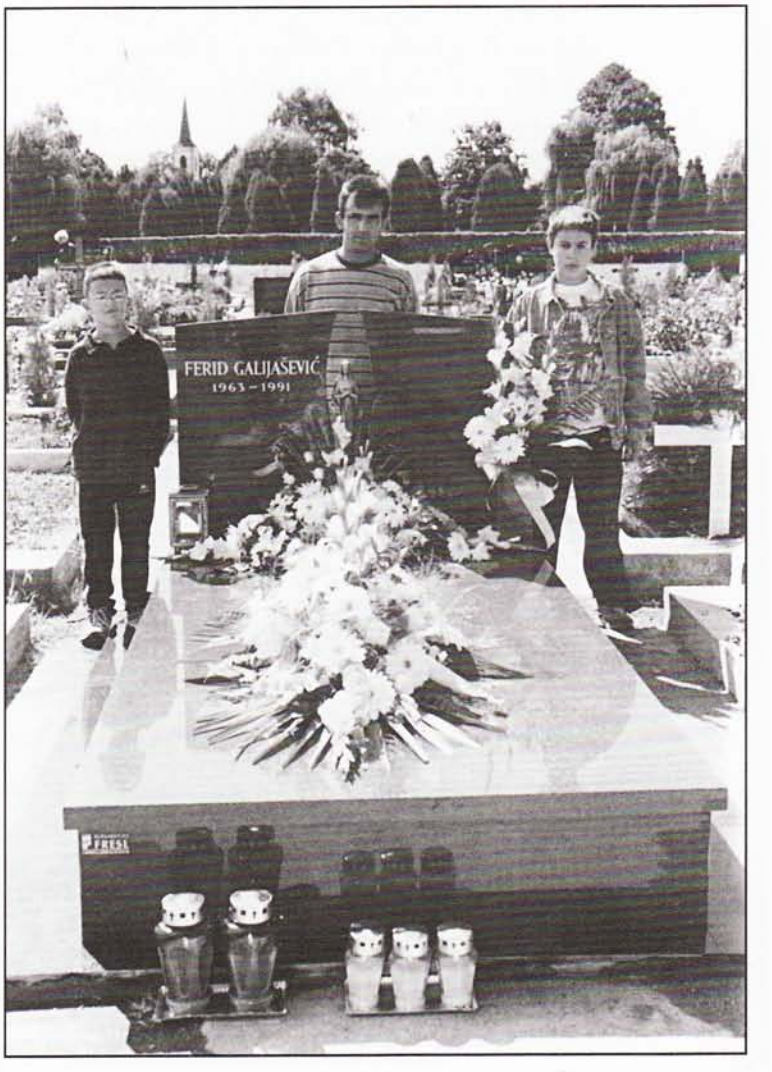

rođen u Bosni Fric je Hrvatsku i pravdu cijenio iznad svega. Usprkos molbi supruge Gordane da razmisli on je odlučio. Morao je otići.

POGIBIJA PETOG DANA

Ferid je bio pripadnik 83. dragovoljačkog samostalnog bataljuna. U najvećim stradanjima Vukovara i drugih hrvatskih gradova, život je izgubio u Novim Jankovcima kod Vinkovaca. Tako je već nakon petog ratnog dana smrtno stradao.

GORDANINE CRNE SLUTNJE

Te kobne nedjelje 18.10.1991. Gordana se probudila u velikoj brizi i nemiru. Sanjala je kako je Fric došao kući ranjen u lijevu ruku. Stajao je na vratima, pozvala ga je da uđe. Ne mogu, ranjen sam otrovnim metkom koji putuje prema srcu. Gordana je taj san ispričala susjedi. Uvečer su se obistinile crne slutnje, Fric je na žalost, uistinu poginuo.

EKSHUMACIJA

Novi Jankovci su ubrzo nakon Fricove pogibije bili okupirani. Punih 6 i pol godina obitelj je čekala ekshumaciju i dostojan pokop svog dragog Ferida. Konačno 15.5.1998. godine pokopan je na groblju u Velikoj Gorici. Prilikom identifikacije naoko jedan običan detalj bio je vrlo važan. Ferid je zadužio hlače koje su mu bile prevelike, Gordanina majka ih je suzila, upravo su ušici na hlačama bili važan detalj kod identifikacije.

OBITELJ GALIJAŠEVIĆ DANAS

Supruga Gordana dobila je stan od Poglavarstva grada Zagreba u Velikoj Gorici. Dječacima je blizu škola. Vrlo su ponosni na hrabrog tatu. Obojica se bave mačelaštvom. Supruzi i djeci jedan od najljepših dana bio je podizanje spomenika braniteljima u Zaprešiću.

Branko Zbukvić

MARIJO MATEČEK

15.8.1965. - 1.11.1991.

HRVATSKI BRANITELJ
NATPORUČNIK HV

POGINUO U VUROTU

VELIKO I HRABRO SRCE DRENJA

Godinama poznajem gospodina Branka Vukovinskog - Adama, vrsnog zidarskog majstora i dugogodišnjeg športskog radnika iz Drenja. Branko je poočim poginulog junaka Domovinskog rata Marija Matečeka kojem posvećujemo ovaj članak. Marijovi roditelji razveli su se kada je još bio mali. Sestra Gordana ostala je živjeti s bakom dok je Marijo živio s majkom Zdenkom. Nakon majčine udaje za gospodina Branka Vukovinskog Marijo je našao svoj novi dom. Poočim Branko također je imao kći iz prvog braka Marinelu s kojom je Marijo odrastao u pravoj bratskoj ljubavi. Tko živi u Drenju i tko poznaje mentalitet tih divnih ljudi ostaje im vjeran do vječnosti. Marijo je osnovnu školu pohađao u Drenju i Šenkovcu, a srednju u Zagrebu. Bio je iznimno živ, spretan i simpatičan dječak, okružen brojnim dragim prijateljima.

"SAVA" DRENJE SIMBOL LJUBAVI PREMA MJESTU

Kao i mnogi njegovi prijatelji tako je i Marijo igrao nogomet u podmlatku Save. Zeleni dres bio je ponos domaćih mladića i okupljalište dragih prijatelja.

SUPRUGA SANJA I KĆERKICA LEA

Nakon prelijepog djetinjstva u Drenju, Marijo se oženio svojom djevojkom Sanj-

S TATOM BIH OTIŠLA I NA KRAJ SVIJETA

Ja bih isto voljela s mojim tatom otići na kraj svijeta, ali na žalost moj tata više nije živ. Kroz razgovor s mojom mamom ja se sjećam mog najranijeg djetinjstva kad sam s mojim tatom išla u šetnju, i kako je volio moj smijeh i uvijek bio tu kada sam zaplakala. Gledajući naše zajedničke fotografije mogu si zamisliti moga tatu i u mašti s njim putovati i na kraj svijeta. Ja sam uvjerena da bi i moj tata kao i sve tate ovoga svijeta učinio sve da njegovo dijete ima bezbrižno i sretno djetinjstvo. Meni su ostale lijepe uspomene na mog tatu s kojim bih otišla i na kraj svijeta.

Lea Mateček

SJEĆANJE NA MARIJA

Prošlo je mnogo godina i danas je ostalo sjećanje na jedan život, na jednu mladost, na oca, na mog muža. Godine prolaze i prolaze, on nepovratno leži u svom tihom domu. Danas kada se prisjetim tih dana mislim da je moglo biti sve drugačije i bolje. Da je mogao biti dobar otac svom djetetu koje ga je jako željno, ali na žalost ne sjeća se njegovog lika, njegovog dodira. Mislim da je zakinuta za cijeli život jer uvijek će joj faliti briga, osmijeh, dodir i ljubav njezina oca. Nadam se da ću joj bar malo moći nadomjestiti njegovu ljubav, i da će odrasti u zdravu i vedru osobu, koja će kroz svoj život nositi uspomenu na svoga oca koji je prerano otišao iz njezinog i mog života. Život je čudna borba, zato nikada ne smijemo odustati od njega, i iz dana u dan moramo se boriti protiv svih onih koji nam ga žele oduzeti na nasilan način. Uvijek sam bila protiv nasilja i borbe, a tako i odgajam svoje dijete, koje učim da pomoću razumijevanja i nade krene u bolje sutra. Nadam se da ću u tome uspjeti i da će i ona danas i sutra moći širiti ljubav i mir oko sebe. Mislim da sam zakinuta za jedan dio života, da mi je to oduzeto, nepovratno, nepovratno. Brige i probleme rješavam sama i nadam se da su moje odluke ispravne, jer teško je kada se čovjek nema s kim dogovarati. Život ide dalje, vrijeme leti i leti, ali uspomene ostaju negdje duboko u nama i dođe vrijeme kada se one bude i dolaze na površinu, a onda si opet sam i pokušavaš krenuti dalje, jer sutra je novi dan.

Supruga Sanja

Na Veliku Gospu, dana 15.8.1965. godine rodila sam u Zagrebu svoga sina Marija. Rođen je kao drugo dijete u obitelji. Od rođenja je bio vrlo živo dijete. S velikim veseljem svi smo se brinuli o njemu. Svoje djetinjstvo, put u školu, vjenčanje, pa sve do rata živio je moj Marijo kao da mu je svaki dan posljednji. Volio je sve ljude oko sebe, ali i svi su voljeli njega. Kod nedaća koje prate svaki mladi život, moj je Marijo imao uvijek spreman odgovor: SAMO JEDNOM SE ŽIVI! -

U sedmom mjesecu 1991. godine Marijo se javio u ZNG-e, gdje nije primljen, te se dobrovoljno prijavio u Sisačku 57. Marijan Celjak.

Pod nadimkom Rambo, od osmog mjeseca pa sve do svoje smrti polovicom desetog mjeseca, brani Komarevo. Smrt snajperskim metkom dočekuje u Vurotima, na Dan mrtvih 1991. Njegova duša bila je stvorena za ljubav, a ne za rat. U bitku je pošao prvi, uzdignuta čela. Cvijeće i meka trava s ove strane Kupe, izgaženo od vojničkih čizama, uzdigli su hrabrog vojnika nasuprot neprijateljskih četa s druge strane rijeke. U cvijeću i travi, u bojama što ih samo sunce može dati, k anđelima u podne pod krasnim nebom, pođe moj Marijo. Kad se njegov duh u nebo vinuo, iz naših srca nikada nije izašao. Po Božjoj volji, a mojoj tuzi, suze moje lice i danas miluju.

Majka Zdenka Vukovinski

om. Ubrzo su dobili kćerkicu Leu koju je naprosto obožavao. U tom razdoblju mlada obitelj živjela je u Zagrebu.

RATNI VIHOR I POGIBIJA

Kada su se sumorni oblaci rata nadvili nad Hrvatskom, Marijo odlazi dragovoljno u rat za slobodu svoje voljene domovine. Bio je pripadnik samostalne 57. satnije "MARIJAN CELJAK" iz Petrinje. Isticao se hrabrošću i ratnim podvizima. Na dan Svih svetih, 1.11.1991. godine, smrtno je stradao u Vurotu. Tuga i ponos nadvili su se nad domom njegove obitelji i najdražim selom Drenjem.

Marijo je posmrtno odlikovan spomenicom Domovinskog rata te promoviran u čin natporučnika. Slučajnost je htjela da je Marijo prilikom odlaska u rat popio kavu s dolje potpisanim i prijateljom Grgom. Imponirala je njegova mladenačka hrabrost, skromnost i neposrednost. Spavaj u miru Božjem, dragi Marijo, tvoji najdraži, Drenje i prijatelji nikada te neće zaboraviti.

Branko Zbukvić

Noćas je nebo puno zvijezda na tren,
razmaknulo tišinu do putova onih što
prijeđoše iz
pakla u nebo
blata u snijeg
crnila u svjetlost
nemira u spokoj
boli u normalu
samoće u radost
iz lijevog u desno...
Kretnjom mekšom od vode
i ljepšom od samilosti
zatvorit će se ukaz
do postelja onih
što umriješe mladi.

Rat je, moj Bože, najbolja odveo srca
pred otvorenim prozorom strave.
Borim se tijelom. Borim se dušom.
Plamenom ljubuje svijeća s vratima
Više... ne idete stazama ovim.

Mislim na vas...
Vas, koji krenuste na dalek put.
Divim se smrti što vas ima.
Žalim svijet opustošen.
Volim vas.

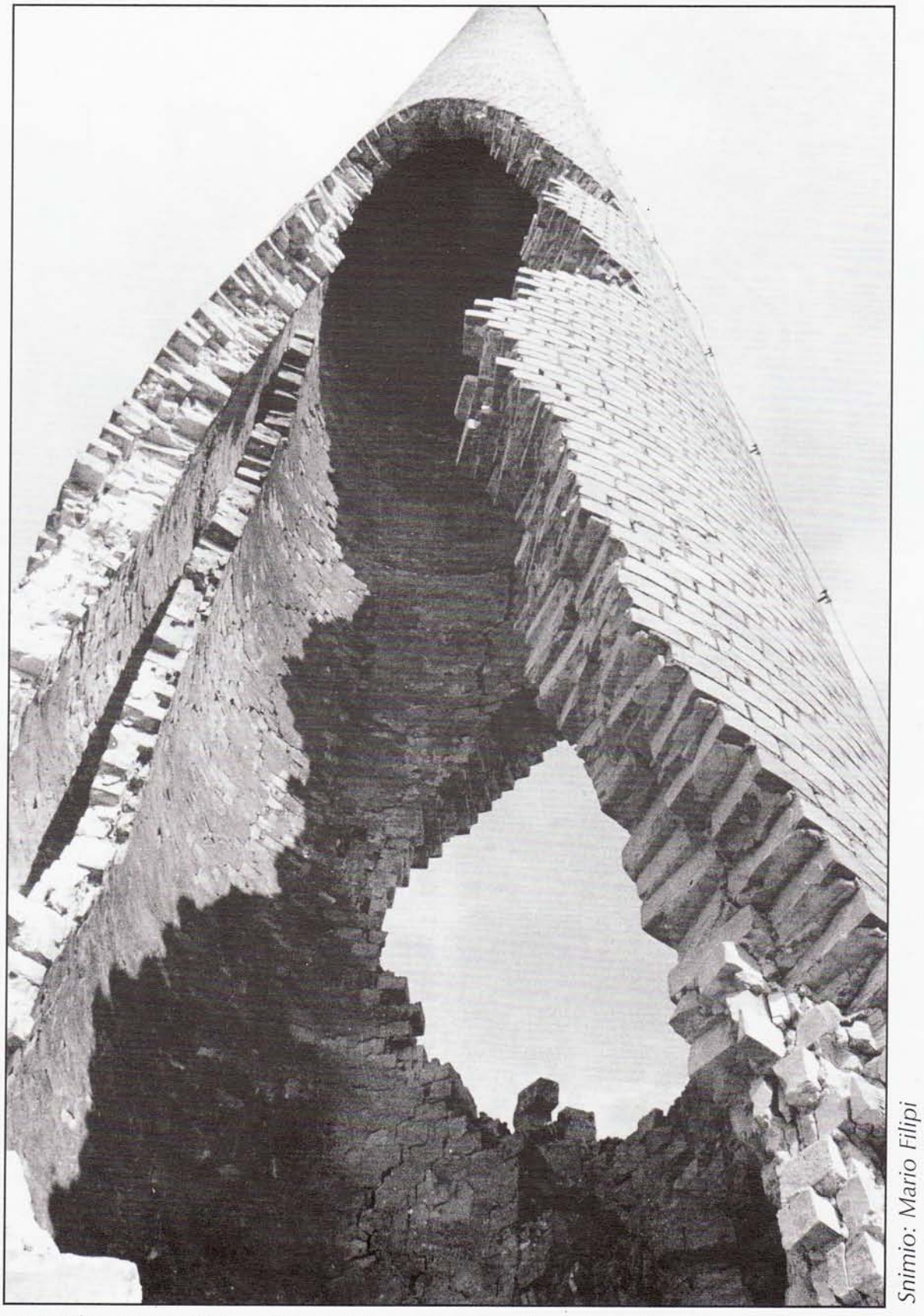

Snimio: Mario Filipi

Dimnjak tvornice LIO u Osijeku bio je izložen bolesnom «natjecanju» srpskih topnika u tome tko će ga bolje probiti granatom. Oštećenja su bila tolika, da je na kraju morao biti srušen eksplozivom.

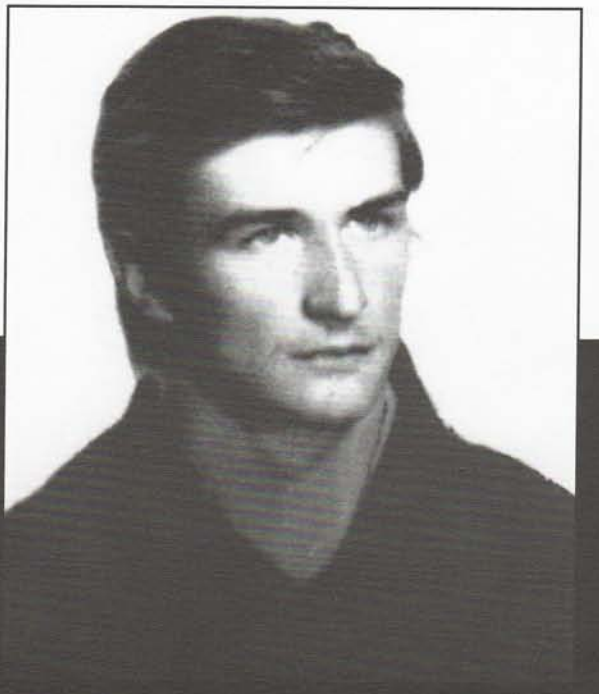

DUBRAVKO OŽEGOVIĆ

7.8.1960. - 20.11.1991.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

POGINUO U OSIJEKU

MAJKO, HRVATSKA SE NE BRANI U ZAGREBU

Dubravko Ožegović bio je sjajan dečko. Poznavao sam ga kao neposrednu osobu punu života, humora i emocija. Bio je tipični zagrebački dečko, fakin pozitivac.

LADUČKO - LUČANSKA KRV

Obitelj Ožegović, bila je krasna. Majka Bernarda, otac Franjo i sestra Snježana bili su Dubravku sve. Od malih nogu Dudo je bio zaljubljen u automobile, stoga ne čudi da je nakon osnovne škole izučio autolimarski zanat. Sve do odlaska na front radio je kod autolimarskoga obrtnika Ivana Kanceljaka u Gračanima. Dubravkova majka Bernarda rođena je Ladučanka iz poznate obitelji Markotić. Njena pokojna braća Stjepan (Štefak) bivši poznati motokrosist u AMD Savski Marof i Nikola (Mika) jedan od najboljih nogometaša Laduča svih vremena, bili su Dubravkovi sportski uzori. Tako je Dubravko svojedobno bio aktivni ragbijaš u RK Lokomotiva iz Zagreba te je na kratko igrao nogomet u Mladosti iz Luke. Za Luku je Dudo imao posebne emocije, obožavao je tamošnje ljude, brežuljke, šume, vinograde i potočiće. Kako i ne bi kad mu je otac Franjo bio rođen Lučan odan svojoj plemenitoj zagorskoj zemljici. Sjećam se dana kada sam upoznao Dubravkove roditelje. Tako su me lijepo primili da sam ih zauvijek zavolio. Vrlo često smo se viđali na susretima roditelja poginulih branitelja. Gospodin Franjo bio je pun razumijevanja za probleme drugih, kako je samo bio ponosan kad je podignut prelijepi zaprešićki spomenik. Kada sam se zajedno sa suradnicima (roditeljima) prihvatio posla oko izdavanja ove knjige, saznao sam vijest da je Dubravkov otac Franjo Ožegović umro. Ranjeno srce nije više podnosilo teret života bez voljenog Dubravka.

TRAGEDIJA NA BILJSKOJ CESTI

Dudo je bio dragovoljac u 106. brigadi 3. bataljuna. Kao i druge majke gospođa Bernarda je strepila za sinov život, a kada je primijetio njenu zabrinutost sa smješkom je rekao: MAMA, MORAM IĆI, HRVATSKU NE MOGU BRANITI U ZAGREBU.

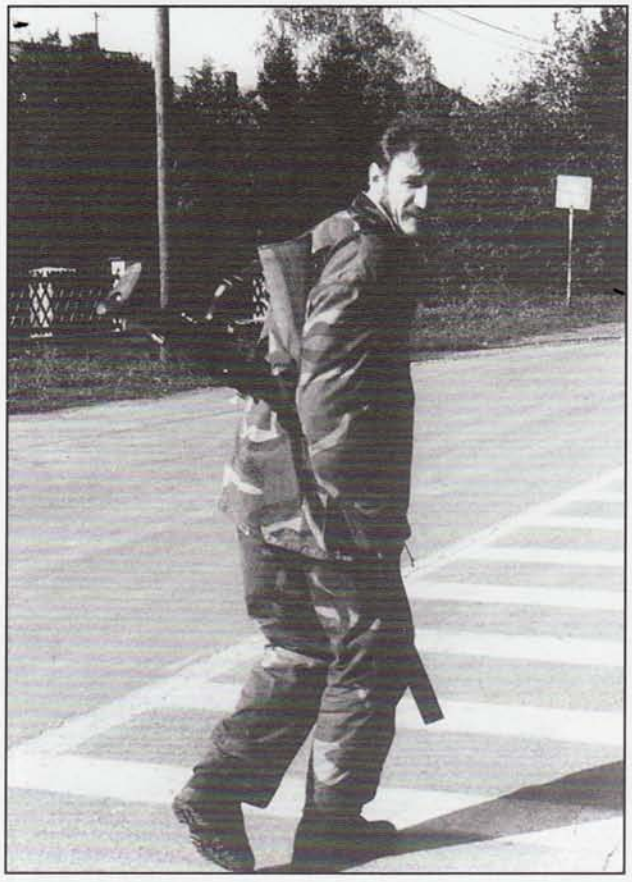

U vrijeme najžešćih bitaka za slobodnu Hrvatsku obećao je ocu da će doći kući na krštenje mošta (Martinje). Veselile su ga tradicije u zavičaju. Na žalost, obećanje se nije ispunilo. Bio je teško ranjen u baranjskom mjestu Bilju. Nakon druge operacije sve je govorilo da će se izvući. U tim bolničkim danima bio je pun optimizma i želje za ozdravljenjem, stoga je obitelj Ožegović doživjela užasan šok kada je prof. Haučević javio da je podlegao ranama. Bili su to teški dani, dani kada je pao Vukovar. Dubravko je uz sve počasti pokopan na groblju u Krajskoj Vesi nedaleko Luke. Pridružio mu se otac Franjo koji mu je i usadio ogromnu ljubav prema ljudima i domovini.

Branko Zbukvić

DUBRAVKU OŽEGOVIĆU ZVANOM "ZAGI"

Zagi je bio dečko iz Zagreba. Stigao je kao dobrovoljac u katakombe koje se nalaze preko dravskog mosta u Osijeku. Nekoliko dana nisu našli oružje da ga naoružaju, ali on je bio naoružan idejom o slobodnoj Hrvatskoj i srcem pa je strpljivo čekao. Uskoro je imao sve što mu "treba", neku staru pušku i hrabrost. Bio je prijatelj naše kuće i često je izuvao vojničke čizme da ne bi uprljao tepih u kući koju bi malo jača granata srušila. Imao je očito dobar kućni odgoj i fine manire. Zagi je pomagao da na toj kući obnovimo crijepove na krovu koji je prokišnjavao, jer zima će... Dok smo popravljali krov nadlijetalo nas je zrakoplovstvo bivše JNA, susjedi su nas gledali iz visokih zgrada i mislili da smo ludi, jer tko sad išta popravlja, kad se sve ruši i padaju "KRMAĆE". Sestra mu je znala poslati paket iz Zagreba. Zagi se zaljubio u Osječanku i pričao da će se ženiti, ja je nisam upoznala. U međuvremenu je tugovao za jednim psom kojeg je zgazio auto, a kojeg su zvali "RAZVODNIK" jer ih je uvijek pratio na položaj kada su se smjenjivale straže. Nekada me znao povesti na posao svojim kombijem između granata cik-cak vožnjom. I rekao da tako vozi jer kada granata padne lijevo, mi ćemo biti desno i obrnuto. Zagi nije imao pola srednjeg prsta na ruci i nikada za nekoga nije mogao pokazati da je trofazan nego dvoipofazan pa smo se svi tome smijali. Bio je prijatelj s pokojnim Darijom Ringelom koji je bio moj zaručnik. I jednom dok smo se vozili vojnim džipom po pustoj promenadi uz Dravu rekao je da je bio oženjen i kad nas gleda da nam zavidi, ali u pozitivnom smislu. Zagija sam zadnji put vidjela u osječkoj bolnici i u njegovim prekrasnim plavim očima nisam vidjela kraj. Izrešetala ga je granata poslije jedne smotre vojaka ispred katakombi u koje je prvo i bio došao. Umro je u Zagrebu. Nisam imala čast posjetiti njegov grob, ali sam često u mislima znala biti s njim, barem na trenutak. Prije rata nikada nije bio u Osijeku.

S dužnim i iskrenim poštovanjem poklanjam ovaj zapis njegovim roditeljima Suzana O.

MOJ BRAT DUDO

Kako je teško pisati o onome koga nema, a za koga bih silno željela da je ovdje. Užasno mi nedostaje i danas, nakon dvanaest godina koliko je prošlo od dana kada sam saznala da mi je brat stradao. Moja tuga i čežnja za njim je ista. Život mora ići dalje pa ja kao i mnogi drugi moram svladati osjećaje, živjeti život zbog svoje djece no moj brat živi i dalje s nama, u našoj obitelji, u priči i sjećanju koje mi nitko ne može uzeti. Sjećam se brata kao djeteta s kojim sam živjela u vječnim svađama. Zavidjela sam mu kada je klečao po kazni u kutu koji se manje vidi na ulasku u stan od moga. Uživala sam s njim na selu kod djeda i bake, teta i sestrična, i slušala o njegovom nestašluku i hrabrosti kako je uspio s bratićem zapaliti sjenik, ali ga je i sam počeo gasiti. Sjećam se divnih dana osnovne škole i mog hrabrog brata koji se nije bojao klinaca iz susjednog kvarta, a svoju sestru je volio voditi sa sobom. Od njega sam naučila voljeti život izviđača i sport. Volio je atletiku, klizanje, ragbi, hokej.... Divna su bila vremena kada me je izvodio van sa svojim društvom. Bio je divan i pažljiv. Bio je redar na klizanju na zagrebačkoj Šalati. Imao je puno, puno prijatelja. Bio je uvijek veseo i omiljen u društvu. Drag, neposredan, pošten s dozom neozbiljnosti koju svi vole. Nikada mu ništa ni za koga nije bilo teško napraviti. Po zanimanju autolimar imao je uvijek pune ruke posla, naročito u svom društvu. Iako zaposlen nikada nije zaboravio ni širu obitelj, bratiće i sestrične s kojima smo odrasli i uvijek je za sve imao vremena i lijepih riječi. Kako nije volio nepravdu bez razmišljanja se dobrovoljno javio 91. u ZNG Osijek. Često smo se uspjeli čuti preko motorole i u tim trenucima, a i dan danas divila sam se svom bratu i njegovoj hrabrosti te požrtvovnosti. Dana 20.11.1991. njegov se život ugasio, a naš srušio. Užasno je teško bilo i bit će živjeti bez njega, bez mog Dude. Sačuvala sam novčanice koje je imao kada je bio ranjen, a umrljane su krvlju, pisma koja mi je napisala djevojka njegova prijatelja koji je poginuo poslije mog Dude. Ovdje ću napisati samo dio tog pisma: "Ti mene ne znaš, zovem se Suzana. Moj zaručnik Dario i tvoj brat Dudo zvan Zagi bili su dobri prijatelji..... On nas je neobično zadužio... Poginuo je moj ujak Stanko, Dario i susjed. U kombiju su ih pogodili s navođenom raketom... Život je stao. I ne znam kako dalje. Samo znam da su otišli oni najbolji i meni najbliži... Bili su hrabri, to se mora priznati. Bili su super ljudi, Zagi i Dario vječni optimisti. Nadam se da nas neće stić sudbina Vukovara i da će ovo ludilo prestati". Evo to je sudbina mog brata, mojih roditelja, mene, jedne Suzane i Daria. Jedino što ne smijemo nikada ih zaboraviti i nikada zaboraviti što su nam oni drugi okupacijom i ratom učinili.

Sestra Snježana

Snimio: Mario Filipi

Porodiljski odjel bolnice u Vinkovcima, sagrađene na prvoj crti, artiljerijskim su granatama sasvim uništili oni koji su tamo rođeni, praćeni ljubavlju i pažnjom bolničkog osoblja. Takva je srpska zahvalnost.

Snimio: Mario Filipi

Nadvožnjak prema selu Tenja pod srpskom kontrolom bio je ključna točka obrane Osijeka. Nije uvijek bilo lako braniti taj položaj. Ponekad je trebalo zauzimati ga izravnom akcijom.

MLADEN KOVAČ

20.8.1958. ZAGREB - 18.11.1991.

NESTAO U VUKOVARU

MLADEN JE NESTAO U VUKOVARSKOJ BOLNICI

Kada je Mladen Kovač nestao u Vukovaru, njegovoj jedinici Simoni bilo je nepunih 7 godina. Danas Simona Kovač ima 19 godina i studentica je druge godine modnog dizajna.

Rado se sjeća djetinjstva provedenog s tatom. Mladen je bio strastveni kuglač i nogometaš, stoga je često svoju djevojčicu vodio na Ponikve.

DEČKO IZ PREDGRAĐA VELEGRADA

Obitelj Kovač živjela je u Vrapču u Bolničkoj ulici. Mladenovo djetinjstvo okruživale su tople ruke danas pokojne majke Mladenke i uzor oca Branka kao i dioba dječjih radosti sa sestrom Brankicom. Kao i svi dječaci iz Vrapča, Stenjevca, Gajnica i Podsuseda tako je i Mladen obožavao nogomet u tamošnjim klubovima, Špartia, Vrapču i Ponikvama. Nakon osnovne škole zaposlio se u obližnjem RIS-u gdje je radio do odlaska na bojišnicu. Kao mladić bio je prepoznatljiv po dugoj kosi, naušnici i načinu odijevanja.

Sa suprugom Zvjezdanom Piskrec sklopio je brak 1982. godine, godinu dana kasnije rodila se Simona. Iako gospođa Zvjezdana s osobitim poštovanjem govori o Mladenu, brak nije potrajao dugo.

Krenuli su svaki svojim putem, međutim Simona je ostala vječita spona između njih.

NESTAO U VUKOVARSKOJ BOLNICI

Mladen Kovač bio je zanimljiva osoba, samozatajan i tih. Imao je svoj svijet, danima bi eksperimentirao u svojem još jednom hobiju modelarstvu.

Kada je počeo rat odmah se dragovoljno uključio u obranu domovine. U najtežim danima za opstojnost Hrvatske, našao se

jet, danima bi ekspermentirao u svojem još jednom hobiju modelarstvu. Kada je počeo rat odmah se dragovoljno uključio u obranu Domovine. U najtežim danima za opstojnost Hrvatske, našao se na vukovarskom bojištu u sastavu 204. vukovarske brigade, poznatije kao OSE. Svi se sjećamo herojske borbe vukovarskih branitelja, detalja iz bolnice, Mitnice, Sajmišta i na kraju odvratnih pjesama i marša jugočetničkih hordi.

Mladen je poslijednji puta viđen u vukovarskoj bolnici 18.11.1991. godine. Od tada mu se gubi svaki trag. Nakon niza ekshumacija do danas nije pronađen, njegova Simona podsvjesno još uvijek vjeruje da je tata živ. Kako bilo, da bilo Mladen Kovač istinski je heroj Domovinskog rata, njegov nestanak neka je još jedna velika mrlja na savjesti okupatora.

Branko Zbukvić

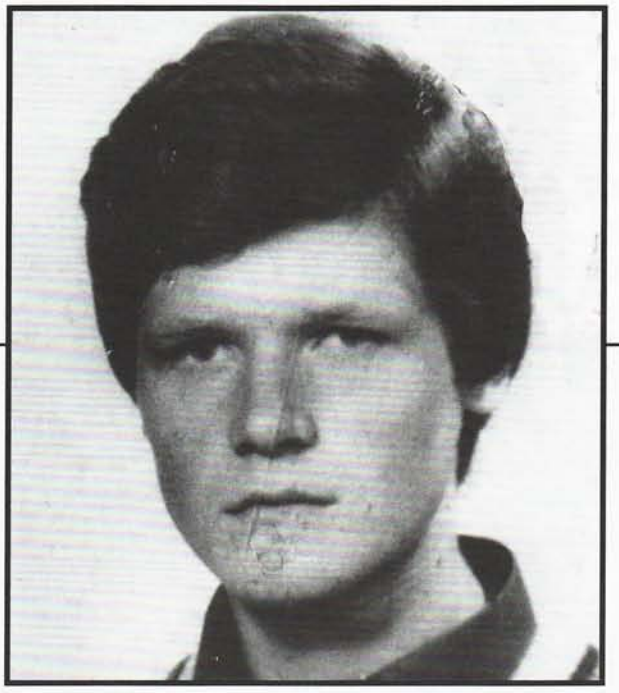

DAMIR VALENTEKOVIĆ

26.7.1962. - 21.11.1991.

NIJE PRONAĐEN

NESTAO U LIPIKU

DAMIR JOŠNIJE PRONAĐEN

Damir je rođen 1962. godine u Zagrebu. Roditelji su u veliki grad doselili iz pitome Slavonije. Izgradili su kuću u prekrasnom predjelu Zagreba, iznad bolnice Sveti Duh na Bijeniku. Djetinjstvo je započeo tragično. Damirova majka umrla je kad su on i brat Željko bili sasvim mali. Srećom otac je oženio plemenitu ženu koja je dječacima doslovno zamjenila majku. Sve je teklo normalnim tijekom. Nakon škole Damir je po završetku odsluženja vojske našao zaposlenje u pčelarskoj centrali.

VLASTITA OBITELJ, NAJVEĆA RADOST

Damir i Jadranka oženili su se 1984. godine. U početku braka živjeli su u Zagrebu, malo kod njezinih, malo kod njegovih roditelja. Već slijedeće 1985. godine rodila se kćerkica Dijana, a 1986. godine sin Siniša. Mlađa obitelj 1991. godine seli u Lukavec kod Dubravice gdje su zajedno s Jadrankinim roditeljima sagradili kuću, na starini Jadrankinog oca Stjepana Postružina. Te 1991. godine rodila se je najmanja kćerkica Ana. Damir je zavolio ovaj prelijepi zagorski krajolik. Bio je sposoban, veselili su ga radovi na kući koje je sam vrlo stručno izvodio. Hranio je zečeve, koje obitelj kroz uspomene na Damira ima još i danas. Mnoge uspomene ostale su zauvijek u supruzi i djeci Dijani i Siniši vezane za najdražeg supruga i oca. Na žalost mala Ana zna oca samo po pričama. Dijana se naročito sjeća kada su je roditelji vodili u zoološki vrt dok Siniša pamti kad ga je tata vodio u ribolov. Damir je bio

strastveni ribič, a Siniša je taj hobi naslijedio. Djeca rado prebiru po stvarima koja su ostala iza oca tako tata kroz uspomene živi stalno s njima. U maštи i čežnji.

DRAGOVOLJAC U SASTAVU JEDINICE MUP-a

Rat je bjesnio Hrvatskom. Usprkos velikoj odgovornosti prema obitelji Damir nije dvojio. Prijavio se dragovoljno u sastav MUP-a, zajedno s bratom Željkom. Bili su to dani očajničke borbe za Vukovar i drugih dijelova Lijepe naše. Damir je sa svojom jedinicom od 15.11.1991. sudjelovao u obrani Lipika. U jeku žestokih borbi nestao je 21.11.1991. Do dana današnjeg nije pronađen i ekshumiran.

NIKAD IZGUBLJENA NADA

O tada je Damirov dosje otvoren. Obitelj živi u neizvjesnosti, ona posljednja nada u povratak nikad nije umrla. Predpostavlja se da je Damir bio zarobljen u Lipiku te da je bio zatočen u Bučju, Staroj Gradišci i Manjači.

Od tada je supruga Jadranka pokušala saznati o tragičnoj sudbini svoga supruga preko Crvenog križa i drugih organizacija. Međutim nikada nije saznala ništa, što bi joj donijelo toliko potrebni mir.

ODLIKOVANJA PREDSJEDNIKA REPUBLIKE

Damir je odlikovan Spomenicom Domovinskog rata odlukom predsjednika Tuđmana dok je obitelj zbog Damirova tragičnog nestanka dobila Orden red Zrinskog i Frankopana s posrebrenim pleterom.

MEMORANDUM OBRANA M.Z. LIPIK

Kojim se potvrđuje od navedenog naslova da je Damir Valenteković iz Zagreba, rođen 1962. godine u vremenu od 15.11.1991. do 21.11.1991. bio u postrojbama obrane Lipika gdje je 21.11.1991. u tijeku borbi nestao ne zna se da li je poginuo ili je zarobljen. Tražen je na razmjenama. Potvrda se izdaje na zahtjev obitelji nestalog, a služi u svrhu ostvarivanja prava pričuvnog policajca, jer je u to vrijeme obrana Lipika pripadala pričuvnom sastavu policije.

Za M.Z. Lipik
Đuro Straga

Jedno kratko pismo poslano iz Banja Luke s potpisom i šifrom nikada identificiranog pukovnika bilo je sve što je nakon Damirova nestanka dobila Jadranka. U kuverti je bila osobna iskaznica i sljedeći tekst:

Iskreno saučešće

Neka vam bar ostane ova uspomena kada njega više nema. Rat je rat, a ljudi su ljudi. Znam da vas ovaj gubitak boli. Baš zato nisam dozvolio da se uništi ono što je za vas sigurno draga uspomena.

Pukovnik
136317

NINO KINK

10.7.1967. - 23.11. 1991.

HRVATSKI BRANITELJ
PUKOVNIK HV

POGINUO U ERNESTINOVU

NINO JE BIO I OSTAO PONOS ZAPREŠIĆA

Došao sam na ideju da nekoliko godi na posvetim pisanju istine o poginulim braniteljima. Bio je to mukotrpan i težak posao. Nisam znao gotovo ništa o Udruzi roditelja poginulih branitelja, tek sam poznavao obitelj pokojnoga branitelja Nine Kinka i od tuda je sve krenulo. Nino je bio jedan od mnogih zaprešićkih mladića odgojen u domaćem, harmoničnom i kulturnom smislu. Rođen je 10. srpnja 1967. kao sin jedinac Tatjane i Pavla Kinka. Razvijao se i usavršavao za samostalni život bez većih problema. Osnovnu školu završio je u staroj zaprešićkoj školi, a zvanje montera centralnog grijanja stekao je u Zagrebu. Od djetinjstva pa do zrele dobi imao je istančan, prirođen osjećaj finoće i druželjubivosti prema svakome. U svijetu razbibrige uživao je u likovnom izražavanju tehnike izrade različitih predmeta od šibica. Obitelj s ponosom čuva neke od njegovih radova. Nino je puno čitao, bio je impresioniran naučnom fantastikom, grčkom mitologijom te iznad svega poviješću Hrvata.

VOLIO BIH DA ME VOLIŠ

Volio bih da me voliš
da budem cvijet u tvojoj kosi.
Ako si noć, ja ću biti zora
i blijesak svjetlosti u rosi.

Volio bih da me voliš
da svi dani budu pjesma.

Ako si izvor i ja ću biti
u živoj stijeni bistra česma

J. Kaštelan

ŽIVOT ZA SLOBODU HRVATSKE

Nino je stvorio vlastitu obitelj. Vrlo mlad ušao je u bračnu zajednicu sa suprugom Nadom, uskoro se rodio sinčić Nikola. Bilo

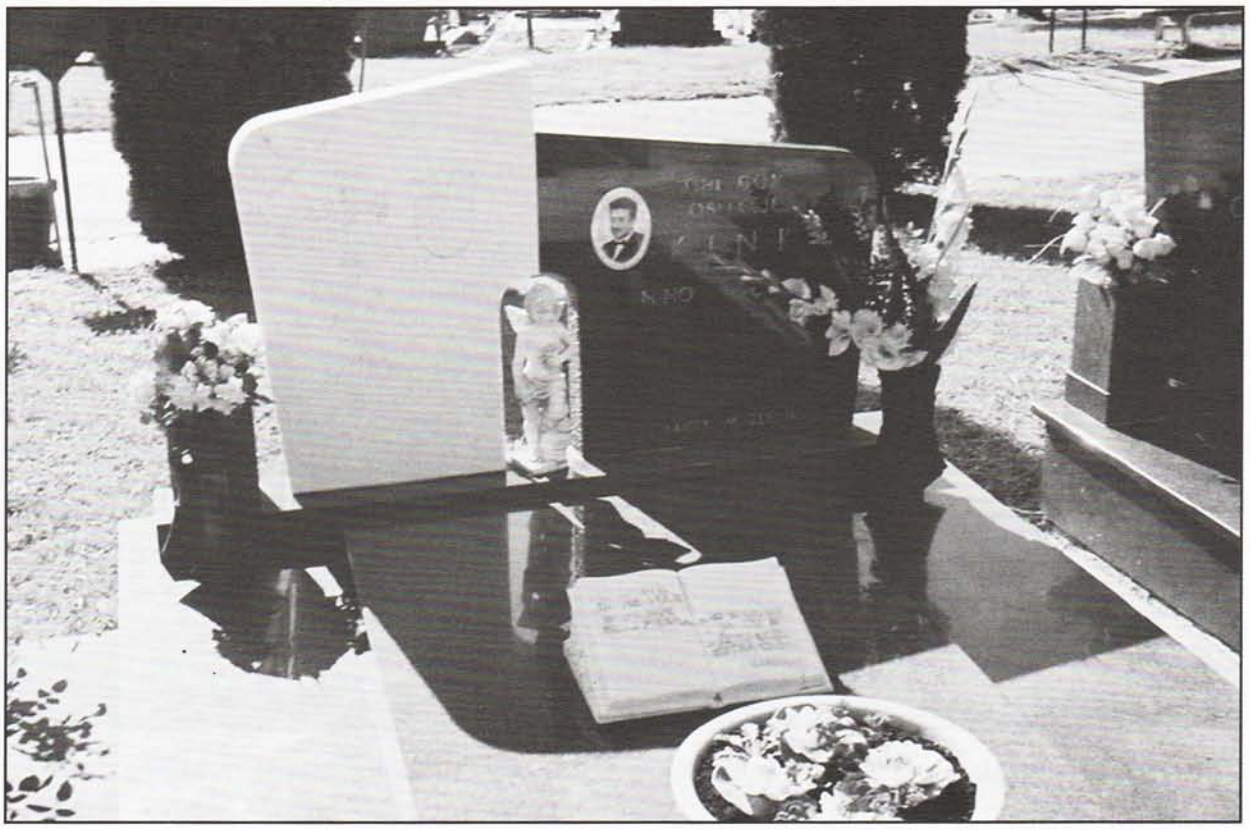

je to vrijeme kad su se ratni oblaci nadvili nad Hrvatskom. Poznata ikonografija i zločini istočnih susjeda nikoga nisu ostavljali ravnodušnim. Ljudi poput Nine Kinka imali su za to poseban motiv i osjećaj. Već na samom startu formiranja hrvatske vojske Nino je bio na prvoj smotri ZNG-e na igralištu Zagreba u Kranjčevićevoj ulici. Njegova ratna uvertira bilo je zauzimanje vojarne zloglasne JNA u Ivanić Gradu. Domoljublje, hrabrost i poštenje izazvale su valove mladih dragovoljaca koji su odlučno krenuli u obranu domovine. Na žalost, mnogi se nisu vratili kućama, ne osjetivši dan pobjede. Tako i Nino nije oklijevao niti trenutka, otišao je tiho, baš onako kako je živio, s bistranskom brigadom "Ban Jelačić", kasnije s legendarnom 101. susedgradskom kao pripadnik dijela zaprešićke postrojbe. Ratovao je gotovo na svim poprištima najvećih bitaka Domovinskoga rata. Kada bi dolazio kući nije govorio o strahotama rata, već o ljepotama Zadra, Slavonije i ostalih dijelova Lijepe naše. Kada je nakon nadljudskog otpora branitelja pao grad heroj - Vukovar, pritisak na slavonske gradove Osijek i Vinkovce bio je strašan. Tisuće projektila padalo je na gradove i njihova okolna mjesta. Tri dana nakon pada Vukovara u Ernestinovu je smrtno stradao zaprešićki heroj Nino Kink. Nino je pokopan na brdovečkom novom groblju. Bio je to sprovod nezapamćenih u ovom broju. Tuga, plač i gnjev počasne paljbe, a prije svega bol za izgubljenim čovjekom izražavali su sav prkos prema drskom neprijatelju.

Nedugo nakon pogibije, hrabra supruga Nada rodila je drugog sinčića, koji nosi očevo ime Nino. Tako hrabri Nino Kink živi kroz najljepše uspomene svojih roditelja Paje i Tajke, supruge Nade i sinova Nikole i Nine.

Oni su svi skupa satkali ovu priču o svom Nini, čovjeku na koga će Zaprešić biti vječno ponosan.

Branko Zbukvić

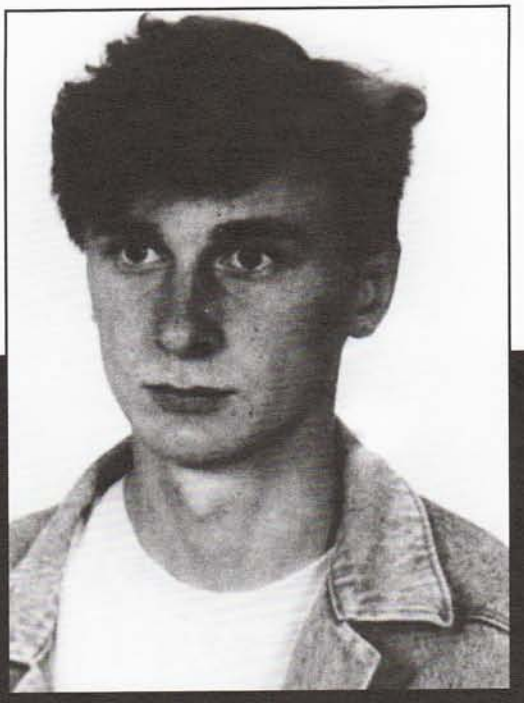

ZORAN JANTON

24.2.1970. - 16.12.1991.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

POGINUO U KARLOVCU

VITEZ IZ PODRUČJA MEDVEDNICE

Zoran Janton bio je miran mladić iz Kraljeva Vrha koji je dio djetinjstva proveo u obližnjoj Poljanici. Prelijep je to kraj u podnožju Zagrebačke gore u kojem stoljećima žive vrijedni i marljivi ljudi. Njihove gene naslijedio je i Zoran Janton, tragično preminuli hrvatski branitelj. Kada je bio na služenju vojske u ondašnjoj JNA iznenada od srčanog udara, umire mu otac Mirko. Mnoge očeve obveze padaju na teret majke Marice, sestre Zvjezdane, ali one prave muške na još nejaka Zoranova leđa. Tako je Zoran s velikom ljubavlju obrađivao svoju zemlju, kosio livade, ubirao ljetine. Bilo je to vrijeme kada je rat u Hrvatskoj već ubrao mnoge žrtve. Zoran je u 2. mjesecu bio mobiliziran u vojnu policiju. Nakon toga postaje pripadnik 103. brigade, koja je u to vrijeme vodila sudbonosne bitke za grad Karlovac. Kao i mnogi drugi junaci Domovinskog rata, Zoran nije dočekao slobodu Hrvatske. Njegova životna nit prekinuta je u 22. godini baš u Karlovcu.

TRAGEDIJE MAJKE MARICE JANTON

Zoranova majka Marica Janton prošla je pravu životnu kalvariju. Nakon smrti muža Mirka ubrzo joj umiru roditelji, te nakon svega doživljava najveći udarac pogibiju sina Zorana. Predosjećala je Zoranovu tragediju, crne slutnje unijele su nemir u njenu dušu, čak je to ispričala svojoj prijateljici. Bio je to tipičan majčinski osjećaj, ubrzo stiže potvrda da je Zoran poginuo. Iako zauvijek shrvana bolom Marica ne zaboravlja ljude koji su joj u tim

TI SNIVAŠ SAN NEBESKI

U žutoj travi ti ležiš sam, ratniče.
Tvoja ruka klonula je zauvijek.

Oči Tvoje vatrene zaklopiše se posljednji put
Kad oganj pakleni probo je grudi Tvoje.

Utihnula je bitka. Negdje drugdje sada
Grme topovi i neki drugi mladići sada umiru

Za Tebe, za Tvoju tužnu majku,
Za sav Tvoj narod koji pati.

Ti snivaš blago svoj san nebeski i anđeli Božji
Miluju Ti dušu Što prerano je k njima
U društvo svetih otišla.

Bio si mlad, junače, tek dijete si prestao biti.
Tvoje ruke nikada čedo svoje malo
Nježno njihati neće.

Ali krv Tvoja herojska Što niz crnu zemlju
U žutu travu otekla je To hrana je slobode

Što raste satirući tirane i sva djeca naroda Tvog
Slobodna i sretna poklonit će se krvi Tvojoj

Kojom mir i sreću
Poklonio si njima.

Nova Varoš, 19. rujna 1991.
✍ Mario Filipi

trenucima boli bili pri ruci. Njihova potpora i pomoć bili su dragocjeni. Nakon svega majka Marica i sama obolijeva, a otklanjanjem ugruška krvi koji je opasno prijetio, osjeća se dobro. Često posjećuje Zoranov tihi dom na groblju u Kraljevom Vrhu gdje je zauvijek ispraćen uz bolne krike najdražih, utonuvši u vječni san koji nikada nije dosanjao.

✍ *Branko Zbukvić*

DAVOR BAŠIĆ

26.4.1963. 19.12.1991.

MUP VIŠI INSPEKTOR

POGINUO U PAKRACU

DAVOR, HRABRI VITEZ

Hrvatski vitez Davor Bašić rođen je u Osijeku. U njegovom biću bila je utkana cijela domovina. Majka Magdalena je Zagorka, rodom iz Varaždinskog Ivanca, a pokojni otac Zorko Bašić bio je Sinjanin. Životni put Davorove roditelje povezao je u Osijeku gdje su započeli nov zajednički život. Djeca Dubravka i Davor imali su lijepo djetinjstvo, rasli su u obiteljskoj slozi i ljubavi. Na žalost otac Zorko prerano je umro i sva briga i skrb ostala je na plećima hrabre majke Magdalene. Davor je bio inteligentan mladić, željan znanja. Uvijek odličan u školi i fakultetu, završio je ekonomski fakultet. Naravno da kao Hrvat u ono vrijeme nije mogao u Osijeku naći posao u struci. Bio je primoran raditi kao prodavač knjiga, što mu i nije bilo teško jer je kao intelektualac bio ljubitelj dobrih knjiga. U slobodno vrijeme Davor se bavio muzikom, svirao je gitaru. Umjesto muzičkog sastava, postao je član pričuvnog sastava MUPA RH, naravno kao dragovoljac.

Zbog znanja je vrlo brzo napredovao od običnog policajca do višeg inspektora. U najtežim trenucima novije hrvatske povijesti, mjesec dana nakon pada legendarnog Vukovara, Davor je izgubio život u mjestu Dereza kod Pakraca. Uz najviše vojne počasti pokopan je na zagrebačkom groblju Mirogoj.

Za Davorom danas tuguju i s ponosom ga nose u srcu kćerkica Ivana koja već ide u 7. razred, majka Magdalena i sestra Dubravka s obitelji. Majka Magdalena svu utjehu pronalazi u unuci Ivani koja je u svemu podsjeća na tragično izgubljena sina.

U svakom spomenu na Davora i Ivanu u njenom oku zaiskri suza.

Branko Zbukvić

Snimio: Mario Filipi

Prizor koji se uklapa u mozaik srpskog "dejstvovanja" u kasno ljeto 1991. Toranj crkve u Laslovu srušen artiljerskom granatom iz susjednog sela.

MARIO REHOR

29.5.1975. - 30.12.1991.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

POGINUO U KOMLETINCIMA

BILO MU JE SAMO 16 GODINA

Mario Rehor jedan je od onih vrlo mladih junaka čije su istovjetne priče ispisale najsjajnije stranice naše najnovije povijesti. Djetinjstvo je proveo u Zagrebu, u Kustošiji. Sve do odlaska u rat kao dragovoljac HOS-a, živio je s majkom Nadom i sestrom Magdalenom. Bio je vrlo živahan dečko, tipični poznati fakin, uživao je odlazeći s tatom Miroslavom u ribolov.
Srce tate Miroslava nije dugo izdržalo (umro 05.11.2001.). Iako vrlo mlad u predvečerje surovog rata zajedno s prijateljem sakupljao je sanitetski materijal i skrivao ga na skrovita mjesta. Tada se još nije znalo da će biti rata. Kada se rat zahuktao Mario je bio učenik 3. razreda grafičke škole. Bio je dijete koje je naglo odraslo. Nitko ga nije mogao zaustaviti da ode na frontu. Majka Nada kaže nisam dala svoga sina, jer kao majka ne bih ga dala ni za što na svijetu, međutim on se samovoljno, s ljubavi, dao domovini".

POGIBIJA U KOMLETINCIMA

Mario je u prvim danima rata bio kao pripadnik HOS-a na Baniji. Međutim, svoj mladi život izgubio je u akciji izviđanja u Komletincima kada su upali u četničko okruženje, što je naknadno ispričao preživjeli iz akcije, njegov kolega iz školskih klupa, Sven Gleđa. Tužnu vijest o Marijevom stradavanju obitelji je javio njegov bratić Gordan Božanović koji je bio na izvlačenju poginulih. Sestra Magdalena nije mogla podnijeti gubitak dragog brata, gotovo godinu dana nije bila spremna pohađati fakultet. Direktor škole u svim prigodama posjećuje Mariov grob, a pjesnikinja Ana Ivelja posvetila mu je pjesmu.

Branko Zbukvić

SJEĆANJE

Mario Rehor bio je učenik 3. c razreda. Iz ljubavi prema domovini i želje da prestane ovaj prljavi rat otišao je na bojište. Nismo bili svjesni da ga, prije odlaska na bojište, posljednji put vidimo. Mario je poginuo 30.12.1991. na braniku domovine i ostavio svoje nedosanjane snove djeci bez djetinjstva. Dijelio je s nama sve dane našeg prijateljstva, dobro i zlo i još uvijek je teško povjerovati da ga više nema. Njegovo mjesto u razredu sada stoji prazno i na njega više nikada neće sjesti naš dragi prijatelj Mario. Sada nakon svega možemo reći da je bio pravi i iskreni prijatelj i dobar učenik. Iako više nije među nama, vječno će živjeti u našim srcima i u srcima onih ljudi koji su ga poznavali i voljeli. Njemu u zahvalnost i za dugo sjećanje na njega posvećena je ova pjesma:

NAŠEM HEROJU

Mariu Rehoru

Ne možemo oplakat mladost tvoju.
Dao si najviše svome rodu,
darovao život za slobodu.

Danas pjevamo ljubav tvoju,
naš heroju.

Kako ti reći: "Junače, hvala".
Srce te moli: daj nam pokloni
hrabrost svoju.

Častiti želimo ljubav tvoju,
naš heroju.

Hrvatska mati mora znati:
slavan si, pao si za nju u boju.

Mi sada slavimo ljubav tvoju,
naš heroju.

Ana Ivelja

DJEČAK NA BRANIKU DOMOVINE

On je bio još dječak pun osmijeha.
I gledao je život još dječjim očima,
Tražio je neke svoje male ideale,
Negdje među zvijezdama, u snovima
Nitko ne može reći da je bio običan dječak,
Jer sa šesnaest godina otišao je u rat,
Osjetivši zov svoje svete Domovine.

Bio je spreman i svoj mladi život dat
Ostavio je školu, majku, sestru, sve
Znao je da riskira i da se možda neće vratiti,
Uzeo je oružje i ostavio svoj dragi dom
Znao je da će prijatelji i majka jednom shvatiti.

On je bio samo dječak pun osmijeha.

Koji je želio da zlatno sunce sija,
On ostavio je svoje snove
Na braniku domovine.
I eno ga sada, na Mirogoju spava,
Za Domovinu svetu je pao.
I spava dječak među grobovima
što je za živote drugih i svoj život dao.

S tužnim sjećanjem 3. c i razrednica

Snimio: Mario Filipi

Kad se koje hrvatsko selo zateklo između nekoliko srpskih, pod kontrolom terorista, stanovnici su mogli samo pobjeći ili ih je zatekla ovako grozna sudbina kao ljude iz sela Četekovac kod Podravske Slatine.

1991.

ŽELJKO ŽAGMEISTER

19.1.1971. - 2.1.1992.

MUP SATNIK

POGINUO U PAKRACU

HRVATINA IZ KLJUČA BRDOVEČKOG

Željko Žagmeister živio je u Ključu s roditeljima Ljubicom i Franjom te sestrom Svetlanom i bratom Franjom. Obožavao je svoju obitelj, a posebno prisan odnos imao je sa sestrom. Ljepote Ključa i šum obližnje rijeke Sutle nosio je duboko u srcu. Osnovnu školu pohađao je u Šenkovcu. U to predratno vrijeme bio je vrlo aktivan u svim akcijama svoga Ključa, posebno na izgradnji doma. Ključani su mu za zahvalnost uklesali ime na spomen ploču. Volio je sport, obožavao Dinamo i Cibonu i sam često haklao s prijateljima. Kao i svi vršnjaci odrasli u blizini rijeke Sutle i Željko je bio strastveni ribič.

RATNE STRAHOTE KAO ZOV DOMOVINE

Počeo je rat. Slike užasa nije mogao podnositi, odlučio je: moram pomoći u obrani domovine. Sestra je također htjela sudjelovati u ratu, međutim Željko se potajno prijavio, jer je previše volio sestru da bi dopustio da i ona riskira život. Ubrzo je postao pripadnik antiterorističke jedinice MUP-a predvođene legendarnim Tomislavom Merčepom. U tom razdoblju od nepunih mjesec dana došao je jedanput doma. Pričao je, potresen, o strahotama koje je vidio za vrijeme ratovanja u selu Nijemci. Nakon odlaska bio je ranjen u glavu snajperom, tim najpodmuklijim načinom ubijanja. Ubrzo je bio prebačen u bolnicu u Zagrebu, ali je na žalost podlegao teškom ranjavanju. Za vrijeme boravka u bolnici bio je potpuno svjestan i razgovarao je sa sestrom o svemu što se događalo. Iako je umirao ponos i ljubav prema domovini bili su mu najvažniji. Željko je u prisustvu velikog broja rodbine, susjeda i prijatelja pokopan na groblju u Laduču.

OBITELJ POSLIJE

Željkova obitelj živi skromno, ali pošteno kao i uvijek. Sjećanje i bol za Željkom ne mogu ničim nadomjestiti. Zahvalni su što ih prijatelji s kojima je bio nerazdvojan nisu zaboravili, a to su Željko Čičko, Drago Pintarić, Roman Vrabec, Miroslav Soltić i Robert Čičak. U najtežim trenucima uz obitelj su bili najbliži ujak Stjepan Verbić s obitelji

i teta Marija Poslek sa sinom Tončekom. Smeta im jedino što ih ne pozivaju na proslave u kojima se minutom šutnje spominje Željko. To su u najmanju ruku zaslužili pa se nadamo da ih ubuduće neće zaboraviti. Neka mir Božji čuva našeg hrabrog branitelja iz Ključa.

Branko Zbukvić

Prehrambeno-tehnološki fakultet u Osijeku bio je sagrađen vrlo blizu odmetnutog dijela sela Tenja, zbog čega je brutalno izgranatiran

Snimio: Mario Filipi

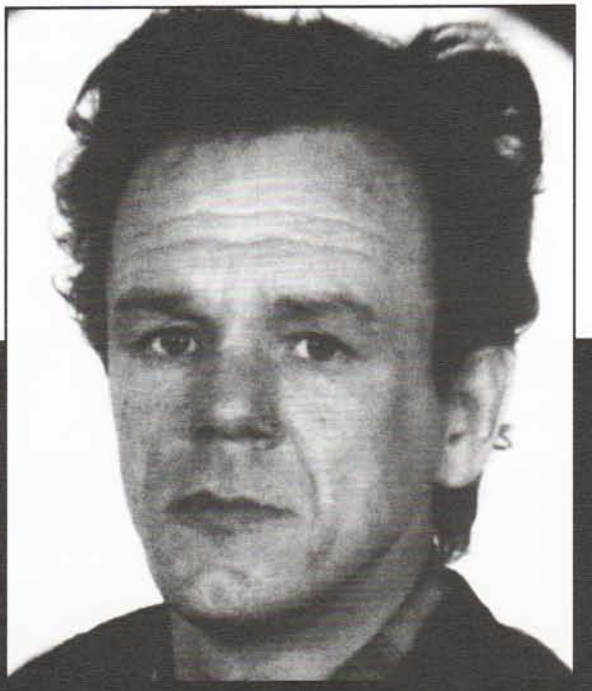

STJEPAN JEDVAJ

15.3.1959. - 18.2.1992.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

UMRO U ZAGREBU

PEPA IZ GORNJE BISTRE

Kada sam potražio obitelj poginuloga branitelja Stjepana Jedvaja u Gornjoj Bistri naišao sam na malu drvenu kućicu gdje je rođen uz još trinaestero djece Dragice i Josipa Jedvaj. Tako mnogobrojnu obitelj trebalo je prehraniti pa su djeca s ocem Josipom od rane mladosti radila teške poslove. Tu su stjecali snagu, ali i pošten odnos prema poslu i egzistenciji.

OD KROVOPOKRIVAČA DO BOKSAČA

Stjepan Jedvaj kojega je obitelj od uvijek zvala Pepa bio je neobično fizički snažan, uz to imao je jednu vrlo važnu ljudsku osobinu: čvrst karakter. Po završetku osnovne škole u početku radi s ocem i braćom u šumi na sječi drva, zatim četiri godine radi u ondašnjem Jugorapidu u Zagrebu te se potom zapošljava kao krovopokrivač u poduzeću Grabevno-Zagreb. Tada se u Pepinom životu rađaju prve ljubavi, na žalost sljed događaja nije mu dopustio da ih službeno ozakoni. Bio je rođeni sportaš, za područje u kojem je rođen, iznenađujuće se počinje baviti boksom u popularnim zagrebačkim klubovima Metalcu i Lokomotivi. Sport je još više osnažio njegov prirođen čvrst karakter i viteški duh. Uz šport Pepa je imao

MUZIKANTI

Mnoge su dušo zbog njihove
svirke vino pile.

Davno su otišli svati,
i prijatelji stari
sanak sniju.

Samo Pepa s anđelima
gore pjeva,
pjeva o Bistri i
hrvatskoj domaji.

Branko Zbukvić

još jednu veliku ljubav, bila je to glazba, Bog mu je dao istančan sluh i nevjerojatne glasovne mogućnosti, koje na žalost nije imao prilike i sredstava doškolovati. Na svim feštama i proslavama svi su rado bili u njegovom društvu jer njegov glas i pjev bio je pravi ugođaj. Poznato je da je prije početka Domovinskoga rata s lokalnim muzičkim sastavima pjevao na svadbama i zabavama. Taj istančani sluh nije dopustio Štefu Jedvaju da ne čuje glas domovine te da se među prvima prijavi kao dragovoljac u samostalnu satniju "Ban Jelačić".

TEŠKO RANJAVANJE U ZADARSKOM ZALEĐU

Pepa je bio hrabar ratnik, izvršavao je najteže postavljene zadatke. Teško je ranjen u zimi 1992. godine. Umire 18.2.1992. u bolnici. Sudbina je htjela da je žrtva Domovinskoga rata bio i njegov brat Mijo koji koji je također poginuo. Mnogobrojna rodbina s ponosom posjećuje njegov grob u Poljanici gdje je pokopan uz mnoštvo sumještana te uz najviše vojne počasti.

Branko Zbukvić

GORI DOM MOJ

Iz daleke cijevi oganj je stigao.
Iz visina plavih na moj krov se sručio.

Bljesak me zaslijepio, lom zaglušio.
Oči me zapekoše od dima sa krova mog.

Ognjeni žar krenuo je na dugu šetnju uništenja.
Moj dom, moj život,

Moja radost, moja mladost,
Moji žuljevi, moje duge godine,

U sablasnim plamsajima za uvijek nestaju.
U tamnoj noći moja srušena greda tinja.

Pramen dima prema zvijezdama dalekim se diže.
Nema više doma mog, zlatnoga kutka vedrine.

U tmini samo tople crne zidine
Poput aveti paklenih stoje i šute.

Laslovo, 10. rujna 1991.

Mario Filipi

ANDRIJA VIDAK

25.5.1971. - 8.4.1992.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

POGINUO U KOMARICI

HVALA VAM, ANDRIJA!

Pišući stranice ove knjige, osnovna vodilja mi je bila otrgnuti od zaborava sudbine ovih nesretnih, ali hrabrih ljudi, čija nam žrtva vječno mora ostati sveta.

Nisam imao sreće, puno saznati o Vama, dragi viteže. Saznao sam da ste uoči rata stanovali u Zagrebu. Rođeni ste u Doboju u susjednoj BiH, odakle su danas Hrvati gotovo nestali.

Vjerojatno ste već u mladosti osjetili antihrvatsko raspoloženje Vaših tadašnjih susjeda. Saznali smo iz evidencije da ste dijete razvedenih roditelja, majke Kate i oca Ivana. Vaša hrabrost, hrvatstvo i mladost dovele su Vas u 1. gardijsku brigadu, gdje ste postali profesionalni vojnik.

Znam da ste i Vi imali djetinjstvo, vjerojatno mnogo prijatelja, možda brata ili sestru ili oboje. Sigurno ste maštali o djevojci koja će Vam jednoga dana biti supruga.

Da nije bilo te nesreće, možda biste i Vi danas suprugu vodili u kazalište, sina na utakmicu ili ribolov.

Vaša žrtva prinesena na Oltar Domovine, nije Vam to dopustila, ali je donijela novo vrijeme i okolnosti za vašu Hrvatsku i ljude koji u njoj žive. Znam da ste to žarko željeli, velika Vam hvala za to hrabri hrvatski viteže!

Andrija Vidak pokopan je uz poštovanje mnogobrojnih prijatelja i rodbine na zagrebačkom groblju Mirogoj.

Branko Zbukvić

MOLITVA IZ PAKLA

U ime
Boga
Krista
I sina
Uz blagoslov Europe i Svijeta
Strpljivo razum gasi nadu
Bože..., zar ne vidiš
Sinovi Tvoga sina
Čekajući priznanje na oltaru domovine
Ostaju bez kruha i vina

Zgažena
Ponižena
Zaboravljena
Iz pepela će se dići
Nezadrživo do svjetlosti stići
Moja razapeta Hrvatska

Suze
Umiranje
Razaranje
Kakav još zavjet
Europo samo traž
Koliko "barela" hrvatske krvi
Hrvat nikada klonuo nije
I zapamti... ne ubija prvi

Zemljo
Majko
Paćenice moja
Divlje horde gaze Sveto tle
I krvlju tope mokra polja tvoja
A ti se strpljivo braniš
Razumom i kulturom... jedina moja

U ime
Boga
Krista
I sina
U ime mrtvih što su pali
U ime nerođene djece
U ime grobova, crkava, vatre, dima
U meni još prkosna nada vrišti
Živjet ćeš... zemljo moja
Dok Hrvata makar jedan ima

Tomo Gelo
(Okupacija Vukovar,
18. studenoga 1991. godine)

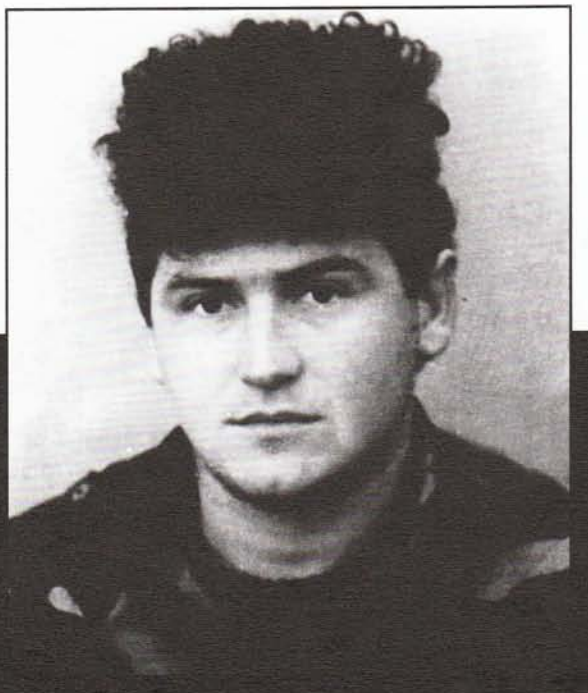

DUBRAVKO JARČAN

29.9.1967. - 14.4.1992.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

POGINUO U ZADRU

ZAGORAC POGINUO U OBRANI ZADRA

Dubravko Jarčan rođen je 1967. godine u Jakovlju. Djetinjstvo je proveo uz roditelje Milku i Vida te brata Srećka s kojim je bio iznimno povezan. Djetinjstvo u živopisnom Jakovlju, okruženo Zagrebačkom gorom, mnogobrojnim potocima i u podnožju rijekom Krapinom, Dubravko je kao i njegovi vršnjaci proveo lijepo i bezbrižno.

OBITELJ VEZANA ZA TEKSTILNU INDUSTRIJU

Dubravkova obitelj bila je zaposlena u tekstilnoj industriji, majka Milka u DTR-u, a otac Vid i Dubravko u TK Zagreb, nekada poznatijem kao Tvorpam. U tijeku najvećin napada na Republiku Hrvatsku u srpnju 1991. godine grupa Dubravkovih mještana na čelu s gospodinom Dragutinom Poturicom formirala je grupu dragovoljaca, iz koje je izrasla jedinica nazvana Zagorska bojna. Jedinici se u samom početku priključio i Dubravko Jarčan, napustivši tako siguran posao u Tvorpamu.

ODLAZAK NA BOJIŠNICU NA SAMA SVETA TRI KRALJA

Na samom početku 1992. godine, točnije na Sveta Tri Kralja, 6. siječnja Dubravko s jedinicom odlazi na poprište najtežih bitaka za slobodnu Hrvatsku. Nabijen hrvatskim nacionalnim emocijama, fizički iznimno snažan, nije mogao gledati skrštenih ruku pohode okupatorskog divljaštva. U četiri mjeseca ratovanja svega dva puta je došao kući, izbjegavajući razgovore o ratu.

SMRT U MINSKOM POLJU

Kobnoga 4. travnja 1992. godine Dubravko Jarčan smrtno je ranjen kada je nagazio na neprijateljsku minu, prilikom uobičajene rutinske kontrole.

Na žalost, smrt je bila brža od liječničke pomoći, jer je bilo nemoguće sići s Velebita do mjesta Bučića gdje je čekala liječnička ekipa.

Tako je Dubravko Jarčan kao pripadnik 164. brigade s činom bojnika HV izgubio život u 25. godini, ne dočekavši radost slobodne domovine. Pokopan je na groblju u Kraljevom Vrhu, uz neizmjernu bol najbližih kao i cijeloga jakovljanskog kraja te najviše vojne počasti.

✍ *Branko Zbukvić*

ZAGORSKA BOJNA - DRAGOVOLJCI DOMOVINSKOG RATA 1991. - 1992.

Tijekom sedmog mjeseca 1991. godine, u tijeku najvećeg napada na Republiku Hrvatsku sa skupinom prijatelja boravio sam u pričuvnom sastavu policije u Donjoj Stubici. Bili smo operativna skupina koja je vršila pripreme na području općine Donja Stubica i Sljeme za odlazak na bojišnicu. Pošto je vrijeme odmicalo a našu jedinicu nisu slali na bojišnicu donio sam odluku te uz suradnju ureda za obranu i s predstojnikom ureda gospodinom Darkom Kuceljem formirao grupu dragovoljaca te smo počeli rješavati papirnate formalnosti za prelazak iz policije u Hrvatsku vojsku. Dragovoljci su se prijavljivali svakodnevno pa je formirana grupa od 35 dragovoljaca. Donijete su i sljedeće odluke: za zapovjednika je imenovan Dragutin Poturica iz Jakovlja, za dozapovjednika Stjepan Lepčin iz Oroslavja, te su formirana i odjeljenja i imenovani njihovi zapovjednici. Jedinica je dobila naziv Zagorska bojna. Nakon sastanka u Jakovlju donijeti su detaljni planovi oko priprema i skupljanja opreme za odlazak na ratište. Do devetog mjeseca bilo je sve spremno i pribavljena kompletna oprema, oružje, oruđe, mobilizacijski papiri Hrvatske vojske, transport. U tim prvim trenucima prijavio se i pokojni Dubravko Jarčan koji je napustio siguran posao u zagrebačkoj tvornici tekstila Tvorpam i pridružio se pripremama dragovoljaca na ratište. Uz suradnju ureda za obranu iz Donje Stubice te zapovjedništva 159. brigade HV iz Zadra te njihovog operativnog djelatnika koji je došao na sastanak u Donju Stubicu dogovorili smo detalje oko odlaska i definiranja mjesta boravka dragovoljaca. Njihov predstavnik, gospodin Turudić, Dragutin Poturica i Darko Kucelj dogovorili smo da će jedinica boraviti na Velebitu u predjelu Tulovih Greda, Malog Alana, Kraljičinih vratiju s mjestom stacionara predio Bukva. Nakon dolaska na mjesto za koje smo preuzeli točne ratne zadatke počeo je naporan boravak na vrhovima Velebita kontrolirajući cestu od Obrovca prema Sv. Roku u Lici. Dolazila je zima gdje se jedinica izmjenjivala s drugim sudionicima HV-a . Jedinica je sudjelovala u raznim akcijama te stvaranju 164. brigade HV kojoj su na čelu bili Ilija Vincetić i Vladimir Lelas. Tijekom 4. mjeseca 1992. godine kada je jedna grupa išla na uobičajenu rutu patrole zacrtanim strogim pravcima kretanja naišla je na, vjerojatno te noći postavljeno minsko polje što su postavili četnici koji su boravili u rejonu tvornice Glinica u Obrovcu. Kobno je to bilo za pokojnog Dubravka Jarčana koji je nagazio na postavljenu minu. Nekolicina njegovih suboraca bila je ranjena, ali svi prisebni da su pokušali pomoći Dubravku koji je bio teško ranjen. Nemogućnosti brzog silaska s Velebita do Bučića gdje je čekala ekipa hitne (trajalo je to nekoliko sati) bila je presudna za Dubravka, koji je preminuo nakon gubitka krvi i nemogućnosti da mu se pruži trenutna pomoć. Poginuo je na svom ratnom zadatku koji mu je već bio svakodnevna rutina. Poginuo je čovjek koji je bio istinski domoljub i kojem je Hrvatska bila tada jedina stvar za koju je krenuo u rat. Bio je dobar i drag čovjek i prijatelj.

ZAGORSKA BOJNA

Zapovjednik: *Dragutin Poturica*

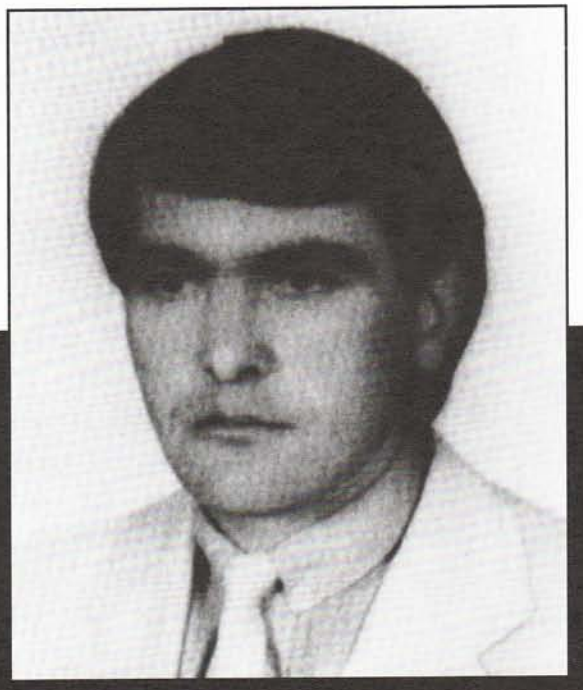

IVAN KRČELIĆ

19.11.1954. - 15.5.1992.

NAREDNIK HV

POGINUO U OGULINU - BREZOVICI

NEPONOVLJIVI BOEM NAŠEGA KRAJA

Pisati o Ivanu Krčeliću – Kobasu, heroju Domovinskoga rata sve je osim lako. Iako sam s njime odrastao, zajedno radio njegov život je bio toliko svestran da ga je gotovo nemoguće obuhvatiti u dopuštenom prostoru ove knjige. Sam Ivan, njegova majka Ana i braća kroz svoju pisanu riječ mnogo su rekli o sebi i njemu posebno.

KAO DJEČAK VEĆ JE BIO PREPOZNATLJIV

Strahovito dobro pamtim sve prijatelje iz djetinjstva, Ivana posebno, kao i svi mi bio je mršav, od proljeća do jeseni bos, u prepoznatljivim kratkim hlačama. Nogomet je bio i ostao igra siromašnih, zato smo ga i obožavali. Odgojem u skromnoj, katoličkoj obitelji uz majku Anu, oca Paveka i braću Mladena i Štefa bio je odraz izuzetnog poštenjaka i hrabrog mladića. Hrvatsko bilo i patnje svoga naroda prepoznao je na svoj način. Zbog ironije ondašnjega krutoga sustava često bi imao problema s vlastima.

KRALJ DISKO KLUBOVA

Zlatnih sedamdesetih godina carevali su disko klubovi. Jedino tamo politika nije mogla nadvladati mladost, ljubav i pozitivnu energiju ljudi. Ivan je tu bio alfa i omega, pun humora, elegantan i šarmantan, spreman reagirati na bilo čije nedolično

ponašanje. Nakon odsluženja vojske kojoj nikada nije bio sklon, zaposlio se u Plivi gdje radi sve do tragične pogibije. U to vrijeme sklapa brak sa suprugom Božicom u kojem se rodio sin Kristijan. Kada je rat tutnjao Hrvatskom, on je već duboko bio u njemu. Kako i ne bi kad je donedavna iščekivao povratak spomenika bana Jelačića na njegov Trg. Viđao sam ga kada bi dolazio s bojišnice, s koliko vedrine je pričao o tim danima, o svakome s dužnim štovanjem pa čak i neprijatelju.

TUŽAN NAGOVJEŠTAJ ZVONA SVETOGA VIDA

Bilo je prekrasno svibanjsko jutro, zvonjava zvona Crkve svetog Vida u Javorju imala je tužan zvuk. Vijest o pogibiji Ivana Krčelića - Kobasa u početku je izazvala

HRVATSKIM SINOVIMA

Svim dragim roditeljima
poginulih naših branitelja,
što sa mnom su došli sada tu
da skupa provedemo večer svu.

Da nisu naši sinovi pali,
za našu Hrvatsku živote dali
mi ne bi sada tugovali
već zajedno se Božiću radovali.

I zato s ponosom dignimo glave,
za naše sinove heroje prave
i nesmijemo zato suze liti,
nego se za njih Bogu moliti.

Jer oni su jedini hrabri borci,
drage nam Hrvatske dragovoljci,
hrabro se borili
da bi Hrvatsku oslobodili.

Zato svi molimo Isusa
dragoga našega spasitelja
kad slavi svoj rođendan pravi
da naše borce pozove slavi.

Ana Krčelić

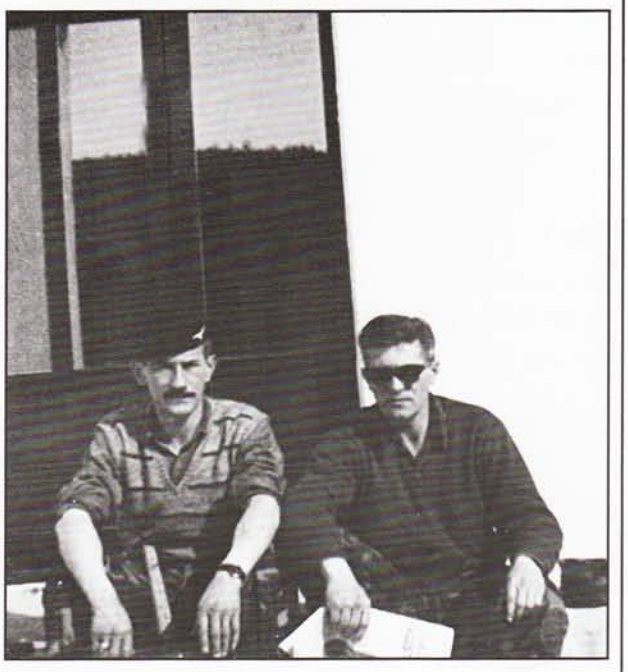

nevjericu, a kasnije tugu cijeloga našega kraja kojim je svim svojim bićem pripadao. Pogreb na novom groblju u Brdovcu toga dana pohodile su rijeke Ivanovih prijatelja, njegovim odlaskom odlazio je dio njih. Ivan bi često rekao, ako ja odem sloboda će sigurno doći. I bio je u pravu, kao uglavnom uvijek.

Branko Zbukvić

SJEĆANJE

Dragi moj, dragi prigorski kraj
Zdence moje, rodni moj mili zavičaj
U tebi sam se rodil, po tebi sam hodil
Po svetu sam spal, al tu se bum zakopat dal.

Školu sam hodin na Brdovec i na Marof
Bome sv. Vidu na forof
Vučitel nas je tukel, packe nam delil
Za bolje sutra srtacima je velil.

Pračke smo delali, špice kopali
S pištoljem drvenim pucali
S pračkami se tukli za lasi vukli.

Na verunauk hodili Bogu se molili
Župnika zafrkavali, gluposti spelavali
Župnik nas je prizval bombona nam dal
Pak nas je vučil
Pazite da ne bu do kaj frkal.

Bili smo klinci, bili smo klapa
Ja sam bil glavni, bome sam bil japa.

Dragi moj, dragi prigorski kraj
Od Krapine do Sutle i opet nazaj.

Ivan Krčelić

Osijek, jedini od četiri velika hrvatska grada, bio je izravno napadnut pa su se bitke vodile u industrijskoj zoni, u predgrađima Snimio: Mario Filipi

Nuštar, selo smješteno nekoliko kilometara istočno od Vinkovaca, bio je silno željeni cilj srpskih stratega. Ali junački branitelji tamo nisu posustali i time su spasili Vinkovce. Selo je svoj otpor platilo teškim razaranjima Snimio: Mario Filipi

ZDRAVKO LOZANČIĆ

18.7.1963. -6.7.1992.

HRVATSKI BRANITELJ
SATNIK HV

POGINUO U TOMISLAVGRADU

DOBROĆUDNI DIV ZDRAVKO

Prošlo je više od deset godina od nesretne pogibije hrvatskog branitelja i domoljuba Zdravka Lozančića, a on kao da je i dalje među svojim sportašima i prijateljima. Kada nešto ne krene dobro, svi spominju kako je to radio pokojni Zdravko. Zdravko je rođen u Otinovcima kod Kupresa. Odrastao je u mnogočlanoj obitelji, uz oca Ivu i majku Radojku imao je sestru i tri brata. Na žalost i brat Tomislav poginuo je u srpskoj agresiji na Kupres, ubijen je na kućnom pragu.

BSK BRDOVEC, NIKADA GA NEĆE ZABORAVITI

Često se sjetim Zdravka. Sjećam se dana kada sam ga upoznao. Bilo je to u rujnu 1981. godine, kada je došao na prvi trening nogometnog kluba BSK Brdovec. Bio je toliko jak da je više podsjećao na dizača utega nego na nogometaša. Kroz nekoliko godina postao je jedan od najboljih nogometaša jedne nadarene generacije koju je znalački vodio trener Mirko Suša, nekadašnji nogometaš Zagreba. Bilo je to vrijeme kada je sport zbližavao ljude, stvorena su mnogobrojna neraskidiva prijateljstva. Ostalo je u sjećanju gostovanje NK Zrinski, Offenbach u Brdovcu, zatim naše gostovanje tamo. Bili su to posljednji dani sportskoga druženja sa Zdravkom. Uspostavljena je naša država, a ratni plamen već je dodirivao hrvatske svetinje. Zdravko nije dvojio niti trenutka. Usprkos mladoj obitelji, bolesnoj supruzi i dvoje male

CENTRAFOR

Tamo gore, ispod brdovečke šume,
Mirno spava plavi centrafor.

U njegov grob,
spuštena je nogometna lopta,
tiho, duboko.

Samo dalje nešto niže
dječaci i nadalje trče
zabijaju golove, za njega,
za nas,
za Brdovec.

Branko Zbukvić

SNIVAJ

Mirno snivaj
viteže doma mog,
za tvoju ljubav i dobrotu
nagradio te dragi Bog.

Supruga i djeca

dječice dragovoljno se prijavljuje na raspolaganje hrvatskim postrojbama. Ratovao je sa zaprešićkim dijelom 101. susedgradske brigade, zajedno sa svojim nezaboravnim suborcima i prijateljima Ninom Kinkom, Zlatkom Miklecom, Ivanom Šimićem i drugima. Nakon niza stradanja njegovih suboraca i prijatelja, saznaje vijest o tragičnoj poğibiji brata Tomislava. Nije mogao izdržati, već odlazi braniti svoj zavičaj. U to vrijeme bio je već prekaljeni i neustrašivi hrvatski ratnik. No sudbina je bila neumoljiva, smrtno je stradao na ratnom zadatku 6.srpnja 1992. godine na položaju oko Tomislavgrada. Pokopan je na novom groblju u Brdovcu, malo iznad nogometnog igrališta gdje je proveo najljepše dane. Ulica koja vodi na igralište u Brdovec danas nosi ime heroja Domovinskoga rata Zdravka Lozančića. Poštenije da ne može biti.

Branko Zbukvić

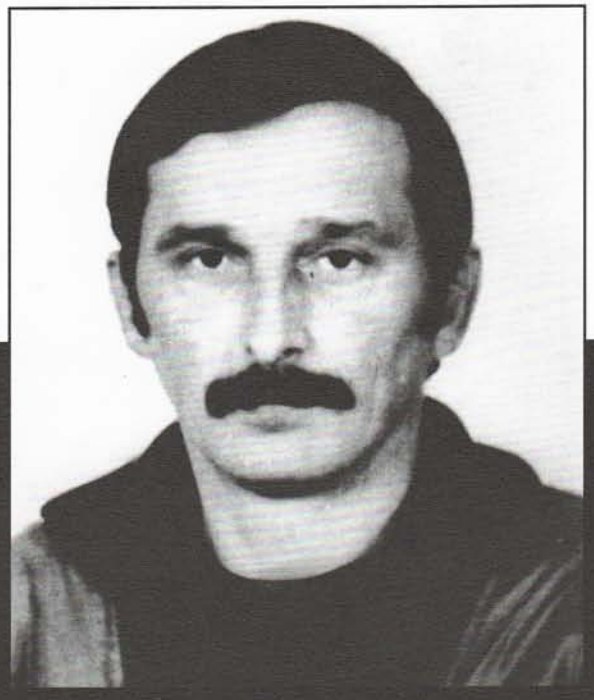

VLADO PRIŠĆAN

18.2.1952. - 15.7.1992.

HRVATSKI BRANITELJ

BOJNIK HV

UMRO U ZAGREBU

ZNANJEM STEČENIM U RAKETNOM KLUBU NA BRANIK DOMOVINE

Vlado Prišćan rođen je u Jarmini kod Vinkovaca. Bio je beba od osam mjeseci kada su roditelji odlučili preseliti u Zaprešić. U Zaprešiću je Vlado dobio dva brata Ivicu i Branka.

Otac Ivan radio je kao pekar u Žitokombinatu u Zagrebu dok je majka Ružica bila domaćica, posvećena odgoju sinova.

Osnovnu školu završio je u Zaprešiću, a srednju elektrotehničku u Klaićevoj ulici u Zagrebu. Upisao je elektrotehnički fakultet. Sve do pogibije bio je zaposlen u Hrvatskim željeznicama.

SUPRUGA I DJECA NAJVEĆA RADOST

Vlado je bio iznimno mirne, dobre naravi. Visok i vitak bio je naočit čovjek.

Bio je oženjen suprugom Nedjeljkom, s kojom je živio u tihoj harmoniji. Svakako najveću radost i životni motiv pružale su mu kćeri Marija i Martina.

Kako vrijeme nepobitno brzo teče tako su to danas prave odrasle djevojke. Uz posao kojim se bavio Vlado je bio aktivan član raketnog kluba u Zaprešiću.

Tu je našao sebe, tu je imao krug najdražih prijatelja i istomišljenika.

IZ HOBIJA U OZBILJNOST RATNE PROIZVODNJE

Bila je to krvava 1992. godina u Hrvatskoj. Rat je plamtio na svim stranama. Stručnjaci raznih struka stavljali su se na raspolaganje domovini.

Tako su i Vlado i njegovi dečki iz raketnog kluba proizvodili streljivo i ostalo iz svoje domene u krugu vojarne u Brdovcu, a onda je došla i mobilizacija.

PROPUTOVAO I BIO NA GOTOVO SVIM RATIŠTIMA

Kako je dolazila tehnika i ostalo naoružanje tako je i Vlado odlazio na front kao pratnja VBR-ovima.

Pošto je bio u dobi od četrdesetak godina imao je životno iskustvo i želju pomagati mladim suborcima. Kako kaže Vladina supruga Nedjeljka "Bojali smo se za njegov život i upozoravali ga na to, međutim on

bi odgovarao kako su on i njegovi dečki već toliko iskusni da se znaju čuvati".

I BIO JE U PRAVU

Vlado je poginuo 15.7.1992. godine u prometnoj nesreći. Prošao je gotovo sva ratišta, međutim okrutna sudbina otrgla ga je od obitelji nadomak domu.

Stradao je u Zagrebu kod motela Plitvice. Toga dana u šest sati supruga je začula kao da je zove kćer, međutim pričulo joj se, a kasnije se uspostavilo da je to bilo vrijeme Vladine tragične pogibije.

OBITELJ DANAS

Obitelj Prišćan danas živi mirnim životom. Usprkos gubitku dragog Vlade svi oni bore se za nove životne vrijednosti, a uspomena na supruga, oca, sina i brata ionako u njima neće izbijedjeti. Obitelj izuzetno cijeni sve one drage ljude i prijatelje koji su im u najtežim trenucima pružili toplinu i riječ utjehe. Bila je to priča o Vladi Prišćanu, čovjeku koji je volio ljude, svoju obitelj, Zaprešić i domovinu za koju je dao ono najvrjednije, život.

Branko Zbukvić

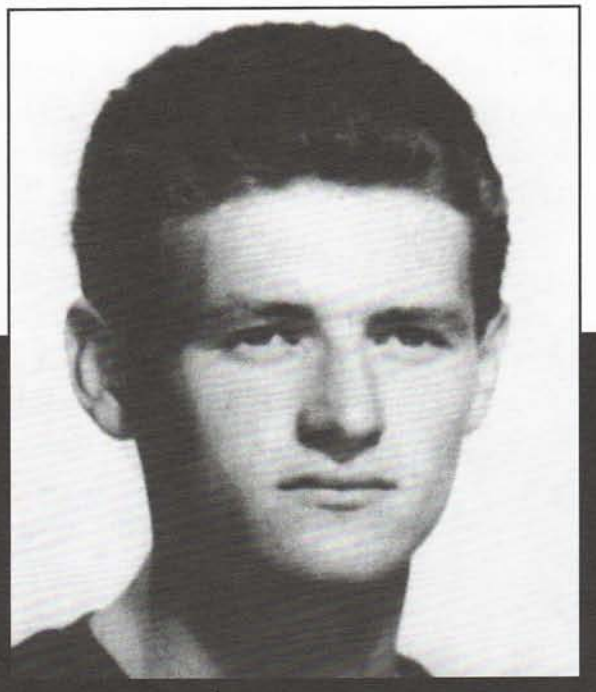

MLADEN PINTAR

24.10.1958. - 24.7.1992.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

POGINUO U DUBROVNIKU

LACKO IZ PUŠĆE

Prošlo je više od trideset godina otkako sam upoznao braću Pintar iz Pušće. Kao zaljubljenik u nogomet i dugogodišnji dužnosnik nogometnog kluba BSK Brdovec, imao sam prilike upoznati mnoge mlade ljude iz sportskog života našega kraja i šire. Golman Bruno, stoper Mladen zvani Lacko i vrsni golgeter Darko, poznatiji kao Febo bili su trojac koji je tih davnih godina nosio tadašnje Jedinstvo iz Pušće Donje. Realno Bruno i Darko bili su kao nogometaši ispred brata Mladena, međutim Lacko je sve nadoknađivao izuzetnom snagom, borbenošću i hrabrošću. Takav je bio inače u svom kratkom životu. Uz spomenutu braću, Mladen ima i sestru Ljerku. Ukratko, bila je to prekrasna, skromna, ali vrlo čestita obitelj Jelice i pokojnog Stjepana Pintara. Lacko je bio tip generacijskog vođe, tada su carevali lokalni diskači, temperament kakav je bio, obično bi istoga dana obišao sve. Majka Jelica, kao i sve druge majke, nije mogla zaspati dok se sva trojica ne bi vratila doma. Mladen je osnovnu školu pohađao i završio u Pušći, tu je stekao prijateljstva, koja niti njegova prerana smrt nije zasjenila. Svima je vječno ostao duboko u sjećanju i srcima.

LOGIČNO, DRAGOVOLJAC U TIGROVIMA!

U vrijeme kada je domovina već obilno krvarila Mladen je bio zaposlen u tadašnjoj Jugokeramici, današnjem Inkeru, zajedno sa svoja oba brata. Svi koji su ga poznavali, znali su da će među prvima stati na branik Domovine. Tako je i bilo jer je ubrzo dragovoljno stupio u redove legendarnih Tigrova.

Ratni put odveo ga je na poprište sudbonosne bitke za obranu Dubrovnika. Nažalost, 24. srpnja 1992. godine, geler srpske granate, zaustavio je jedan boemski, hrabri, zagorski, hrvatski život. Uz mnogobrojne prijatelje, sportaše, suborce i slomljenu obitelj, na groblju u Pušći uz oca Stjepana pokopan je Mladen Pintar – Lacko.

Branko Zbukvić

NA ŽALOST, MI SMO - ŽIVI

Na žalost, mi smo - živi.

Kroz paklenu vatru i tuču smo prošli,
U razne smo bolnice krvavi došli,
Sada više nikome nismo dobrodošli,

Jer unatoč svemu - mi smo živi.

Kolica, proteze i štapovi bijeli
To frendovi su nam koje nismo htjeli,
Dok dezerter jadni nam lekcije dijeli,

Jer na žalost - mi smo živi.

Europa nas čeka razširenih ruku
Al' eto, mi svima zadajemo muku,
Bez razloga, eto, mi dižemo buku,

I javljamo - da smo živi.

A kako bi lijepo bilo da nas ni
Bjegunci se ne bi morali stidjeti,
Europi mi bi se mogli svidjeti,

Al' što ćeš - kad smo živi.

Pa sada, da nismo tako glupi
Da hoćemo živjet' u mišjoj rupi
Mi državi bili bi manje skupi

Al' na žalost - mi smo živi.

Samobor, 10. svibnja 2000.
Mario Filipi

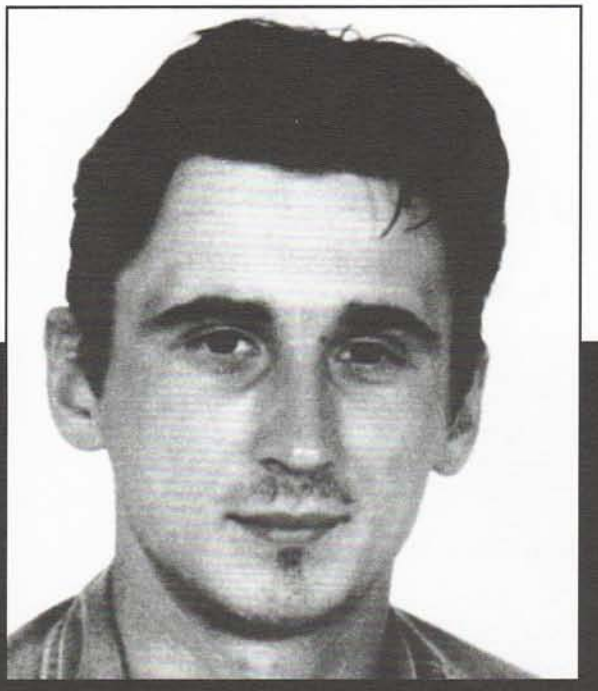

MLADEN GAJŠAK

29.1.1966. - 6.9.1992.

HRVATSKI BRANITELJ

POGINUO U SLAVONSKOM BRODU

ZAGOREC IZ KUSTOŠIJE

Mladen Gajšak proveo je djetinjstvo u Zagrebu, točnije u predgrađu Kustošije. Djetinjstvo je proveo uz brata Božu i puno dragih susjeda i prijatelja. Majka Ivana i otac Stjepan kao mladi par iz prekrasnog Zagorja vrlo brzo odlaze za egzistencijom u Zagreb. Ostali su za njima prelijepi brežuljci u okolici Desinića i pitomi vinogradi simboličnoga mjesta Vinagore. U to vrijeme otac radi u TOZ-u, a majka u nekadašnjem poduzeću Rublje.

STRASTVENI RIBIČ

Obitelj Gajšak 1977. godine preseljava se u Zaprešić, koji im daje puno više prostora za svakodnevni život. Tu Mladen pronalazi sebe, od djetinjstva obožava ribičiju te često odlazi na Krapinu, šodericu Zajarki, rukavce Save i uživa u prirodi. Uz to sve Mladen je solidan učenik te nakon Osnovne škole u Zaprešiću završava Srednju građevinsku u Zagrebu. Sve do odlaska na bojišnicu radi na održavanju strojeva u TOZ-u. Bili su to sretni dani obitelji Gajšak. Mladen je s 23 godine sklopio brak sa svojom djevojkom Angelom iz Sesvetskoga Kraljevca. Ubrzo se rodio mali Denis, koji je u trenutku očeve pogibije imao svega tri godine, ali se dobro sjeća kako je s tatom išao u ribičiju.

ZLOKOBNA PROGNOZA JEDNE MAĐARICE

Mladen se kao dijete rodio s dva zubića, a jedna majčina poznanica, Mađarica sa skepsom je rekla gospođi Ivani, kako takva djeca žive kratko. Nakon dvadeset i šest godina zloguka slutnja se obistinila. Nakon obuke u vojarni u Buni, Mladen odlazi na bojišnicu. Slavonija je u to vrijeme bila pod kanonadama raznih projektila, odolijevajući odlučnošću i hrabrošću svojih branitelja. U toj nadljudskoj borbi, Mladen Gajšak, poginuo je već nakon četrnaest dana, u Slavonskom Brodu. Pokopan je na novom groblju u Brdovcu u društvu svojih tragično stradalih suboraca. Danas majka i obitelj upravo na tom groblju pronalaze svoj duševni mir i utjehu.

Branko Zbukvić

Najtužniji dio rata. Mladića od nepunih 20 godina prijatelji su mogli jedino iznijeti s bojišta, a i za to je trebalo riskirati život

Snimio: Mario Filipi

Most na kanalu Strug uredno je srušen. Na žalost to se nije dogodilo i s mostom na Savi kod Stare Gradiške. To je jedan od razloga okupacije jednog dijela zapadne Slavonije

Snimio: Mario Filipi

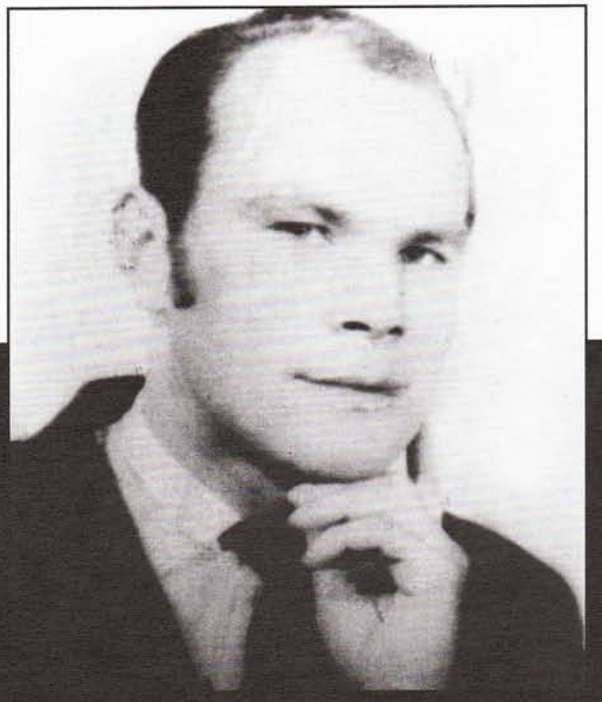

IVAN KLANFAR

24.4.1944. - 10.9.1992.

POGINUO NA ISTOČNO SLAVONSKOM BOJIŠTU

DRAGOVOLJAC ZRELE DOBI

Odrasti u mnogobrojnoj obitelji znači znati dijeliti dobro i zlo, braniti nemoćne, pomagati. U takvoj obitelji odrastao je Ivan Klanfar najstarije dijete Marije i Vida Klanfar iz Jakovlja. Majka Marija rođena je u okolici Začretja, u mjestu Trebeš. Nakon udaje za supruga Vida iz Jakovlja, jedno vrijeme žive u njenom Trebešu. Tamo su se rodili blizanci Ivan i Josip. Josip je umro pri porodu. Sva ostala djeca rođena su u novom domu u Jakovlju.

"ZAGORJE MOJE TAK IMAM TE RAD"

Ivan Klanfar bio je vrlo mirne naravi, seljački marljiv, ali s prirođenim manirama gospodina. Kad je počeo rat, Ivan je imao 48 godina, živio je s suprugom Jagicom u Pušći. Djece nisu imali, zato je Ivan obožavao svoje nećake i nećakinje. Nećakinja Đurđica, prilikom moga obilaska obitelji Klanfar, ispričala mi je kako ga često sanja, uvijek živog i veseloga, kao nekada. Naravno, djeci bi uvijek donosio poklone. Obožavao je automobile i motore kao i sve sportove vezane uz brzine motora. Razumio je u sve i svašta te kao takav vrlo rado pomagao rodbini i prijateljima u svakojakim prigodama.

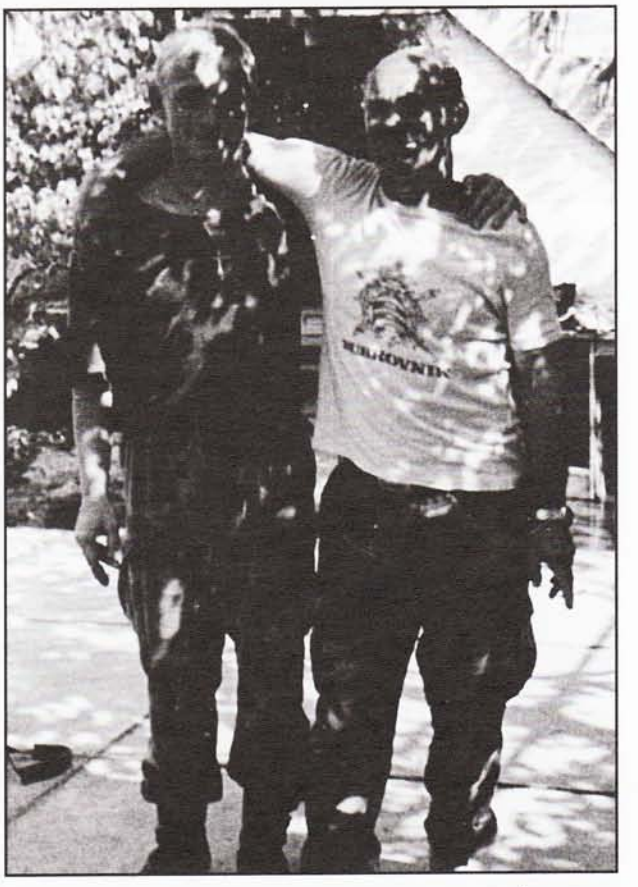

PRIPADNIK 124. VUKOVARSKE BRIGADE

Kao dragovoljac na branik Domovine stupa u prvim danima agresije na Hrvatsku. Bio je domoljub s naglašenim osjećajem za hrvatske vrijednosti bile one u gospodarstvu, kulturi, sportu, sve ih je nosio u sebi.

Bio je pripadnik 124. vukovarske brigade. Često bi dolazio kući, no posljednji put je imao crni predosjećaj. Zamolio je majku da pripremi za večeru jelo koje je volio, nakon večere prozborio je "majko, bojim se da se više nećemo vidjeti". Bio je u pravu, već sljedećih dana mučki ga je pogodio neprijateljski snajperist, izdaleka i podmuklo. Bio je to na položaju u okolici Slavonskoga Broda. Ivan je uz nekolicinu suboraca pokopan na groblju u Kraljevom Vrhu uz sve dužne počasti, koje je svojim iskrenim i poštenim životom zaslužio.

Branko Zbukvić

PJESMA HRVATSKIH DRAGOVOLJACA DOMOVINSKOG RATA

Ustali smo za dom i
slobodu svetu
protiv divljih zvijeri,
kokarde i kame,
mi vatreni domoljubi,
mi hrvatski dragovoljci,
ustali smo protiv zla i tame.

Imali smo srca, prijatelju dragi,
od planine veća,
od kamena jača.

Krenuli smo s jednom puškom,
protiv mržnje i čelika,
usred bomba, jauka i plača...

Ako umrem za slobodu,
sto puta me ti osveti
reci majci da ne plače,
za Hrvatsku vrijedi mrijeti!

Ako umrem za slobodu,
reci da sam sretan pao,
i da imam sto života,
za Hrvatsku sve bih dao!

Još se zemlja trese,
još se Hrvat bori,
da sretniji dani budu
našoj djeci,
ako padnem ti me diži,
ako klonem, prijatelju,
riječ utjehe barem ti mi reci!
Ako umrem...

Ivo Fabijan

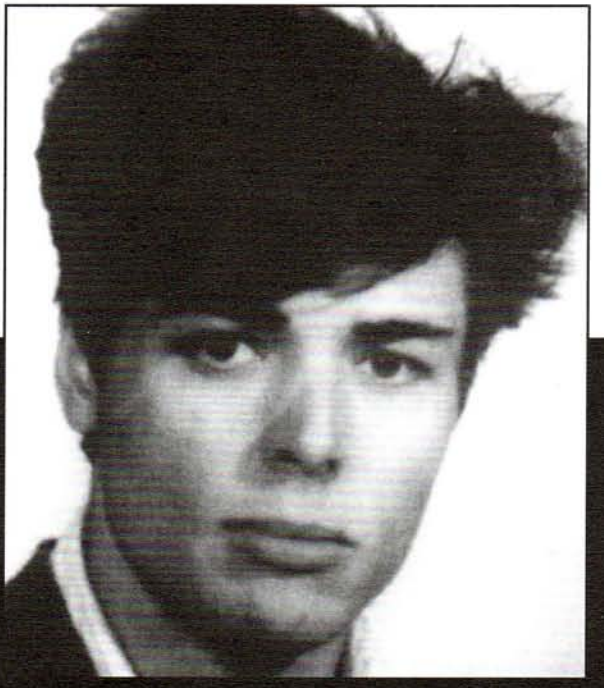

DRAGUTIN SINKOVIĆ

3.11.1969. - 12.9.1992.

HRVATSKI BRANITELJ
SATNIK HV

POGINUO U KORAĆU

DRAGEC, DOBRIČINA IZ RADAKOVA

Drago Sinković rođen je u Radakovu, malom zagorskom selu na razmeđi današnje Zagrebačke i Krapinsko zagorske županije. Tko bolje pozna ta zagorska sela zna dobro karakter tamošnjih ljudi.

To je kraj kojem nikada ništa nije palo s neba, zemljoradnja i sitno stočarstvo i danas su glavni izvori preživljavanja žitelja Radakova.

Život u takvim uvjetima nije nimalo lagan, još kada imate sedmero djece kao što su imali Dragecovi roditelji Dragica i Vilim Sinković, nastaje borba za opstanak.

Takvih obitelji u Hrvatskom zagorju i danas ima mnogo, krasi ih međusobna povezanost i poštenje.

Usprkos tome život u takvim selima je lijep, tamo su prekrasni brežuljci, šume i potoci. Božić i Uskrs u takvim idiličnim mjestima imaju poseban čar.

Drago je osnovnu školu pohađao u Radakovu i Kraljevcu na Sutli. Kad je odrastao zaposlio se u tvornici pločica Inker u Zaprešiću.

LJUBAV SA SANJOM VEĆ OD DJETINJSTVA

Pričajući o pokojnom suprugu, gospođa Sanja Sinković je rekla:

- Moj Drago je bio jako dobar i brižan čovjek. Bio mi je prva i najveća ljubav. Poznavala sam ga od malih nogu, čini mi se da sam u njega bila zaljubljena već sa deset godina. Ipak prva ljubav počela je na svadbi zajedničkih rođaka. Od tada smo bili nerazdvojni. Hodali smo četiri godine, te se nakon toga oženili.

Nakon ženidbe živjeli smo s mojim roditeljima u Kustošiji. Ja sam radila kao trgovac u "Zagrepčanki". Prekrasno smo se slagali, gotovo svakoga vikenda izlazili smo na zabave. Kruna naše ljubavi bilo je rođenje našega sina Antonija. Sve je bilo tako lijepo i jednostavno do dolaska ratnih zbivanja u našoj zemlji.

PRIPADNIK 150. ČRNOMEREČKE BRIGADE

Kao i mnogi mladi Drago je bio mobiliziran 9.10.1991. godine u 150. Črnomerečku brigadu. Prošao je mnoga ratišta

diljem Hrvatske da bi život okončao u Bosanskoj posavini prilikom pada Bosanskog Broda. Iako nije prilikom dolazaka kući pričao o ratnim zbivanjima imao je crni predosjećaj pa je tako tijekom zadnjeg boravka kod kuće supruzi Sanji rekao: ***Ako se meni nešto desi, misli samo na maloga Antonia i sebe.***

Toga dana kad je Drago poginuo Sanja je bila na radnom mjestu u trgovini. Točno u 11 sati osjetila je nepodnošljivu vrtoglavicu i slabost. Taj osjećaj je trajao nekoliko trenutaka. Kasnije je gospodin Drago Rukavina iz Dragine brigade javio tužnu vijest, ispostavilo se da je Drago poginuo baš u 11 sati.

SANJA I ANTONIO DANAS

Drago Sinković sahranjen je uz visoke vojne počasti na mjesnom groblju u Pušći. Supruga Sanja i sin Antonio danas žive u obiteljskoj kući u Gornjoj Pušći. Zahvaljuju svima koji su im u najtežim trenucima pružili bilo kakav vid podrške. Na ponos mame Sanje Antonio je odličan učenik. Drago Sinković još je jedan primjer čovjeka čiju životnu nit je prekinuo prljavi rat. Živio je tako malo, a toliko časno i pošteno da ga najdraži nikada neće i ne mogu zaboraviti.

Branko Zbukvić

RIJEČI SUBORCA SUPRUZI SANJI
"Odgajaj sina da bude kao on,
bio je premlad da mi bude sin,
u stvarnosti,
bio mi je više od toga".

BOŽO ŠENIČNJAK

28.10.1968. - 19.10.1992.

STOŽERNI NAREDNIK HV

POGINUO NA JUŽNOM BOJIŠTU

TIGAR IZ DJEČJEG DOMA

Od najranijega djetinjstva sudbina nije mazila hrabroga tigra iz Celina, Božu Šeničnjaka. Rođen je u nesređenoj obitelji, gdje je pokojni otac Slavko bio sklon alkoholu, a majka Marija sve više je padala u depresiiju.

U takvim okolnostima Božo je sa sestrom Brankom smješten u dječji dom u Laduču. Iako je od sestre bio stariji pet godina, bili su vrlo blisko povezani. Iako su stručnjaci u domu učinili sve kako bi svoje nesretne štićenike osposobili za život, vrlo često takva djeca bi imala osjećaj odbačenosti pa i urođenu agresivnost. Po završetku osmoga razreda Božo izlazi iz doma. Uvjeta za daljnje školovanje nije imao, trebalo je preživjeti. Vrlo mlad se zaposlio u ondašnjem Agrokombinatu u Brdovcu gdje je radio svakakve poslove. Željan znanja i poštovanja okoline ubrzo je naučio raditi sa svim poljoprivrednim strojevima.Nakon svega što je prošao, tu je napokon našao sebe, volio je svoj posao i znao ga je cijeniti. Na poslovima u Agrokombinatu ostao je sve do početka Domovinskoga rata, kada se kao dragovoljac prijavio u 1. gardijsku brigadu - Tigrove. Kako je već od djetinjstva morao brinuti sam za sebe, krasila ga je nesebičnost i hrabrost, ali i preosjetljivost. Nije ni čudo što se zbog takve naravi prečesto sukobljavao s okolinom, pa i tukao.

Ratovao je uglavnom na južnim bojišnicama te djelomično u susjednoj BiH jer je i tamo imao prijatelje.

Mnogi njegovi suborci i danas pričaju o njegovoj nadljudskoj hrabrosti koja je graničila s nemogućim. Kao iskusan i prekaljeni branitelj na najtežim i najzahtjevnijim terenima bio je superioran. Na žalost smrtno je stradao u bazi Klek kod rukovanja ručnom bombom. Božo Šeničnjak sahranjen je na groblju u Mariji Gorici.

Branko Zbukvić

PISMO POGINULOG RATNIKA

Dragi moji!
Ovdje je neizmjerno hladno i mračno,
kao u pećini nekoj neotkrivenoj.
Hvala Bogu bol ne osjećam!
Samo drhtavicu strašnu
i do kostiju studen.
Do duše studen.
Za ničime ne žalim ako je vama sada dobro.
Kratko je trajalo,
no svakim svojim člankom bio sam tu, i svakim okom
vidio sam neizmjerno više sjena i svjetlucanja od nekoga
tko na svjetlo dana izlazi stisnut i mek.
Dragi moji, ne činite ustupak mojoj samoći
teškim suzama nakon teškog sna već živite
kako bih ja živio da sam živ.
Kao ptica što zazire od kaveza.
Kao korak košute u travanjskoj travi.
Dišite!
Dišite dubokim plućima i preko vas i ja ću disati!
Moj rani odlazak bio bi uzaludan kad ne biste uspjeli
zavoljeti još nekoga meni sličnog. Svejedno je, bez ljubavi
samo smo šarene omotnice i prvi krug do pakla.

Znam da će i bez mene trešnja procvjetati.
I bez mene brat ćete krupni plod.
Ali kad vam se sok ustima razlije i kad majka iznese
toplu savijaču zaustavite nekog, bilo kog.

Darujte ga isto kao što biste moje tijelo hranili
i pokazavši mu krasno drvo sred djedova dvorišta recite
To naš voljeni u trešnjinom korijenu spava.

Tomislav Domović

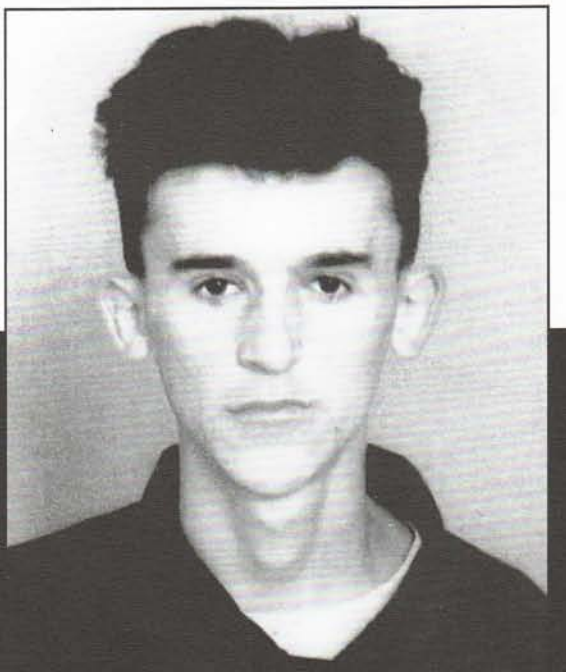

JAKOV DAMJANOVIĆ

29.8.1974. - 12.11.1992.

Časnički namjesnik, HVO

POGINUO U STOCU

MATURANT U OBNOVI DOMOVINE

Jakov Damjanović, tragično poginuli branitelj Domovinskog rata, rođen je 29.8.1974. godine u Strupniću kod Livna. Odrastao je u toplom okruženju majke Anice i oca Miroslava, triju starijih sestara i mlađega brata.

Predškolsko doba kao i četiri razreda osnovne škole proveo je u rodnom Strupniću, prelijepom selu u slikovitom krajoliku livanjskoga polja. Bio je nadprosječno nadaren i odličan učenik, prihvaćen u društvu, cijenjen kod prijatelja i nastavnika.

ČITANJE ODLOMKA IZ SVETOGA PISMA

Kao prvopričesnik bio je posebno drag svećeniku koji mu je prigodom sakramenta prve pričesti, udijelio čast čitanja odlomka iz Svetoga pisma, u prepunoj župnoj crkvi.

Taj događaj jako je razveselio sve prisutne na ponos njegovih roditelja, sestara, brata i samoga Jakova. Iako malen shvatio je čitanje tako zrelo i odgovorno da je sve duboko ganuo i iznenadio.

PRESELJENJE I ŽIVOT U ZAPREŠIĆU

Kao i mnoge obitelji iz livanjskoga kraja i obitelj Damjanović je svoj novi dom pronašla u Zaprešiću. Jakov je tada polazio peti razred osnovne škole. Iako je zaprešićko okruženje bilo po mnogočemu drugačije nego u zavičaju ubrzo se privikao, upoznao i stekao nove prijatelje. Kao i većina Livnjaka obožavao je nogomet pa je vrlo često igrao s vršnjacima na popularnom školskom igralištu. Kao i Strupnić tako je i Zaprešić postao Jakovu svetinja, tu je uz mnoštvo prijatelja odrastao, imao svoje prve tajne, ali i brige. Sa svime se znao nositi.

HRVATSKA PRIJE SVEGA

Oduvijek je Livnjake nosio poseban hrvatski patriotizam, bio on prikazan kao ljubav prema naciji ili kroz privrženost katoličkoj vjeri. Kada je domovina Hrvatska već uvelike krvarila, Jakov Damjanović bio je učenik završnog razreda srednje škole. Kao i u Hrvatskoj u rodnom kraju ginuli su i bili ranjavani njegovi prijatelji i vršnjaci, nije to mogao gledati, a da se ne uključi. Napus-

tio je školu i dragovoljno krenuo na bojišnicu. Bio je hrabar, odlučan i zreo, znao je da je vrijeme u kojem živi sudbonosno za domovinu i njene buduće naraštaje.

Poginuo je 12. studenoga 1992. godine Stocu, bio je to strašan udarac za obitelj Damjanović, njihovu cijelu rodbinu kao i mnogobrojne Jakovljeve prijatelje.

Na vječno počivalište, na novom groblju u Brdovcu s dužnim poštovanjem ispratilo ga je veličanstveno mnoštvo, zahvalivši mu na taj način za žrtvu prinesenu domovini.

Odlukom Predsjednika Republike i vrhovnog zapovjednika oružanih snaga RH dr. Franje Tuđmana, posmrtno mu je dodijeljen čin časničkog namjesnika, odlikovan spomenicom Domovinskog rata, njemu u čast obitelji Damjanović dodijeljen je Orden reda Zrinskih i Frankopana s pozlaćenim pleterom.

Branko Zbukvić

IZ KRVI MOJE TRAVA RASTE

Krv moja razlila se poljem
Natopila zemlju slavonsk,
Rodna zemljo, primi ovaj poklon,
Bolan poklon za moju Hrvatsku.

Noć sklopila je moje oči
Na cesti gdje došao je kraj,
Prijatelji, moja vjerna braća,
Razbili su smrti zagrljaj.

Iz krvi moje trava raste
Nježan vjetrić lako njiše nju
Al' ponosno ona glavu diže
I vjerno čeka svoju Hrvatsku.

Ruka sad moja negdje spava
U travi gdje dušman caruje
Tužna zemlja bez svojih Hrvata
Šutke plače i s bolom druguje.

Zagreb, 13. listopada 1992.
Mario Filipi

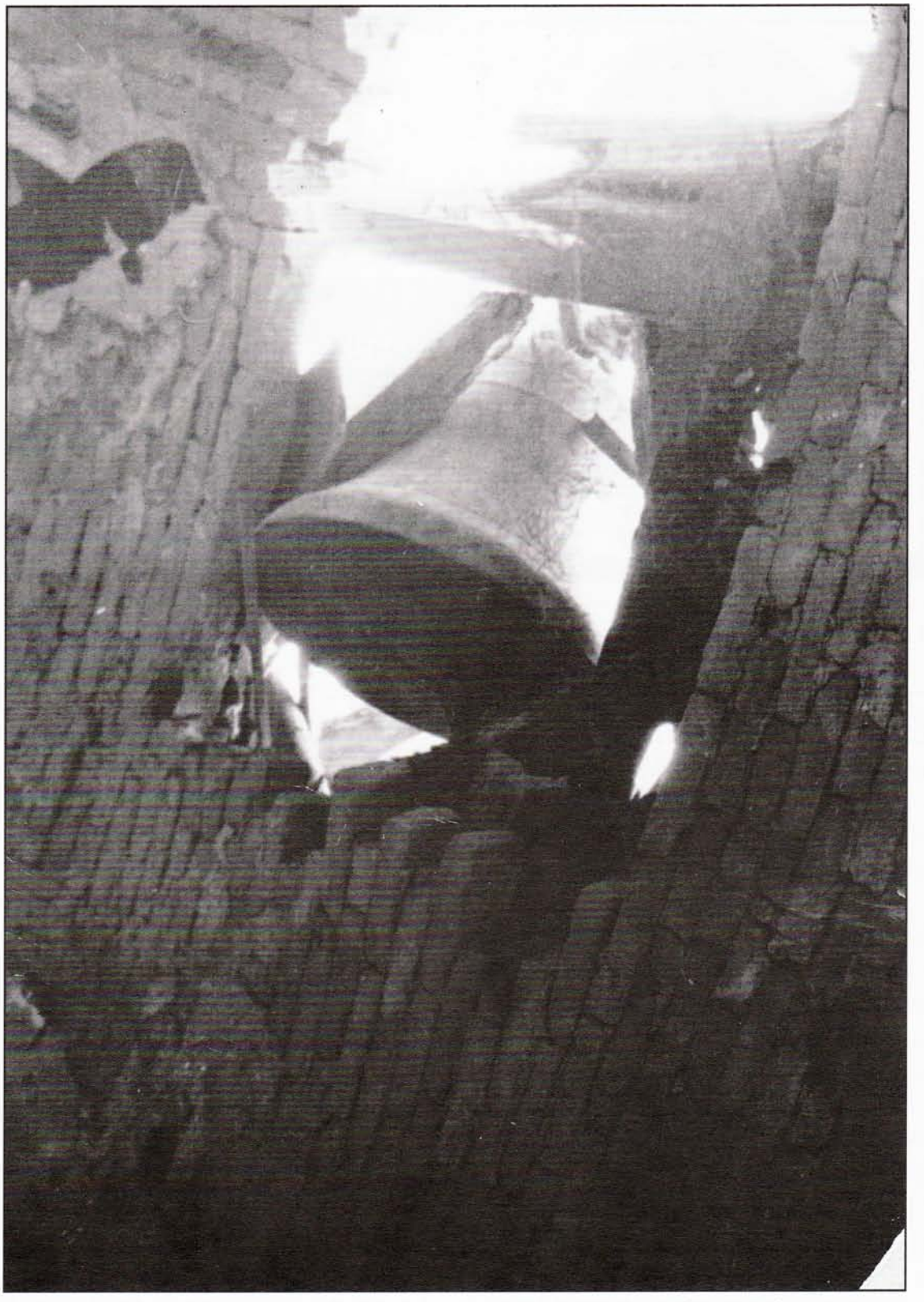

U teško ranjenoj crkvi u Sarvašu zvono je nekom čudesnom silom ostalo visjeti među polomljenim gredama tornja.

Snimio: Mario Filipi

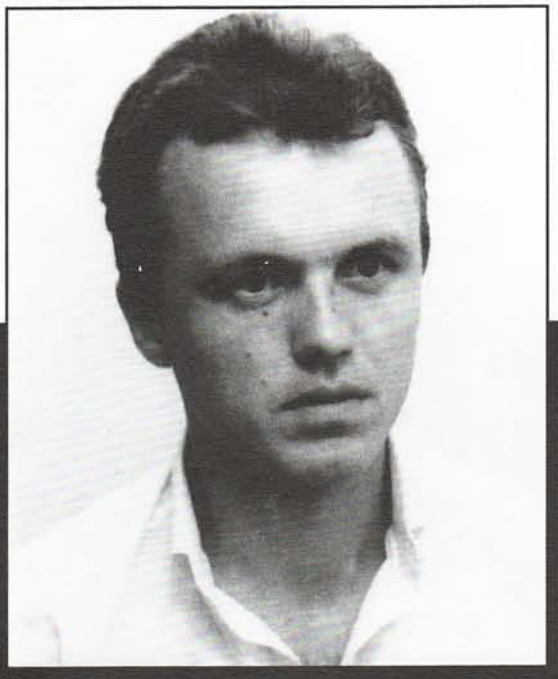

ZDRAVKO VIDAKOVIĆ

22.3.1958. - 25.2.1992.

HRVATSKI BRANITELJ
Časnički namjesnik HV

LIČAN, STRADAO U OBRANI SVOJE LIKE

Zdravko Vidaković rođen je u Brinju, u prekrasnom ličkom krajoliku. Djetinjstvo je proveo s roditeljima Katom i Stipom te bratom Tomislavom, koji je na žalost umro prije Domovinskog rata. Gubitak brata Zdravka je jako pogodio, jer su bili veoma vezani jedan za drugog, ali i okruženje u kojem su rasli. U svom Brinju je Zdravko završio osnovnu školu, gdje se kao dječak nametnuo odgovornošću prema svima. Tu je stekao puno nezaboravnih prijatelja koje je odlaskom na školovanje u Zagreb sve manje viđao. U Zagrebu je završio srednju prometnu školu, međutim nije nikada imao prilike raditi u struci.

KRASAN SUPRUG I BRIŽAN OTAC

Lika je bila Zdravkova velika preokupacija, stoga ne čudi što je 1985. godine sklopio bračnu zajednicu sa svojom djevojkom iz rodne Like, Zdenkom. Brak Vidakovića tek je postao vrijedan rođenjem sina Damira kojeg je tata Zdravko obožavao. Damir je kao dijete bio bolježljiv pa su mu roditelji posvećivali puno vremena kako bi se bolje osjećao. Sam Damir se rado sjeća kako je s tatom često šetao i odlazio na utakmice Inkera. Zdravko je kao i većina Ličana bio veliki dinamovac no preseljenjem u Zaprešić zavolio je domaći klub Inker. U to vrijeme obitelj je živjela uobičajnim ritmom u mirnom Zaprešiću. Supruga Zdenka u to vrijeme je radila u poduzeću TEHNOCOLOR dok je Zdravko radio kao pomoćni skladištar u TEKSTILNOM KOMBINATU Zagreb.

"MORAM BRANITI SVOJU LIKU"

Došle su za Hrvatsku sudbonosne devedesete godine, ratni plamen žestoko je razarao između ostalih djelova domovine i Zdravkovu Liku. Odlučio je u trenu: "Moram braniti svoju Liku". Priključio se 23.11.1991. godine 133. brigadi iz Otočca. Bilo je to za ličko podneblje, surovo zimsko hladno vrijeme. Zdravka je krasila hrabrost i odgovornost, no rat je nepredvidivo podmukao. Izviđajući teren u mjestu Tukljaci, Zdravko Vidaković aktivirao je protupješadijsku poteznu minu. Bilo je to

TAJNA MOLITVA

Duboko u noć dječak još ne spava.
Drhtave usne šapuću molitvu
Za tatom tajna molitva leti
Tamo gdje tata čeka sudbinu.

"Ima molitvu tajnu
I svake noći ja šapućem samo nju
I tata čuje ju uvijek
Ona mu nosi moju čežnju svu".

"Ova molitva tajna
Učinit može da ostvarim svoj san
I da tata već sljedećeg dana
Kući mi dođe sretan i nasmijan".

Prolaze noći, u snu se dječak budi
Zvižduk granata on sanja svaku noć
I tihu molitvu šapće
Molitvu tajnu što ima čudnu moć.

"Al' jedne večeri crne
Dok molitvu tajnu sam strasno šaptao
Iz kobne posljednje bitke
Tata se više nije vratio".

Zagreb, 10. rujna 1991.
✍ Mario Filipi

kobno za viteza Domovinskog rata, na žalost Zdravko je poginuo 25. veljače 1992. godine braneći svoju voljenu Liku, braneći domovinu Hrvatsku. Pokopan je uz dužne vojne počasti na zagrebačkom groblju Mirogoj, popračen bolnim jecajima mnoštva koje je znalo cijeniti njegov pošteni život i žrtvu koju je podnio, braneći domovinu.

✍ *Branko Zbukvić*

Ima li veće boli nego nositi mrtvo tijelo prijatelja s bojišnice? U toj teškoj zadaći našla su se dva generala. Damir Tomljanović-Gavran (drugi zdesna) koji je ubijen na Velebitu pod nejasnim okolnostima i Ante Gotovina (prvi slijeva) kojega svjetski zlikovci progone kao divlju zvijer samo zato što je dobro branio svoju Domovinu.

1993.

RADOVAN MLADENOVIĆ

24.7.1967. - 26.3.1993.

HRVATSKI BRANITELJ

NAREDNIK HV

POGINUO U POSAVINI

DEČKO KOJI JE VOLIO SVOJE POJATNO

Radovan Mladenović rođen je 24.7.1967. godine u Kragujevcu u Srbiji. U majčinom rodnom mjestu Pojatno počeo je živjeti tek kada je imao dvije godine. Kovarčavog dečka Štefice i Velizara Mladenovića voljeli su susjedi i prijatelji. Radovan je kao i svaki jedinac bio vrlo emotivno vezan za svoje roditelje. Kada je odrastao jedno je vrijeme radio zajedno s njima u tvornici Inker. Od malih nogu Radovan je naganjao loptu, nije ni čudo da je kasnije postao nogometaš svoje Croatie iz Pojatna. Tamo je našao sebe, dečkima iz Pojatna rezultat nikada nije bio najvažniji, prije svega bilo je prijateljstvo i dobro društvo.

ŽIVOT S ERIKOM

Kada je stasao kao čovjek, radovan je počeo hodati s Erikom Andraka iz Bregovljane. Bilo je to 1987. godine. Supruga Erika s nostalgijom se prisjeća tih lijepih i brzo prohujalih dana. Dvoje mladih svoju su ljubav 1989. godine ozakonili brakom. Tada su počeli živjeti s Radovanovim roditeljima u Pojatnom. Tast Josip Andraka i punica Štefica jako su voljeli svoga zeta. Josip kaže prigrlili smo ga kao sina jer je iz njega izvirala neizmjerna dobrota. Najveću sreću mladi bračni par doživio je kada se 1992. godine rodila kćerkica Valentina.

LIJEPI DANI U PLIVI

Tih dana Radovan je radio u Plivi u proizvodnji pekarskih aditiva. Bila je to sredina koja mu je odgovarala, sastavljena od pravih ljudi. Često dečki iz Plive, prije svega Jadranko, Mitro, Cico, Tobi, Pajo i drugi spominju Radovana kao dečka kojega nikada neće zaboraviti.

MOBILIZACIJA I POGIBIJA

Radovan je mobiliziran kao pripadnik 145. brigade. Bilo je to ljeti 1992. godine kada se je vodila grčevita borba za slobodu Hrvatske. Oduvijek je bio domoljub iako je malo pričao. Dolazeći na kratko kući s bojišnice nije prozborio niti riječi o strahotama rata. Ti trenuci bili su mu dragocjeni jer je uživao u svojoj maloj Valentini koju je obožavao. Nažalost jednog proljetnog dana Radovan Mladenović je smrtno stradao u jednoj bitci.

Tako je prekinut još jedan mladi život utkan za slobodu Hrvatske, a jedna mlada obitelj ostala je bez svoga glavnog oslonca.

Radovan je pokopan na mjesnom groblju u Pušći gdje mu je na posljednji ispraćaj došlo veliko mnoštvo ljudi, prije svega oni koji su ga voljeli i poštovali. Oni Radovana nikada nisu i neće zaboraviti.

Branko Zbukvić

HRVATSKA, 91.

Paraju munje nebo i doline,
a svednevice krv i suze teku
u mračno doba koje nema ime,
u dvadesetu - poganom poganom vijeku.

Istočna napast na Hrvatsku pade,
stade je sjeći, sabljom komadati,
nu vitez nikad ne osta bez nade:
Domaju svoju nikom neće dati!

Vihore, bure, strašne uragane
već trpjeli su i svi naši stari.
Ni sad nam nisu ugasili dane

niti nas stegli srpski zulumčari:
odsjaji sveta katoličkog hrama
sada su, bit će vječito u nama!

(Pred oštećenom hrvatskom crkvom
na srijemskom bojištu: rujan 1991.)

Stjepan Vladimir Letinić

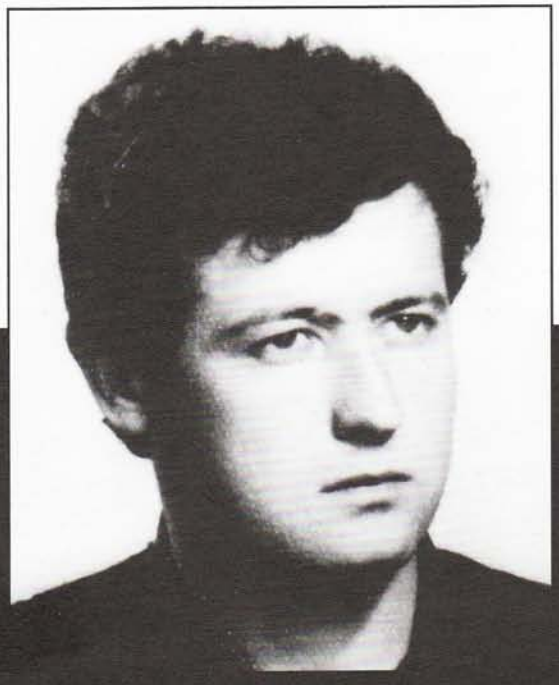

ZDRAVKO ŠTOS

3.1.1954. - 26.3.1993.

HRVATSKI BRANITELJ
NAREDNIK HV

POGINUO NA SLAVONSKO-POSAVSKOM BOJIŠTU

DŽO, KOCKAR VELIKOGA SRCA

Jedan mali trg u Prigorju Brdovečkom između glavne Zagrebačke i Kolodvorske ulice prozvan je prije nekoliko godina Trgom Zdravka Štosa - Džoa. Time su mjesni odbor i mještani Prigorja odali zahvalnost, svome tragično preminulom sumještaninu, hrvatskom branitelju Zdravku Štosu.

SIN POPULARNOG PEPAČA

Džo je rođen u Prigorju 1954. godine, kao sin jednoga od najpopularnijih ljudi onda, vlasnika velikih nekretnina i pilane u Zaprešiću (današnji Rakijaš) Josipa Prišleca, poznatijega kao Pepač i majke Marije. Na žalost otac je poginuo kada je Zdravko bio dijete, a Zdravko ostaje živjeti u obiteljskoj kući u Prigorju kod same motto cros staze (Pepačev brijeg). Osnovnu školu završio je u Savskom Marofu, gdje je između ostalog upoznao svog prijatelja slične sudbine, Ivana Krčelića - Kobasa, s kojim je bio neobično vezan. Nakon srednje škole i odsluženja, ondašnje JNA zapošljava se u Plivi kao vozač profesionalac. Bio je iznimno cijenjen među kolegama i suradnicima.

POPULARNI KOCKAR

Zdravko je volio i drugu stranu života, kažu da je bio boem na oca. Uvijek elegantno obučen, šutljiv i pristojan imao je jednu ljudsku slabost, koju je svojim šarmom pretvorio u vrlinu i šalu. Volio je karte. Noći i noći bi probdio uz njih, dobivao je i gubio, ali to je bio njegov gušt.

Mještani Prigorja su u spomen na Zdravka njegovim imenom nazvali mjesto u centru Prigorja Brdovečkog

DRAGOVOLJNO NA BOJIŠTE

Drugi dio Zdravka, odavao je njegov karakter i domoljublje. Nije bilo dvojbe za starog kockara Džoa. Domovina je bila prevelika svetinja da se ne uključi u borbu za njenu slobodu. Bio je pripadnik145. "R" brigade HV, ratovavši na slavonsko-posavskom bojištu. Po iskazima najbližih suradnika bio je neustrašiv i hrabar branitelj.

Poginuo je 26. ožujka 1993. godine kod Županje u akciji proboja neprijateljske linije. Pokopan je u Brdovcu, vrlo blizu svog nerazdvojnog prijatelja i ortaka Ivića Krčelića - Kobasa. Predsjednik Tuđman odlikovao ga je 1991. godine Ordenom reda Zrinskog i Frankopana s pozlaćenim pleterom (posthumno).

Branko Zbukvić

Snimio: Mario Filipi

Da ne bude zabune. Već u posljednjim godinama mira nije više bilo jugoslavenske armije, već prikrivena srpska vojska u kojoj je sve bilo napisano ćirilicom.

VEDRAN POSTRUŽIN

9.10.1973. - 19.9.1993.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

BIČINE

VEDRAN, VEDRE NARAVI

Upoznavajući roditelje iz Udruge poginulih branitelja u Zaprešiću s vremenom sam stekao dojam kako sam te nesretne mladiće stradale u Domovinskom ratu i sam dobro poznavao.

Posebno one s čijim sam roditeljima više surađivao Marija, Ninu i Vedrana. Tako sam preko Vedranove majke Gordane, saznao puno o njemu. Njegov kratki život bio je zaista zanimljiv, ali i vrlo poučan za generacije koje dolaze.

DRAGOVOLJAC U POSTROJBAMA HOS-a

Vedran Postružin - Poster, rođen je 1973. u Zagrebu, od oca Vjekoslava i majke Gordane. Djetinjstvo je proveo s mlađim bratom Vitom. Nakon razvoda roditelja, s majkom Gordanom i bratom Vitom seli u Zaprešić gdje živi sve do odlaska na ratište. U međuvremenu završio je srednju građevinsku školu u Zagrebu. Od malih nogu bio je zaljubljen u sport, tako je izvjesno vrijeme igrao nogomet u mladim kategorijama NK Vrapče. Svakako kao i tisuće zagrebačkih mladića i Poster je dušom i srcem pripadao BBB-a, obožavajući Dinamo i Cibonu. Poznat je obračun BBB-a sa Zvezdinim navijačima, koji mnogi smatraju početkom srpske agresije na Hrvatsku.

Vedranovo svijetlo ime danas stoji uklesano na spomeniku poginulim BBB-a na stadionu Dinama u Maksimiru. Vedran Postružin vrlo je rano stekao nacionalnu svijest. Prilikom prvih uzbuna dragovoljno sudjeluje u mjesnim stražama, organiziranim u Zaprešiću.

U ljeto 1992. dragovoljno odlazi u postrojbe HOS-a gdje sudjeluje u to vrijeme, na najzahtjevnijim bojišnicama. Po odlasku iz HOS-a, odlazi na redovno služenje Hrvatske vojske kao 6. generacija. Nakon obuke u Jaski i Delnicama, 17.4.1993. dolazi u Šibenik, gdje postaje pripadnik 113. šibenske brigade.

TRAGEDIJA U BIČINAMA

Vedran je ratovao u skradinskom zaleđu, u trenucima predaha posjećivao bi maminu prijateljicu Kseniju Čudinu, koja bi kasnije

obvezno nazvala Gordanu i pričala o Vedranu.
Bilo je sve dobro do jednoga ponedjeljka kada su Posterovi roditelji Gordana i Vjekoslav radili u popodnevnoj smjeni u Tvornici duhana Zagreb. Ovaj puta glas prijateljice Ksenije bio je ozbiljan, tužan i nesiguran.
Tužna istina bacila je Vedranove roditelje u očaj. Poginuo je još jedan predivan, hrvatski mladić, samo zato što je želio obraniti dom, najmilije, Hrvatsku.... Bilo je to u Bičinama 19.9.1993. godine. Pokopan je s činom časničkog namjesnika na groblju Mirogoj. Tamo majka Gordana i Vedranovi najmiliji, pronalaze mir, koji su izgubili tragičnom spoznajom da Vedrana više nema.

Branko Zbukvić

Vedrane sine, prvorođeni moj
Eto i sada sjećam se svega,
Držim te u naručju, počinješ hodati, odjednom
Ruke ti moje više nisu potrebne,
A glas tvoj zove mama, mama...
Ne vidim te, ali te čujem, čujem sine.

Pupoljak si bio lijepi, meni najljepši
Otišao si s osmjehom na usnama.
Srce mi se steže od pomisli na to,
Tvoje riječi "još malo i gotovo",
Riječi tvoje odzvanjaju mi u ušima
Uzalud volja, htjenje, nada
Želja da te što prije vidim
Izgubio se u riječima "još malo i gotovo".
Nikad te neću zaboraviti sine, na ovom okrutnom svijetu.

Mama Gordana

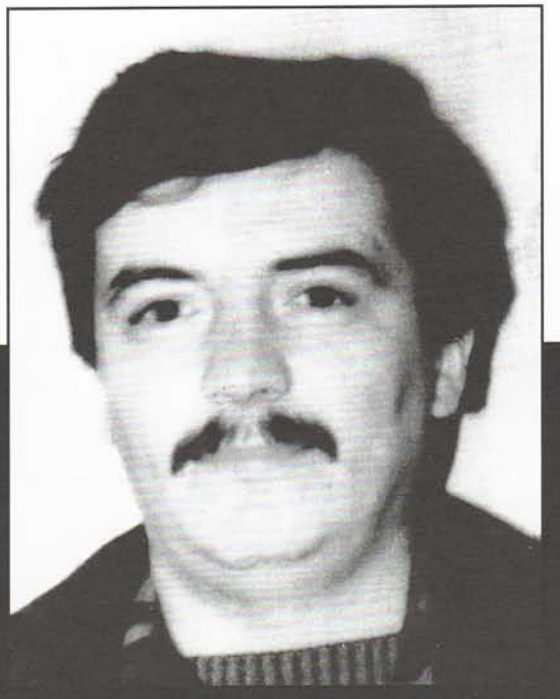

IVAN FRANCEKOVIĆ

16.9.1956. - 23.9.1993.

HRVATSKI BRANITELJ
SATNIK HV

POGINUO U PERUŠIĆU

IVAN IZ POLJANICE

Da imate stotinu djece, kad vam jedno strada isto vam je kao da ste imali samo njega. Ovim riječima u svome domu me je dočekala majka poginuloga hrvatskoga viteza Ivana Franceковića, gospođa Zlata. Zlata i Mijo Franceković na noge su podigli sedmero djece, otac je cijeli radni vijek radio u ZETU dok je majka bila domaćica. Ivan se je rodio kao treće dijete u obitelji. U mnogočlanim obiteljima nije lako opstati, međutim njegova braća i sestre slažu se da je to ipak bilo lijepo vrijeme. Vrlo rano se zaposlio da bi rasteretio roditelje. Kao djelatnik u Termoinženjeringu vrlo često je bio terenac, pa nije imao osobitih sklonosti prema hobijima. Iako je bio izrazita dobričina, sreća ga baš nije mazila. Njegova najveća opsesija bila su mu djeca Nataša i Mladen, a život je htio da nakon razvoda braka bude razdvojen od njih. Takav život ga je slamao, pa se vratio živjeti u roditeljski dom. Poštena zagorska dobričina, kakav je bio u najtežim trenucima stavio se je dragovoljno domovini na raspolaganje. Tako je postao član 150 črnomerečke brigade. Dvije godine bio je sudionik na najtežim bojišnicama. Stradao je u jednoj akciji u minskom polju u blizini Perušića. Pokopan je uz najveće vojne počasti

Jednom u životu otkriješ
nekog tko će biti uz tebe,
a ne iznad tebe,
nekog tko te voli
zbog toga što jesi,
a ne što bi mogao biti.
Jednom u životu,
ako si sretan nađeš nekog
kao što smo mi
pronašli sebe
jednom u životu.

"I smiješim se u meki suton,
Od zapaljenih zvijezda svečan,
I osjetim dubinu svega,
I da je život vječan - vječan".

Od mame Zlate Franceković,
sestre Milice Horvat i Zdenke Kranjčić

NAŠ IVAN

Rodio se u Poljanici 16.9.1956. godine. Ivan je bio treće dijete od nas sedmero braće. Djetinjstvo nam je bilo dosta teško, ali smo svi bili sretni i zadovoljni. Školu je završio u Poljanici. Rano se zaposlio jer nas je bilo puno. Kada je došla 91. godina Ivan se dobrovoljno javio u Domovinski rat. Dvije godine živio je za svoje prijatelje i suborce. Bio je dobar i nesebičan, uvijek vesele naravi. Od ratišta je prošao: Orašje, Dubrovnik i naročito Gospić. Od prvog dana kako je krenuo u Gospić slutio je da će se nešto dogoditi iako mu je teren bio poznat, pošto je uvijek bio terenac. 16.9.1993. došao je doma da proslavi rođendan i tada smo ga posljednji put vidjeli. Nakon sedam dana došla nam je najtužnija vijest da nam je Ivan poginuo s još svoja dva suborca. Pokopan je na groblju Poljanica Bistranjska 29.9.1993. godine. Ima već deset godina kako ga nema, ali s nama je uvijek i uvijek će biti. NIGDAR NI ZGINUL KI JE ZGINUL POŠTENO

Vrijeme je presporo
za one koji čekaju,
prebrzo za one koji se boje,
predugo za one koji tuguju,
prekratko za one koji se raduju,
ali za one koji se vole
VRIJEME JE VJEČNOST.

Od prijatelja suborca
Stjepana Lešnjaka

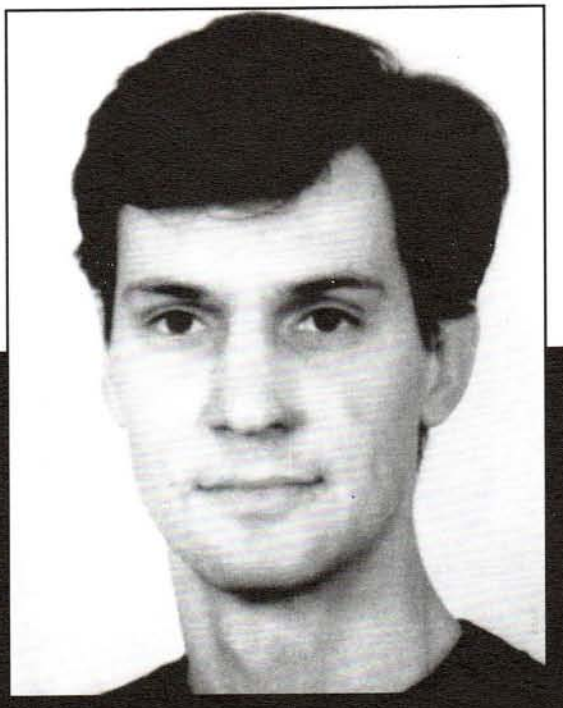

IVAN FABIJANČIĆ

1.4.1966. - 25.10.1993.

HRVATSKI BRANITELJ
NATPORUČNIK HV

POGINUO U ZADRU

U prekrasnom domu u Gornjoj Bistri u samome podnožju Sljemena živi obitelj Fabijančić. Obitelj koja je svojom žrtvom i marljivošću radeći izvan Hrvatske stekla imetak za pristojan život. Danas živi s neizlječivom ranom i velikim bolom zbog pogibije sina Ivana Fabijančića u Domovinskom ratu.

ROĐEN U PARIZU

Roditelji Dragica i Ivan Fabijančić krenuli su sasvim slučajno na turističko putovanje u Francusku. Igrom slučaja tu su i ostali na privremenom radu. Ionako je otac Ivan zbog odbijanja ulaska u partiju bio na meti poslodavaca u poduzeću u kojem je radio. Mladom bračnom paru u Francuskoj točnije u Parizu, rodio se sin Ivan junak ove naše priče. Nakon što je mali Ivan navršio deset mjeseci roditelji su ga povjerili na čuvanje dedi i baki u Bistri. Tamo je Ivan bio do navršene treće godine kada s roditeljima odlazi u Njemačku. Tamo se rodio njegov brat Tomislav. Obitelj se zadržala u Njemačkoj sve do 1982. godine kada se razbolio otac Ivan.

S nekim predosjećajem rekao je svojem prijatelju: **"ČEKAJ DA JOŠ JEDNOM POGLEDAM SVOJ ZAGREB!"**

Uz to roditelji su se pribojavali da se dječaci ne bi kao mnogi, asimilirali u njemačko društvo i bili trajno vezani uz tu zemlju. Po dolasku kući sin Ivan u Selskoj ulici završava zanat koje i je započeo u Njemačkoj, zanat alatničara.
Nakon završetka škole zapošljava se u alatnici ZET-a.

SUPRUGA ĐURĐICA I SIN ANTONIO VELIKA I KRATKOTRAJNA SREĆA

Kao što je bivalo u ono vrijeme Ivan je odslužio onu vojsku u Našicama. Po dolasku iz vojske oženio se suprugom Đurđicom. Ubrzo postaje sretan otac, rodio se mali Antonio, Ivanova najveća ljubav i sreća. Mladi bračni par živio je u kući nedaleko roditelja. Kao i mnogi planirali su sretnu budućnost. Ivan je obožavao svoju Bistru i njen prekrasan krajolik. Mali Antonio i danas se sjeća kako je s tatekom tražio vrganje i kestenje.

NOGOMET U KRVI

Deda Ivan u nogometu je od kad zna za sebe. Kao bivši nogometaš nekad zagrebačke Lokomotive iz zlatnog doba i sina Ivana inficirao je ljubavlju prema lopti. Mladi Ivan bio je vrlo talentiran no više od velikog zanimao ga je mali nogomet kojeg je uvijek haklao.

MOBILIZACIJA 1991. GODINE

Rat je harao Hrvatskom. Mnogi mladići odlazili su na frontu u obranu onog najvrednijeg "Domovine". Ta sudbina nije mimoišla ni Ivana Fabijančića koji je mobiliziran u 145 brigadu HV kao maljutkaš. Ratni putovi vodili su ga kroz najžešće bojišnice. Po dolascima kući posvećivao je svaki trenutak supruzi i sinu, bratu Tomislavu i roditeljima. O zbivanjima na bojišnici nikada nije volio govoriti niti bilo što diskutirati.

UPRAVA ZET-a

Bilo je to u ponedjeljak 25. listopada kada smo čuli da nam je naš dragi Ivan Fabijančić braneći svoju i našu domovinu tragično stradao u svojoj 27 godini života. Ivan je u ZET-u obavljao praksu kao mlad učenik, a potom se 1. travnja 1986. godine zapošljava kao alatničar u tramvajskoj pripremnoj radionici. Iste godine u prosincu odlazi na odsluženje onog vojnog roka. Vraća se 14. siječnja 1987. godine i zapošljava se kao alatničar izdavalac alata.U istoj radionici od 27. srpnja 1990. godine privremeno počinje obavljati poslove i radne zadatke "poslovođe alatnice". Slovio je kao odličan radnik, suradnik i prijatelj. Za sobom je ostavio suprugu, sina, roditelje i brata Tomislava te ostalu tugujuću rodbinu i prijatelje.

VJEČNA MU SLAVA I HVALA

SJEĆANJE RADNIKA ZET-a

IVICE NEMA VIŠE MEĐU NAMA

Radnici odjeljenja alatnice tramvajske radionice nisu vjerovali kad su čuli iznenadnu vijest da je njihov prijatelj Ivan Fabijančić poginuo u svojoj 27. godini braneći našu i svoju domovinu. Nisu mogli u tom trenutku shvatiti da njihov Ivica koji je bio omiljen među njima, a i u drugim radionicama neće više raditi na svom mjestu. Najmanje što su mogli u tom trenutku učiniti oni su i učinili. Na njegovom radnom mjestu uz cvijeće su zapalili svijeću te odali počast minutom šutnje svom poginulom prijatelju, koji se tako reći do jučer s njima šalio i veselio. Neka mu je laka hrvatska zemlja.

ČEKAJ DA JOŠ JEDNOM POGLEDAM SVOJ ZAGREB

Pri posljednjem odlasku na bojište Ivan ništa nije govorio. Oproštaj s najdražima bio mu je nekako drugačiji kao da je predosjećao zlu kob vlastite sudbine. Prijatelj mu je prilikom odlaska iz vojarne Borongaj rekao: Kaj je Ivane, nekak ti se ne ide? Ivan mu je odgovorio: Čekaj još malo da si još jednom vidim svoj lijepi Zagreb!

TRAGEDIJA I NEIZBRISIVA BOL

Sat i pol prije nego je smrtno stradao u Paljuvu, Ivan je telefonirao supruzi i s njom razgovarao. Ništa se nije žalio, čak štoviše bio je vidno raspoložen. Na žalost dan poslije stigla je najcrnja vijest za obitelj Fabijančić. Otac je kroz suze i grč bola prozborio majci i bratu Tomislavu: **NEMAMO VIŠE NAŠEG IVICE....**

Ivan Fabijančić pokopan je na groblju u Poljanici u Bistri u svom bistranskom dragom kraju, u blizini svojih najdražih. Njegov duh vječno bdije nad njima.

POSLJEDNJE USPOMENE

Prilikom posljednjeg odlaska od kuće Ivan je supruzi kupio crne cipele, a majci vazu. Ti pokloni ostat će njihova vječna uspomena. Kad je na groblju podignut spomenik mali Antonio je rekao: A kak bu sad moj tatek izašel van s tog betona? Poslije jedne školske zadaće gdje je tema bila pisati o svojim roditeljima, Antonio je iz škole došao neraspoložen. Na pitanje zašto, odgovorio je: kak da ja pišem o svom tateku kad njega već dugo nema? Kada Antonio odraste bit će svjestan i ponosan na oca kakvog je imao, ali i bol kakvu su zbog tragedije proživjeli njegova majka, djed, i baka, stric i on sam.

Branko Zbukvić

1994.

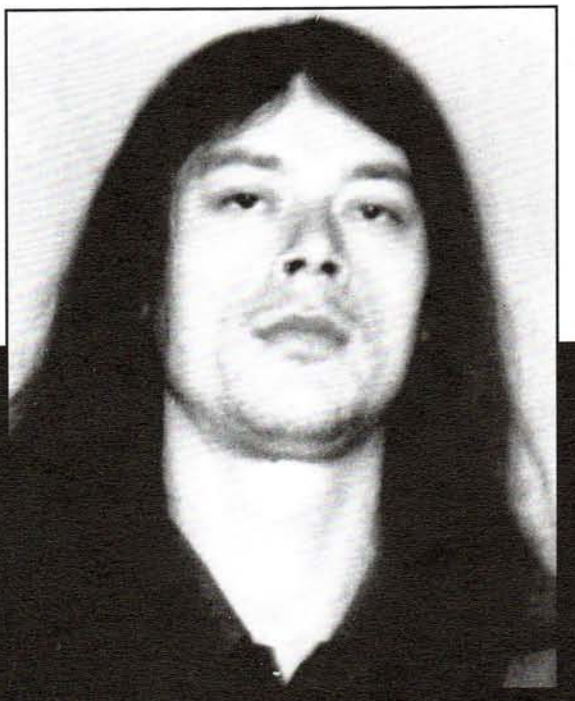

DAMIR HALUŽAN

18.3.1964. - 24.1.1994.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

POGINUO NA JUŽNOM BOJIŠTU

ČOVJEK KOJI JE IMAO SVOJ TOP

Damir Halužan rođen je u Breznom Gornjem kod Huma na Sutli u prelijepom Zagorju. Kada su on i njegov brat bili još sasvim mali, roditelji Emilija i Stjepan raskinuli su bračnu zajednicu. Nakon toga majka Emilija smješta Damira kod svojih roditelja u Novu Bukovicu. Tu je, uz toplinu doma svoje bake Božice i djeda Petra, proveo prelijepi dio djetinjstva. Majka Emilija ponovno se udala i Dado je dobio polubrata Miroslava.

TALENTIRANI PROGRAMER NA RAČUNALIMA

Po završetku trećeg razreda, Damir se vraća živjeti u Zagreb, kod mame. Iako je bio izvanredan učenik u osnovnoj školi, srednju nije nastavio. Ipak znanja mu nije nedostajalo, sam je učio i postao sjajan informatičar i programer na računalima. Kao nekvalificirani radnik teško je pronalazio zaposlenje. U Zagrebu je nešto kasnije upoznao studenticu iz Osijeka s kojom ga je uz ljubav vezao i afinitet prema informatici. Melita i Damir sklopili su brak u kojem je rođena kćerkica Borna. Brak nije potrajao, Dado je neizmjerno patio za svojom mezimicom Bornom. Rat je harao Hrvatskom, Slavonija u kojoj je proveo prekrasne dane bila je posebno na meti razularenih agresora.

ZA POČETAK BRANIO BAKU I DJEDA

Kako su njegovi djed i baka živjeli u blizini crkve, a poznato je da su to bile omiljene mete srpskih okupatora, odlučio je da mora pomoći najmilijima. Prijavio se u 136. brigadu u kojoj je ratovao sve do oslobađanja Voćina, Četekovaca i Balinaca. Nakon razduženja vraća se na kratko u Zagreb, gdje se prijavio u 124. brigadu vukovarskih veterana. Jedan top nađen neispravan na Papuku pratio je velik dio Dadinog ratnog puta. Jedan seoski majstor kovač napravio je dio koji je topu nedostajao i postao je osposobljen za daljnje borbe. Dado ga je i papirnato zadužio kao osobno naoružanje. Prelaskom iz 134. u 124. brigadu top ga je i tu pratio.

ŽRTVA RATA S MUSLIMANIMA

Vraća se na kratko kući. Baš, vrlo kratko

jer prekaljeni borac nije mogao biti dugo kod kuće. S prijateljima odlazi u Tomislavgrad gdje se bori pod okriljem HOS-a. Naravno svoj trofejni top prebacio je u selo Zvirnjaču, gdje je sada ratovao. Zbog izdaje, doživjeli su jedne noći napad i tom prilikom uništeno im je i sve teško naoružanje, pa i Dadin top. Nakon toga svi preživjeli prebacili su se u zborno područje Prozor i na tom terenu je ranjen. Na liječenje dolazi u Zagreb. Liječenje u Draškovićevoj bolnici trajalo je kratko, jer Dado iako neizliječen morao se vratiti i pomoći suborcima. Na žalost bio je to njegov posljednji odlazak iz Zagreba jer je 24.1.1994. godine pogođen metkom muslimanskih mudžahedina. Ratnik s velikim srcem, pokopan je uz najviše vojne počasti na zagrebačkom groblju Mirogoj.

Branko Zbukvić

Najljepše košarice pleo si mi od šiblja, ukrašavao poljskim cvijećem i darivao me. U vrevi školskog odmora ti si jedini sjedio u klupi, a ručice su ti spretno prebirale papirnate trake, praveći od njih čudesne predmete. Kako si se samo volio igrati brojkama! Matematičke zadatke rješavao si kao od šale. Prebrzo su prošle godine djetinjstva - i ti si otišao. A kada je zlo počelo - pojavio si se, spreman da braniš svoj kraj. Okom dobrog matematičara, sigurno si određivao ciljeve i precizno gađao, a prilikom osvajanja našićke vojarne plakao za svojim pogođenim topom. Tvoji suborci još pričaju o tome. Papuk je oslobođen, a ti si krenuo na druge bojišnice. U predahu između dobivenih i nedobivenih bitaka svraćao si k meni da me obiđeš, da me utješiš. U odori, pod šljemom kojega nisi skidao s glave, tražila sam u tebi onoga plavog dječaka, koji mi sada umjesto poljskog cvijeća pruža čvrstu ratničku ruku. Ispijajući kavu, nismo mnogo govorili, ali smo se u svemu razumjeli. Majčinski sam te molila da odmoriš malo od ratovanja, ali nisi mogao zbog prijatelja. Vrijeme je potom prolazilo bez tvojih shvaćanja. U srcu sam znala, ali nikada nisam izgovorila. A kad je stigla vijest, u košmaru zbrkanih misli samo sam čula tvoje riječi: "U Bosni i kamenje ubija..."

Dječače moj, oprosti mi što sam te naučila voljeti rođenu grudu, a nisam te uspjela naučiti kako da sačuvaš svoj život. Uvijek ću te se, Damire sjećati s bolom u srcu i suzom u oku.

Tvoja učiteljica

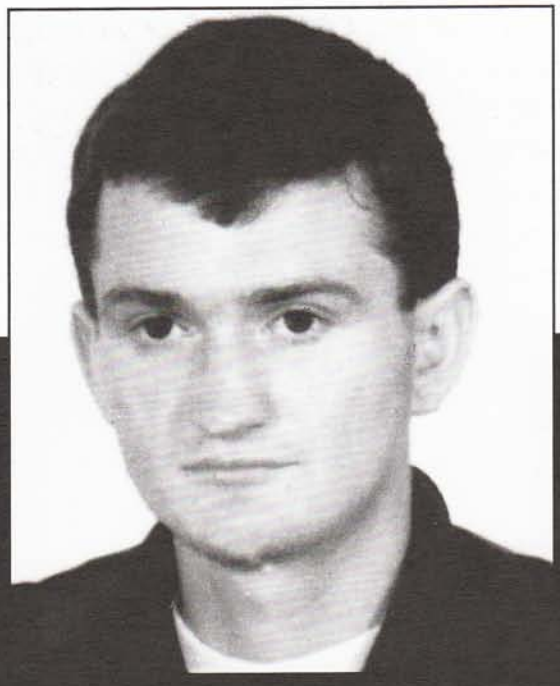

EMIN SULEJMANAGIĆ

3.7.1972. - 6.3.1994.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

POGINUO U PERUŠIĆU

HRABRI SIN MUJE SULEJMANAGIĆA

Otac hrabroga viteza Emina Sulejmanagića - Sene, gospodin Mujo, vrlo je popularan i priznat čovjek u zaprešićkoj okolici. U ranoj mladosti odlazi iz okolice Velike Kladuše, trbuhom za kruhom. Tu je upoznao današnju suprugu Dragicu iz Novigrada Podravskog, s kojom je imao dvoje djece, Eminu i Emina.

PRIGORJE I ZAPREŠIĆKI KRAJ, TRAJNO ODREDIŠTE

Mujo Sulejmanagić tih se godina zaposlio u poduzeću Intercomerce iz Umaga. Posao ga je odveo u Prigorje Brdovečko nasuprot dvorca Januševec. Radio je na poslovima izvoza stoke. Tada je zapravo počela njegova popularnost. Dobrotu, marljivost i ljubaznost koju oduvijek nosi u sebi, svi su ubrzo prepoznali. Nakon tridesetak godina kako žive u našem kraju, Sulejmanagiće pozna velik broj ljudi.

SENA JE KROČIO OČEVIM PUTEM

Mali Emin zaista se imao u koga ugledati. Rođen je u Prigorju u kući koju je otac dobio na korištenje kao zaposlenik Intercomerca. Fizički je Emin bio vrlo sličan majci Dragici, dok je po sposobnostima i poslovnosti odrastanjem sve više sljedio tatu. Po završetku osnovne škole u Savskom Marofu, sve se više posvećivao hobiju prema automobilima. Već kao dječak znao je sve o motorima, principu rada i karakteristikama. Ubrzo je položio vozački ispit koji mu je bio sudbinski, ali i životno važan.

BIJEG IZ JNA

Sena je bio posljednja generacija mladića koja je služila u JNA. Bilo je to vrijeme kada su otrovne strelice rata već otvoreno usmjeravane ka Hrvatskoj, koju je Emin neobično volio. Osjetio je mladi Sulejmanagić sve provokacije srpskih oficira, upućene protiv

njegove domovine, ali i naroda i domovine njegova oca, Bosne i Hercegovine.

Uhvativši priliku, zajedno s petnaest prijatelja, pobjegao je iz Kraljeva. Avantura, hrabrost i lukavost, pomogli su mu da se živ i zdrav vrati kući.

DRAGOVOLJAC U SVOJOJ VOJSCI

Još se nije uspio pošteno odmoriti, Emin se dragovoljno javlja u Hrvatsku vojsku te u sastavu Tigrova ratuje na raznim ratištima, po pričanju roditelja posebno mu je u sjećanju ostalo dubrovačko ratište.

TREĆA FAZA RATOVANJA - MOBILIZACIJA

Nakon godinu dana ratovanja Emin, privremeno dolazi kući. Međutim ubrzo stiže poziv za novu mobilizaciju u 150. brigadu HV. Nakon godinu godinu dana, hrabri mladić smrtno strada u Lulićima kod Gospića. Emin je pokopan na novom groblju u Brdovcu. Njegov spomenik krasi iskonski simbol - polumjesec pod kojim rođen i hrvatski grb pod kojim i za koji je dao život.

✍ *Branko Zbukvić*

PAO SI KRAJ MENE

Pao si kraj mene vjerni prijatelju
Oka tvog ugasio se sjaj,
Klonula ti ruka na tu meku travu
Duša ti je otišla u raj.

Pao si u trenu kad spas si meni dao
I žrtvom svojom život vratio
O zašto tako strašna cijena je slobode
I zašto si je baš ti platio.

O Bože, što bih sada dao
Da si bar malo ti zastao taj čas,
Tog trena ti nam ne bi pao
I za sav životostavio nas.

U tišini noći moja duša jeca
I sjena tvoja prati me u snu
I želim da se vratiš, a znam da ne'ćeš doći
Da sa nama sad podijeliš radost svu.

O Bože, Ti mu dušu primi
I daj mu mir za koji pao je
O prijatelju, moli se za mene
I za sav narod što Te oplakuje.

Wiener Neustadt, 23. studenoga 1991.

✍ Mario Filipi

MARIJAN KELHAR

27.10.1962. - 13.8.1994.

HRVATSKI BRANITELJ
NAREDNIK HV

POGINUO U LADUČU

HRABRI TIGAR STRADAO PRED KUĆNIM PRAGOM

Marijan Kelhar bio je jedan od tisuće hrvatskih mladića koji su u najsudbonosnijim danima uzeli pušku i krenuli dragovoljno u Domovinski rat. Marijan je odrastao u svom rodnom Laduču sa tri brata: najstarijim Borisom, blizancima Ivicom i Nenadom te sestrom Jasminkom. Vedar i druželjubiv, bio je sa svima, a posebno braćom i sestrom vrlo emotivno povezan. Obožavao je svoj Laduč i društvo iz djetinjstva s kojim je često odlazio na ribičiju na obližnju rijeku Sutlu ili nogomet na tada vrlo živom ladučkom igralištu. Kad je odrastao kao i svi mladići odlazio je u obližnje disko klubove, utakmice Dinama i Cibone.

U to vrijeme zaposlio se u poduzeću Inker gdje je sve do odlaska u rat radio na radnom mjestu pećara. Hrabar i odlučan od malih nogu, niti trenutka nije oklijevao kada je došlo vrijeme stati na branik domovine.

TUŽNA ISPOVIJED MAJKE KATICE

Marijan je bio jako vezan za svoju majku Katicu s kojom je 1982. godine iz Laduča preselio u Zaprešić. Bio je svjestan koliku je žrtvu mati podnijela dok ih je podigla svih petero na noge. Znao je to cijeniti. Već na samom početku rata Marijan je 1991. godine postao pripadnik 1. brigade Tigrova u čijem je sastavu prošao gotovo najteže bojišnice do same pogibije 1994. godine. Kao i ostali branitelji Marijan je vrlo malo pričao o događajima na bojištu. Ratovao je u najtežim danima u Vukovaru,

Dubrovniku i ostalim mjestima. Tek jednom prilikom pričao je majci kako je u rovu prijatelju htio pripaliti cigaretu, i shvatio je da je u tom trenu prijatelj poginuo. Čak i s ratišta slao je majci novac kao pomoć za otplaćivanje stana u Zaprešiću.

MORAM IĆI VIDJETI BRAĆU...

Kobnoga dana svoje pogibije Marijan je bio kod kuće. Kako je predvečer trebao natrag u jedinicu rekao je majci da mora skoknuti u Laduč vidjeti braću i obitelj. Bio je opsjednut što će mu braća reći ako ih ne posjeti, a bio je doma.

ZA MARIJANA I MALOGA DAVORA NIJE BILO SPASA

Oko 15 sati otišao je iz majčina stana, vrlo raspoložen. U Laduču je popričao sa svojom braćom i njihovim obiteljima. Ispred kuće uz cestu stajao je uz brata i malog nećaka Davora. Tada je velikom brzinom naletio automobil kojim je upravljao Ž.O. iz Marije Gorice. Strašnom silinom pokupio je Marijana i maloga Davora. Na žalost obojica su smrtno stradala. Bio je to najtužniji i najnesretniji dan obitelji Kelhar i Tabaković.

TUŽNA ZVONA SVETOGA LENARTA

Hrabri Marijan i njegov mali nećak Davor Pokopani su uz tužnu zvonjavu zvona crkve sv. Lenarta na mjesnom groblju u Laduču. Nepregledna masa s tugom i zahvalnošću oprostila se od dragog Marijana, tigra velikoga tigra.

Branko Zbukvić

Zašto da ga zemlja krije
Njemu mjesto tamo nije
Sudbina se s njime poigrala
Pa mu mladost zemljom zatrpala.
Naš je Marijan te sudbine bio
Pa je svoje u crno zavio.
Teško je priznati istinu
Tužnu i žalosnu.
O, Bože, ti mi Marijana uze
Ostala mi tuga i gorke suze
Jer sa sobom ne vladam ja
Već gorka moja sudbina.
O, Bože, oprosti mi grijehe sve
Jer uvrijedih tebe zbog ove
Grube i bolne istine

Obitelj

Za neprijateljsku barbarsku silu nikakva crkva nije bila svetinja. Bez imalo stida ovako su nagrdili pravoslavnu crkvu u Donji Bogičevci, jednostavno zato što je selo bilo pod kontrolom hrvatskih vojnika.

Snimio: Mario Filipi

1995.

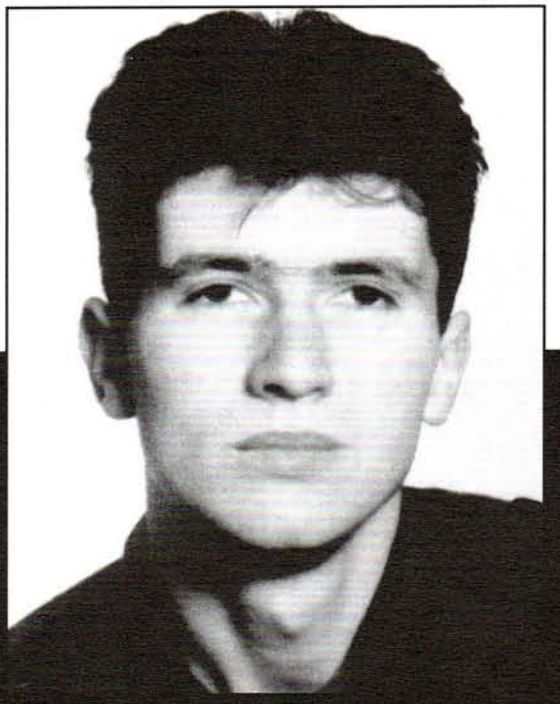

TIHOMIR VINTER

30.6.1972. - 19.1.1995.

RAZVODNIK HV

UMRO U ZAPREŠIĆU

TRAGIČNA SUDBINA OBITELJI VINTER

Tihomir Vinter jedan je od onih mladih ljudi za kojega su strahote Domovinskoga rata imale tragičnu posljedicu. Činjenica je da su ljudi različiti, tako su mladići na oko čeličnih živaca nakon izvjesnog vremena izgubili živce.

HRVATSKA OBITELJ IZ PAKRACA

Vinterovi su doselili iz Pakraca, grada koji je također bio simbol stradavanja i srpskog iživljavanja u Domovinskom ratu. Poznato je kako su Hrvati prolazili u gradovima gdje su ključna mjesta držali Srbi. Obitelj Vinter to je oduvijek znala pa ne čudi što je Tihomirov djed s obitelji doselio u Zaprešić. Sam Tihomir, najstariji od troje djece Marije i pokojnoga Stjepana, rođen je u Pakracu, dok su mlađi brat Mihael i sestra Silvija rođeni u Njemačkoj gdje su roditelji jedno vrijeme radili. Po dolasku iz Njemačke obitelj živi kod Stjepanovih roditelja u Kolodvorskoj ulici u Zaprešiću. Gospodin Stjepan, vodoinstalater po struci, zaposlio se potom u Komunalnom poduzeću Zaprešić, gdje je sve do tragične smrti radio kao poslovođa. Supruga Marija brinula je o djeci. Jedan od ljepših trenutaka obitelji bio je kada je Stjepan od poduzeća dobio stan u naselju Veliki Vrh u Zaprešiću.

Ovo naselje u zaprešićkom kraju, okruženo prekrasnom šumom i zelenilom odiše posebnim mirom. Svi stanari toga naselja žive u slozi kao velika obitelj.

Majka Marija s tugom se sjeća djetinjstva i sreće svoje djece koju su proživljavali u tom razdoblju. Osnovnu školu koju je završio uglavnom s odličnim uspjehom Tihomir je polazio u Zaprešiću. Nakon toga upisao je srednju školu Nikola Tesla u Zagrebu.

ODBIO POZIV ZA SLUŽENJE JNA

Bivšoj državi sve se očitije nazirao kraj. U takvim okolnostima Tihomir dobiva poziv za služenje JNA, koji uspijeva nekako odgoditi. Ubrzo počinje rat, a hrabri Tihomir prijavljuje se u svoju Hrvatsku vojsku, u kojoj je redoviti vojni rok odslužio u Jastrebarskom i Samoboru.

PROFESIONALAC 67. BOJNE VOJNE POLICIJE

Po odsluženju redovitog vojnog roka, Tihomir se prijavio profesionalno u Vojnu policiju. Bilo je to 29. lipnja 1993. godine. Obavljao je tada dužnost vojnog policajca u 1. desetini prve satnije OVP 67. bojne Vojne policije. Kao policajac obavljao je dvije kategorije dužnosti. Prva je bila u vidu zadaća u sjedištu postrojbe, odnosno vojnopolicijske zadaće po potrebi službe (osiguranje objekata i osoba, sprečavanje narušavanja javnog reda i mira te straže u vojnom pritvoru, kontrole u autopatrolama i slično). Druga kategorija dužnosti, znatno teža bila je terenska u trajanju od 21 dana u akciji Maslenica. Slijed kasnijih tragičnih događaja daje naslutiti da je u tim akcijama Tihomir doživio traume koje se i nisu primjećivale, ali su očito u njegovoj psihi doživljavane kao težak teret i pritisak. Nažalost, Tihomir je u stanju šoka počinio samoubojstvo 19. siječnja 1995. Kolale su razne priče kako je to učinio zbog djevojke, što je definitivno netočno i podlo. Jedina je istina da je Tihomir podlegao bolesti poznatoj kao vijetnamski sindrom.

VISOKA ODLIKOVANJA I PRIZNANJA

Po pričanju svjedoka i prijatelja, Tihomir Vinter bio je izuzetno discipliniran policajac i čovjek. Uvijek profesionalno i na visini zadatka. Za usluge u Domovinskom ratu, Tihomir Vinter pismeno je pohvaljen od zamjenika načelnika uprave Vojne policije kao i zapovjednika VP 2228 Zagreb. Pokojni Predsjednik Franjo Tuđman odlikovao ga je spomenicom Domovinskog rata za razdoblje od 1990. - 1992. godine. Obitelj Vinter dobila je spomenicu 67, bojne VP MORH za Tihomirove zasluge.

SMRT OCA STJEPANA NOVA OBITELJSKA TRAGEDIJA

Tihomir Vinter pokopan je na novom groblju u Brdovcu. Njegovu smrt njegovi najbliži primili su vrlo teško, posebno otac Stjepan. Kada je na groblju u Brdovcu podignut Tihomirov spomenik, otac Stjepan govorio je kako će on prvi otići k sinu. Na žalost, njegove riječi su se obistinile. Nije mogao živjet s bolom za izgubljenim sinom, oduzevši si život koji za njega očito više nije imao smisla.

Branko Zbukvić

ZORAN RAJTER

15.12.1963. - 24.2.1995.

HRVATSKI BRANITELJ

UMRO U ŠENKOVCU

Zoran Rajter jedan je od 42 zaprešićka poginula branitelja čija je sudbina nešto drugačija od njihovih nesretnih kolega. Naime, Zoran je umro od posljedica ratnog stresa tri godine poslije demobilizacije zbog narušena zdravlja.

PLEMENITI DEČKO KOVRČAVE KOSE

Iako prezime Rajter nije često u našem kraju Zoran je bio rođeni Šenkovljan koji je dušom i srcem pripadao svom prelijepom zavičaju. Zoranovi roditelji Feliks i Vera rođena Kraljić igrom sudbine upoznali su se u Novom Vinodolskom. Nakon ženidbe počeli su svoj život u majčinom Šenkovcu. Kao i svi tada mladi ljudi počeli su stvarati dom za svoju obitelj. Kći Olgica rodila se 1960. godine, a nesretni junak ove priče Zoran 1963. godine. Svi zajedno bili su vezani osobitim nitima ljubavi i poštovanja. Zoran je od malih nogu bio vrlo društven i prisan sa svima od roditelja i sestre do svih koji su ga okruživali. Svojom jednostavnošću i pažnjom prema svima bio je omiljen gdje god bi dolazio. Bio je vrlo lijep dječak izrazito kovrčave kose. Osnovnu školu završio je u Šenkovcu, a srednju u Zagrebu. Kao dobar učenik uvijek je nastojao naučiti što više. Po završetku srednje škole zaposlio se u struci u poduzeću "JANKO GREDELJ" u Zagrebu, međutim nastavio je sa školovanjem.

SVESTRANOST U PRIVATNOM ŽIVOTU

Svima koji poznaju sport u našem kraju poznato je kakav je nogometni klub nekada bila "SUTLA" iz Šenkovca. Na žalost nogometno igralište u Ključu godinama

zjapi prazno. Vratnice na igralištu odavno je izjeo zub vremena. Nekada je san svih dječaka u Šenkovcu, Harmici i Ključu bilo igrati nogomet u Sutli, a Zoran Rajter nije bio iznimka.

Klub se već tada počeo raspadati, a Zoran i njegova generacija bili su jedni od posljednjih Sutlinih juniora. Kako je uz nogomet dobrovoljno vatrogastvo jedan od najpopularnijih hobija, a u Šenkovcu tradicionalno djeluje vrlo kvalitetan DVD, Zoran je od rane mladosti bio član toga humanog društva. Svojim sposobnostima i entuzijazmom i ozbiljnošću ubrzo je na prijedlog starijih vatrogasaca iz društva postao brigadir.

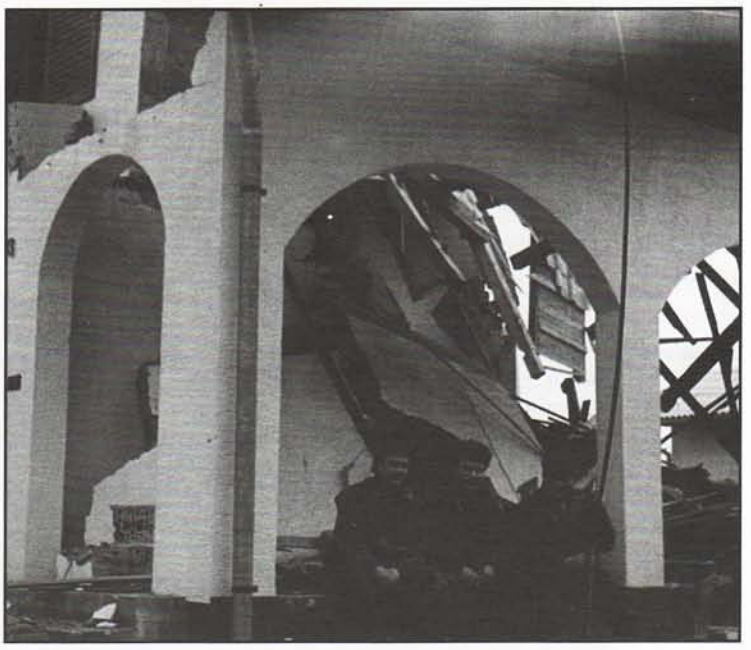

VELIKA LJUBAV PREMA SINU MARKU

U svojim najljepšim danima Zoran se oženio djevojkom Brankom. Najsretniji dan bio mu je rođenje sina Marka. U trenucima teške bolesti Marko je ocu bio najveća utjeha što svjedoče brojne slike u tužnim foto albumima roditelja.

RATNI PUT

Zoran Rajter bio je mobiliziran 1991. godine u najstrašnijim danima za domovinu. Kada su mnogi živjeli kao da ih se taj rat ne tiče, on je hrabro prolazio kroz mnoga najteža ratišta. Jedan događaj ipak je slomio hrabrog i čvrstog Zorana.

Bilo je to na rijeci Kupi, kad je u jednom okršaju , s tada puno opremljenijim neprijateljem, stradalo puno njegovih suboraca. Jedva izvukavši živu glavu, Zoran je od posljedica stajanja u vodi dobio žive rane na nogama u predjelu od stopala do koljena.

Bio je to dan kada je neprijateljska JNA bacala onu famoznu do danas neobjašnjivu paučinu. Teško iscrpljen i sve bolesniji Zoran je bio demobiliziran. Tada počinje borba za goli život, bolest je svakim danom sve više napredovala, a financijskih sredstava za liječenje bilo je sve manje. Tek jednom Općina Brdovec pomogla je jednokratnom financijskom pomoći. U tim danima Zoran je često pričao o strahotama rata koje je proživio, iako teško bolestan ponavljao je da može ponovno bi branio domovinu. Tada je došao najcrnji dan obitelji Rajter, Zoran je zauvijek zaklopio svoje umorne oči.

NAKON ČETIRI GODINE ISTJERANA PRAVDA

Uz veliko mnoštvo prijatelja i poznanika, Zoran je pokopan na groblju u Laduču. U velikoj tuzi i boli njegovi najbliži nastavili su život. Nakon četiri godine dokazivanja uspjeli su pokojnom Zoranu dokazati statusa poginuloga branitelja što je on uistinu bio i zaslužio.

Tako i njegovo ime stoji zapisano na spomeniku poginulim braniteljima Domovinskog rata.

Društvo i spora pravda poslije Zoranove smrti nisu baš mazili njegove najbliže, međutim njihov ponos i Zoranovu žrtvu ništa ne može ugasiti.

Branko Zbukvić

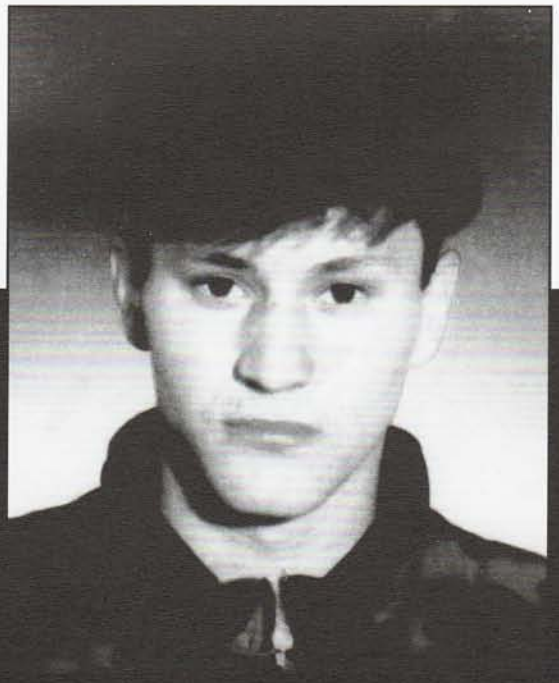

BORO TOPIĆ

5.9.1970. - 29.4.1995.

HRVATSKI BRANITELJ
BOJNIK HV

UMRO U ZAGREBU

TEŠKO RANJENI BORO DUGO JE ODOLIJEVAO SMRTI

Sve priče o poginulim braniteljima imaju tužan epilog. U svakoj od njih govori se o nasilno prekinutoj mladosti i tuzi onih koji su ostali.

Dolazeći u Udrugu roditelja poginulih branitelja jednom sam prilikom upoznao gospođu Stanu Topić majku nesretnoga i hrabroga branitelja Bore Topića. Već tada sam uočio jednu od neutješnih majki s nešto drukčijom sudbinom od ostalih.

LJEPOTA VELIKE OBITELJI U BIJELOM BRDU

Topići su kao starosjedioci živjeli u Bijelom Brdu u okolici Dervente u Bosanskoj posavini. Tradicionalno katolički i hrvatski odgojeni roditelji Stana i pokojni Marijan tu su osobinu usadili i svojoj djeci.

U prekrasnom zavičaju koji po brežuljcima i šumama neodoljivo podsjeća na dijelove Zagorja majka Stana na noge je podizala kći Ružicu i sinove Dragana, Luku, Tadiju, Ivana i najmlađe blizance Boru i Zlatka, dok je otac Marijan kao terenac radio u zagrebačkom poduzeću Gortan.

UVIJEK NASMIJEŠENI BORO, LJUBIMAC OBITELJI

Obitelj Topić oduvijek je vrlo složna, sestra i braća uzajamno se poštuju i potpomažu, a prema dragoj majci Stani najvećoj žrtvi obitelji svi su vrlo pažljivi i nježni. Tako je bilo oduvijek, Zlatko i nesretni Boro, bili su blizanci, obojica vrlo dragi, ali i različiti.

SVIH ŠESTERO BRAĆE U OBRANI DOMOVINE

Rat je dio obitelji Topić zatekao u rodnom Bijelom Brdu. Dio je zasnovao svoje obitelji i stvorio nove domove. U to vrijeme Boro dobiva poziv od tadašnje JNA za rezervni sastav u Sarajevo. Naravno Hrvatini kakav je bio Boro to nije padalo na pamet. Otišao je preko Save u Slavonski Brod i kao dragovoljac prijavio se u 108. Slavonsko brodsku brigadu u kojoj je ratovao do ranjavanja 1992. godine. Bio je to strašan udarac za obitelj Topić čijih je i preostalih šest sinova ratovalo za obranu domovine Hrvatske.

NESEBIČNA MAJČINSKA BORBA ZA BORIN ŽIVOT

Teško ranjen u glavu Boro je prebačen u bolnicu u Slavonskom Brodu. Bio je u dubokoj komi. Nakon hospitalizacije prebačen je u Zagreb u vojnu bolnicu Dubrava.

Tada počinju muke majke Stane koja sve vrijeme bdije nad svojim Borom. Koma je potrajala više mjeseci. Obiteljskoj sreći i nadi nije bilo kraja kada se Boro probudio. Bio mu je oduzet desni dio tijela i govor međutim ubrzo se vrlo dobro sporazumijevao mimikom i drugim pokretima. Majka Stana vidjela je tih užasnih noći mnoge ranjene i osakaćene mladiće koje su dovezli s ratišta. Sa svima je dijelila istu sudbinu i bol. Usprkos tuzi ne zaboravlja napomenuti kako su svi liječnici i medicinsko osoblje bili vrlo brižni i uslužni.

REHABILITACIJA U KRAPINSKIM TOPLICAMA PREKINULA SMRT

Nakon bolnica u Slavonskom Brodu, Ivanić Gradu i Zagrebu Boro odlazi na rehabilitaciju u Krapinske toplice. Kada mu je jednom došao brat blizanac Zlatko u uniformi prstom mu je pokazivao da skine odoru jer će i njega upucati, sa suznim očima pričaju majka Stana i nevjesta Vesna. Na žalost, jednoga dana kada se rodbina nije nadala nesretni mladić Boro umire. Majka Stana bila je tamo, a liječnik koji joj je priopćio tužnu vijest samo je prozborio: "NEMA VIŠE NAŠEGA BORE"

NOVA TRAGEDIJA, SMRT OCA MARIJANA

Boro Topić pokopan je uz najviše vojne počasti na novom groblju u Brdovcu. Lijep brdovečki dan parali su krici i plač najmilijih kao i velike mase prijatelja, susjeda i suboraca. Ubrzo poslije sina Bore od tumora na mozgu umire otac Marijan. Pokopan je uz svog sina čija je smrt ubrzala i njegov odlazak.

Branko Zbukvić

U ZIDU SJEĆANJA

(Stojim u Ilici pred zidom s imenima
mrtvih
i nestalih, gledam i patim.)

Jedna majka
jedno srce
jedna duša,
a pet cigala
pet života
pet mrtvih kamenova
s imenima
svijeće milosti
plameni uspomena
i tako redom
bezbroj
cigla života
život cigla
drhtave ruke
molitva bola
koliko mladosti
koliko mladića
najmilijih
svojih
a puta nema
a glasa nema
a roda
a poroda
suha grano
moja rano

Josip Palada

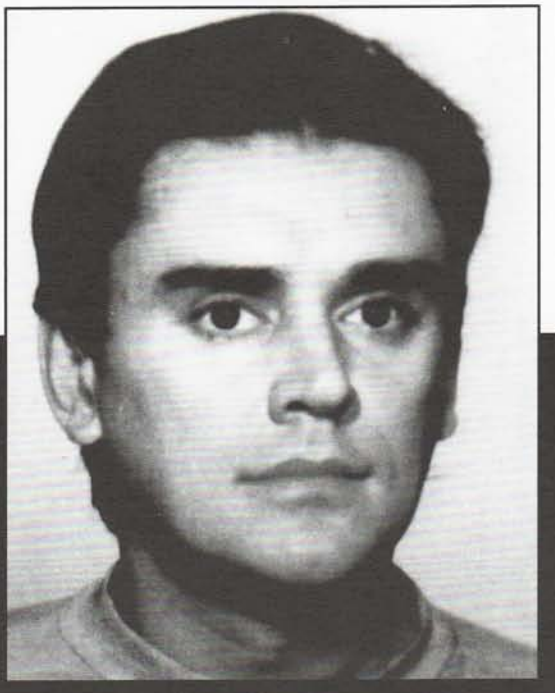

MILJENKO STANEŠIĆ

27.1.1958. - 4.8.1995.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

ŠIROKA KULA

NEKADA JE I ON VOLIO PLAVO CVIJEĆE

Sjećam se Miljenka Stanešića iz vremena kada sam ga upoznao kao zaposlenika Plivinog pogona dječje hrane u Savskom Marofu. Uvijek je bio vrlo elegantan, vrlo ozbiljan za godine koje je nosio. Primijetio sam njegov zanos kada je upoznao svoju Mariju, koja mu je kasnije postala supruga. Bili su prekrasan sretan par.

DJEČAK KOJEGA SU KRASILE EMOCIJE

Miljenko je bio drugo dijete u obitelji Magdalene i Milana Stanešić. Djetinjstvo je proveo sa svojom starijom sestrom Đurđom od koje je bio znatno mlađi, ali su se savršeno razumijevali i voljeli. Djetinjstvo su proveli na Volovčici u Zagrebu, gdje je Miljenko išao u osnovnu školu. Kada je navršio 8 godina doživljava prvu životnu traumu zbog rastave roditelja. Od tada živi s majkom i sestrom. Vjerojatno su ti trenuci tajno odredili Miljenkov karakter. Bio je iznimno tih, povećan, ali velika i otvorena srca za sve koje je volio.

CVIJEĆE I GITARA

Gitara, taj predivan instrument bila mu je mladenačka opsesija koju je dijelio uz svirku i pjesmu s onim najvjernijim i najiskrenijim prijateljima iz djetinjstva.

Čovjek - romantik, obožavao je cvijeće i agrume, njegujući ih brižno i s puno ljubavi. Najveća sreća bila mu je pokloniti vlastiti cvijet, nekoj dragoj osobi.

BOL ZA MAJKOM MAGDALENOM

Još nije doživio punoljetnost kada doživljava novi težak udarac. Iznenada mu umire majka Magdalena.

Bilo je to bolno saznanje, nestala je osoba koja ga je u životnim okolnostima kakvim su živjeli podigla na noge i osposobila za život.

Dani su prolazili, a majka i njena topla riječ neobično su nedostajali Miljenku.

POSAO U PLIVI

Svoj radni vijek Miljenko je proveo u Plivi, gdje se zaposlio 1979. godine. Tada je upoznao i svoju Mariju i potpuno se posvetio novoj zajednici. Snivao je o obitelji,

djeci, sreći. Na žalost okrutna sudbina i slijed tragičnih događanja nije realizirao njegove snove.

POGIBIJA U ŠIROKOJ KULI

Kada je trebalo stati na branik domovine, Miljenko nije oklijevao, s puno ponosa i žara prošao je mnoga ratišta. Sloboda Hrvatske nazirala se sve jačim sjajem, počela je Oluja, najsvjetlija bitka novije hrvatske povijesti. Dan uoči pobjede 4. kolovoza 1995. poginuo je Miljenko Stanešić, pripadnik 118. ličke brigade. Pokopan je u svom Zagrebu koji je osjećao na svoj način, na groblju Mirogoj uz tugu i bol velikog broja prijatelja, znanaca i obitelji.

Branko Zbukvić

SVIJEĆA

Jedna svijeća na oltaru
Gorjela je noću, danju.
Gorjela je za sve ljude
Ali više od sveg - za nju,

Domovinu koja gori
Mržnjom, grijehom pritisnuta
Zemlju drevnu koju zloća
Ognjem pakla prži, guta.

Svijeću malu palili su
Branitelji doma svetog
Vjeru svoju svjedočili
Tiranina protiv kletog.

Dok je god Hrvata bilo
Vjernih starom pragu svome
Gorjela je svijeća mala
Na oltaru ranjenome.

Mrtvi su i živi dečki
Puškom dom svoj branit znali
Ali svijećom malom, skromnom
Vjernost svoju Kristu dali.

Danas selo slobodno je
Bezbroj svijeća crkvom sije
Al' ni ni jedna kao mala
Ratna svijeća lijepa nije.

Sarvaš, 15. kolovoza 1991.

Mario Filipi

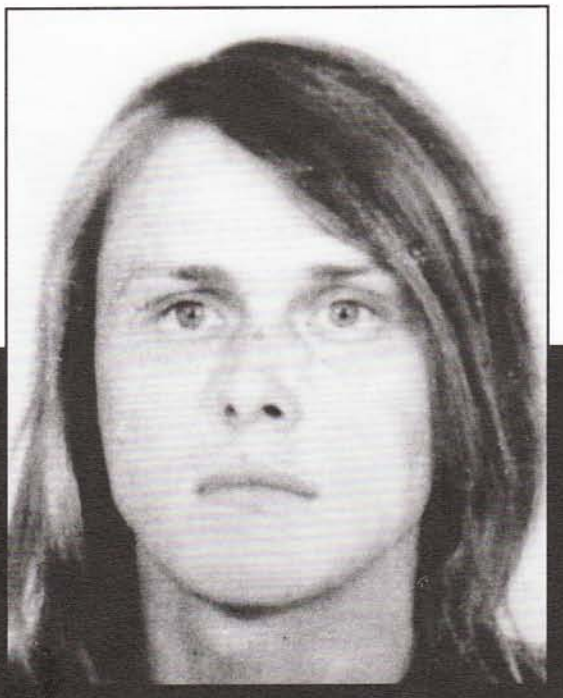

ŽELJKO VRABEC

28.4.1969. - 4.8.1995.

HRVATSKI BRANITELJ
Časnički namjesnik HV

POGINUO U ČEŠKOM SELU U PETRINJI

TENKIST IZ VUKOVOG SELA

Željko Vrabec rođen je 1969. godine u Brežicama u susjednoj Sloveniji kojoj su gravitirali mještani sutlanskog kraja iz ondašnje općine Zaprešić. Baš rijeka Sutla što nas dijeli sa susjedima tekla mu je pedesetak metara ispod kuće. Djetinjstvo je proveo uz brižnu pasku majke Rozike i oca Stjepana, te bezbrižnu igru sa sestrom Božicom. Bio je solidan učenik OŠ Ivana Perkovca u Šenkovcu. Nakon osnovne škole završava zanat i stječe zvanje kovinotokara. Zanat koji je odabrao bio je pravi pogodak jer je od rane mladosti bio sklon tehnici i obradi metala. Po završetku škole nije mogao dobiti zaposlenje pa odlazi u ondašnju vojsku koju je kao tenkist odslužio u Banjaluci. Bilo je to vrijeme kada je počela balvan revolucija, ali ipak je uspio izaći iz te vojske i vratiti se svome domu. Poslije kraćega vremena zaposlio se kod obrtnika Milivoja Škrinjarića u Brdovcu, gdje je konačno radio u struci. Poslodavac i kolege iz radionice o Željku govore kao vrlo kvalitetnom i stručnom djelatniku te vrlo društvenom i karakternom čovjeku. U to doba Željko se oženio sa svojom djevojkom Petrom, a ubrzo je na svijet došla mala Iva, njegova najveća radost i mezimica.

POGIBIJA U OLUJI

Željko Vrabec bio je tenkist u 2. gardijskoj brigadi poznatijoj kao Gromovi. Bilo je toplo ljeto, u zraku se osjećao miris pobjede Hrvatske vojske. Umjetna tvorevina

"SAO KRAJINA" bila je pred totalnim krahom i padom. Upravo u akciji oslobođenja okupiranih djelova Lijepe naše u Češkom Selu kod Petrinje smrtno je stradao Željko Vrabec. Pokopan je na obiteljskom groblju u Svetom Križu Brdovečkom uz dužne počasti civilnih i vojnih vlasti. Rijeka Sutla i dalje teče svojim mirom ispod kuće Željka Vrabeca, ponekad bliješti posebnim sjajem kao da na trenutak ispire suznu mladost i život hrabroga viteza iz Vukovoga Sela.

Branko Zbukvić

MARŠ OSVETNIKA

Sijali ste užas po toj lijepoj zemlji,
Svaku ciglu razbili u prah,
koljevke su prazne, grobovi su puni,
Za narod moj namijenili ste strah.

Vi, zločinci srpski, otpad ljudskog roda,
Otrovali ste zemlju, more, zrak,
Sve što je bilo lijepo pregazili ste čizmom,
Za sobom samo ostavili mrak.

Al' kamene glave i prazno vam srce
Razumijeti ne mogu ni znati
Da red je na vama, da kazna već stiže,
Na Srbinu je red da pati.

Sad slušate u strahu osvetnički korak
Sustižu vas krv i dječje suze,
Niti ispod zemlje sakriti se neće
Zločinac što majci dijete uze.

Zagreb, 15. ožujka 1993.

Mario Filipi

ŽELJKO BLAŽEVIĆ

1.10.1966. - 7.8.1995.

HRVATSKI BRANITELJ
ČASNIČKI NAMJESNIK HV

POGINUO U DVORU NA UNI

"ZA ZAGREB I HRVATSKU NAŠ BI SIN PONOVNO DAO ŽIVOT"

Roditelji junaka ove priče rodom su iz okolice Banjaluke točnije iz mjesta Dragočaja. Mladi Ivka i Ivo vjenčali su se u rodnom kraju. Već tada gospodin Ivo Blažević bio je zaposlen i nastanjen u Zagrebu. Kao i mnogi mladi ljudi željni afirmacije i stvaranja vlastita doma Blaževići su u početku bili podstanari potom su počeli graditi kuću u Prečkom. Sretna obitelj u to je vrijeme dobila prvu prinovu kći Ljiljanu, dvije godine kasnije rodila se Ana i 1966. godine Željko. Djeca su osnovnu školu pohađali u Prečkom, a nakon rušenja kuće obitelj Blažević dobiva stan u Dubravi gdje nastavljaju život. Vrijedni otac Ivo krajem osamdesetih kupio je gradilište u Brdovcu gdje je započeo gradnju vikend kuće. Danas je Brdovec trajno mjesto stanovanja supružnika Blažević.

DJEČAK PUN ŽIVOTNIH RADOSTI

Pričajući o svom Željku roditelji suznih očiju evociraju sjećanje na njegovo djetinjstvo. Bio je vrlo živahan, od malih nogu vrlo marljiv i radišan iznad svega druželjubiv. Ljubav prema roditeljima i sestrama bile su mu prije svega.

SAN O DINAMOVOM DRESU

Željko je obožavao sport, prije svega nogomet i tenis. Kao vrlo talentiran prošao je selekciju i postao član podmlatka Dinama. Trener toj juniorskoj generaciji bio je legendarni Rudi Belin. Kasnije je postao vatre-

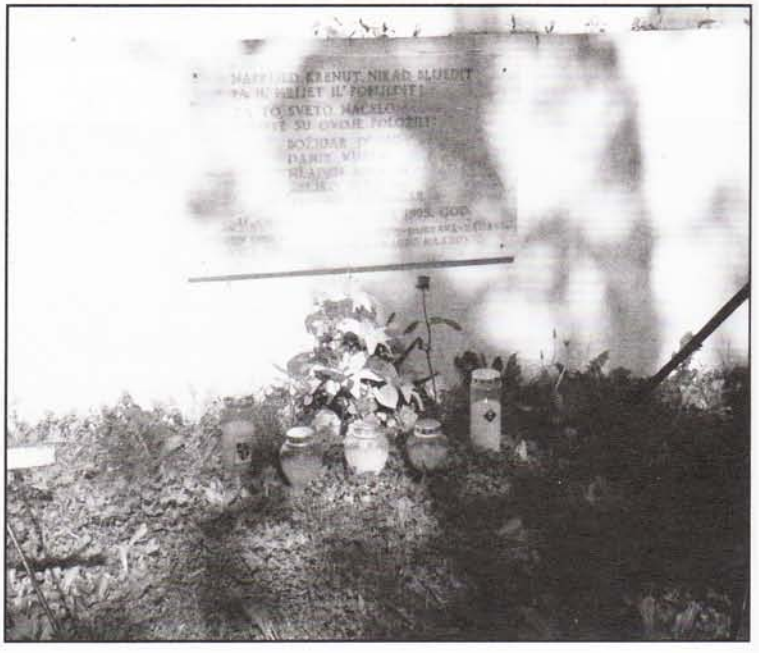

ni navijač svih zagrebačkih športaša i klubova, ponajprije Dinama i Cibone.

LJUBAV PREMA ZAGREBU GRANIČILA JE S FANATIZMOM

Iako su roditelji porijeklom iz Bosne, Željko je odgajan da poštuje roditeljski zavičaj, ali i svoj rodni Zagreb. Zagreb je jednostavno obožavao, njegove ulice, trgove, stadione, dvorane i sve simbole. S takvom ljubavi prema Hrvatskoj i gradu, ne čudi što mu nije bilo nimalo teško stati na branik domovine.

MOBILIZACIJA 1991. GODINE

Počeo je rat. Nad najdražu domovinu nadvila se opasnost i neizvjesna sudbina. Željko je bio mobiliziran u 145. brigadu iz zagrebačke Dubrave. U tom razdoblju ratovao je na bojišnicama Sisačko-moslavačke županije. Nakon 10 mjeseci bio je demobiliziran, odmah je počeo raditi u poduzeću na starom radnom mjestu. Vrlo malo je kao i svi branitelji pričao o ratnim zbivanjima. Otac se sjeća jedne strahote koju mu je ispričao. Bilo je to na pokupskom ratištu, Željko i njegovi suborci naišli su u jednoj šumi na izmasakrirana tijela svojih kolega. Četnici su zvjerski posao učinili uz pomoć motornih pila.

POGIBIJA U DVORU NA UNI

Došlo je vrijeme konačnoga oslobođenja okupiranih područja. "Bljesak" je Željka mimoišao. Kad se spremala Oluja majka je rekla Željku: "Sine ako te pozovu pokušaj se izvući, bio si u najtežim trenucima". "Majko, znaš gdje si me rodila, nikad ne bih odbio braniti svoju zemlju". Na žalost Željko je poginuo na najslavnijoj bici novije hrvatske povjesti. Bilo je to u Dvoru na Uni. Pokopan je uz najviše vojne počasti i prisutnost više tisuća ljudi na zagrebačkom groblju Miroševac. Za života je dobio čin dočasnika, a posmrtno časnika. Uz toplinu kamina, suznih očiju i velikom boli u srcu Željkovi roditelji žive vječno sa svojim nesretnim sinom, ponosni na njegov kratak, ali iznimno bogat i častan život.

Branko Zbukvić

ŽELJKO

Dječak je zavolio svjetla velegrada,
Zagreb je tekao njegovim venama
kroz Dinamo, Cibonu, kroz Hrvatsku.
Najveće svetinje trebalo je čuvati
kao svoje oči, kao dom, roditelje, sestre.
Pao je vitez u predveče slobode,
uoči Oluje
junački, hrabro, hrvatski.

Branko Zbukvić

ZORAN GRGAC

13.1.1973. - 10.11.1995.

HRVATSKI BRANITELJ
Narednik HV

UMRO U KNINU

DINAMO U SRCU, INKER U DUŠI

Kada je 1976. godine mlada obitelj Grgac iz Zagreba preselila u Zaprešić nije niti slutila kakva je budućnost očekuje. Supružnici Mirjana i Marijan Grgac rođeni su Zagrepčani. U doba kada su preselili u Zaprešić gđa Mirjana bila je zaposlena u "OGNJENU PRICI", a gospodin Marijan u Vjesniku. Mladi bračni par bio je posvećen poslu i sinovima Goranu i Zoranu.

Kako je vrijeme teklo sve više su osjećali pripadnost Zaprešiću. Mlađi sin Zoran već u ranom djetinjstvu stekao je velik broj prijatelja. Od malih nogu imao je sklonost prema sportu pa je kao i većina klinaca igrao nogomet u najmlađim kategorijama NK Inker.

Bilo je to vrijeme kada je nogomet u Zaprešiću išao uzlaznom putanjom. Klub je u to vrijeme dobivao organiziranu skupinu navijača kojoj se pridružio i Zoran. Iako su izmicale relativno mirne osamdesete godine, Zoran Grgac bio je odgojen u pravoj hrvatskoj, katoličkoj, ali i radničkoj obitelji, s osobitim smislom za skromnost, poštenje, ali i pravdu. Na scenu je stupala velikosrpska sprega četništva i tobožnjeg jugoslavenstva. Svi su već u startu prepoznali Miloševićeve namjere. Nacionalni ponos potpuno se budio. Uvertira na utakmici u svibnju 1990. između Dinama i Arkanove Zvezde bila je jasan dokaz i upozorenje.

Zoranova generacija proizašla iz BBB-a, TORCIDE, ARMADE i ostalih navijačkih skupina bila je spremna stati na branik domovine.

U HV OD PRVOG DANA

Zoran Grgac dragovoljno se prijavio u Ministarstvo obrane RH još kao maloljetnik, dakle od prvih postrojbi ZNG oformljenih na stadionu u Kranjčevićevoj sve do oslobođenja okupiranih područja. U vrijeme najžešćih bitaka Zoran Grgac bio je pripadnik satnije taktičkih snajperista. Prošao je kalvarije gotovo svih najtežih bojišnica. Vrlo je malo dolazio kući, tek jednom pričao je roditeljima i bratu o slučaju kada su petnaest dana bili u nepri-

jateljskom okruženju stajući u vodi. Noge su mu potpuno pobijelile.

TRAGIČAN ZAVRŠETAK NAKON BLISTAVE POBJEDE

Po završetku rata Zoran je ostao aktivan u svojoj jedinici u oslobođenom Kninu. Nikada nije pokazivao znakove bolesti pa je šok i iznenađenje, zbog suicida koji je počinio, za njegove najbliže bio time teži.

Uz dužne vojne počasti i mnoštvo ožalošćenih prijatelja Zoran Grgac pokopan je na novom groblju u Brdovcu.

Branko Zbukvić

1991.

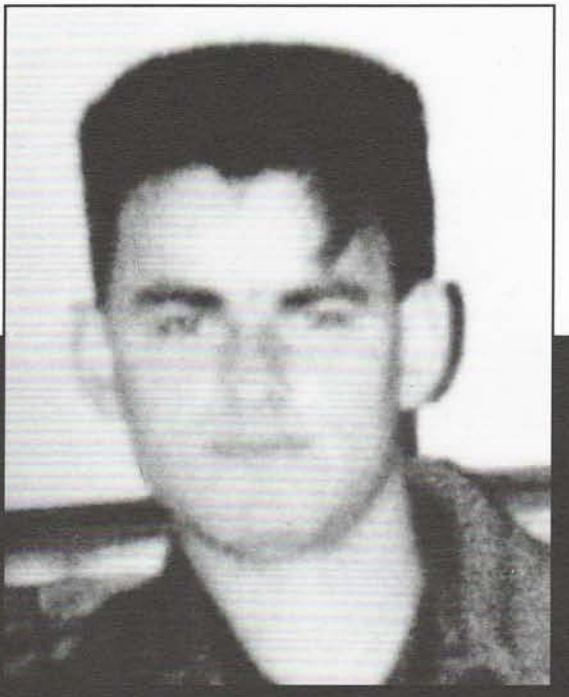

MATO BATLJAN

2.2.1971. - 21.1.1996.

HRVATSKI BRANITELJ
NAREDNIK HV

POGINUO U STUBICI DONJOJ

MUKE PO MATI

Mato Batljan rođen je 2. veljače, 1971. godine u Podbrđu u susjednoj BiH. Odrastao je uz majku Maru i oca Marka te dvije sestre i brata. U takvim obiteljima, uvijek je vladala živost, dječje čarke, smijeh i suze. Roditelji su od samoga početka djeci uz igru nametali i obveze, tako je i Mato od rane mladosti stekao radne navike, pomagavši susjedima, prijateljima i roditeljima u raznim poslovima. Razvio se tako u snažnog mladića, fizički i duhovno. S 18 godina, 1990. godine odlazi na služenje već jako trule JNA. Sudbina je htjela da je bio prekomandiran u Knin u kojem je tada carevalo antihrvatsko raspoloženje. Mladi Hrvat dobro je prepoznao neprijatelja. Po izlasku iz vojske vraća se kući.

PROTJERANI IZ KUĆNOGA PRAGA

Rat u Hrvatskoj, ali i u BiH već je pokazao svu okrutnost i surovost. Obitelj Batljan kao i svi drugi Hrvati iz njihova kraja bili su protjerani sa svoga ognjišta. Prepušten sam sebi Mato dolazi do Jajca. Neki znanci i prijatelji bili su uhićeni i odvedeni u zloglasni logor Manjaču. Mato se u Jajcu priključio kotorvaroškoj brigadi u kojoj ostaje sve do sukoba s muslimanima.

TI

"Ti od Boga dolaziš"
Ti Bogu odlaziš,
nigdje nisi kod kuće,
samo u Boga.

Sestra

DOLAZAK U TIGROVE

Po dolasku u Zagreb, priključuje se naravno dragovoljno u 1. gardijsku brigadu TIGROVE. U prosincu 1992. odlazi na hrvatska ratišta. Bio je to početak Matina križna puta. Počinje borba za opstanak, za najmilije, obitelj, prijatelje i Hrvatsku. Kad bi se javljao obitelji s ratišta, osjećalo se da je sretan i ponosan, da je stekao puno prijatelja u legendarnim TIGROVIMA. Kada bi dolazio kući, uvijek bi neki od njih dolazili s njim. Tako je jedne večeri jedan od Matinih Tigrova obitelji javio da je ranjen.

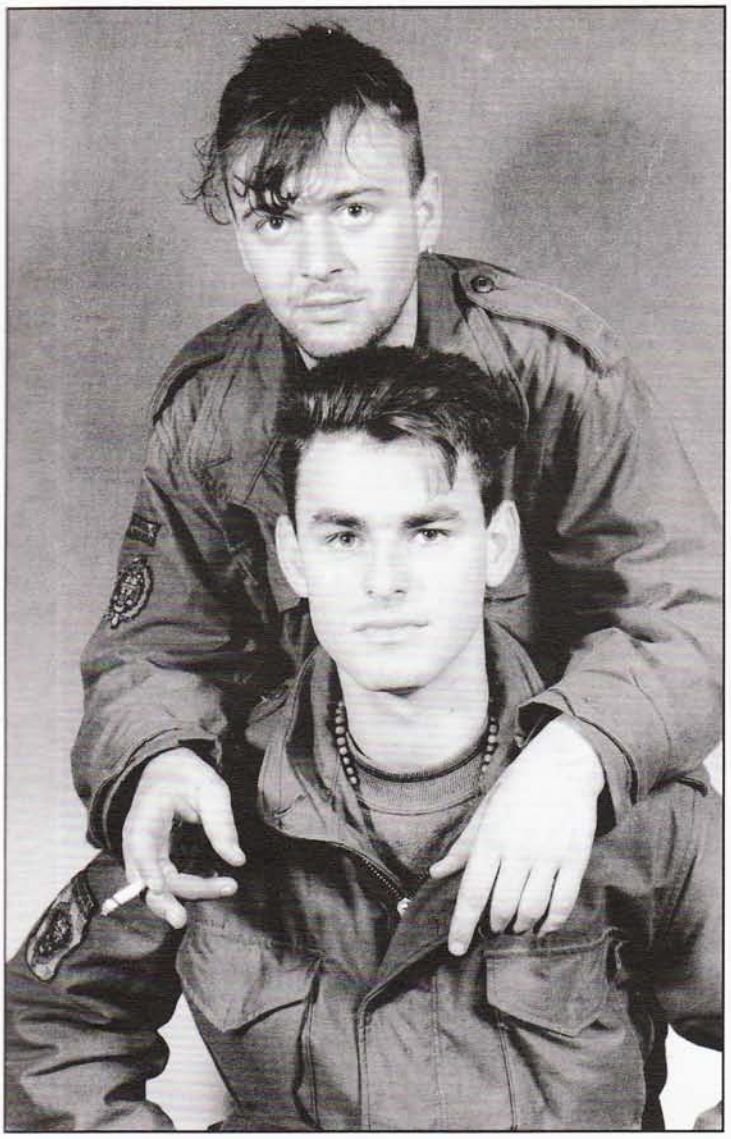

U tom trenutku obitelji je bilo najvažnije da je ostao živ. Podmukla neprijateljska mina odnijela mu je dio stopala, negdje na ogulinskom bojištu. Nakon dvije operacije slijedila je rehabilitacija u Krapinskim toplicama.

Nikada više Mato nije bio isti, živci su bili jako načeti, život s tabletama postao je stvarnost. Nedostajali su mu prijatelji. Kao ratni invalid dolazi u hotel Jezerčica. Susreće ponovno svoje Tigrove, prijatelje i suborce, invalide. Krajem 1995. invalidi moraju iseliti iz hotela Jezerčica. Kobne noći 21. siječnja 1996. Mato Batljan vraća se iz obližnjeg kafića u toplice. Vani je snježilo, prilikom kočenja Matina "peglica" zabija se u borovu šumicu. Nije bilo brzine, čak niti krvi niti ogrebotina, no okrutna istina bila je neumoljiva, Mato Batljan, hrabri Tigar završio je svoj časni, pošteni, ali vrlo kratak životni put. Pokopan je uz dužno poštovanje na zagrebačkom groblju Mirogoj.

Branko Zbukvić

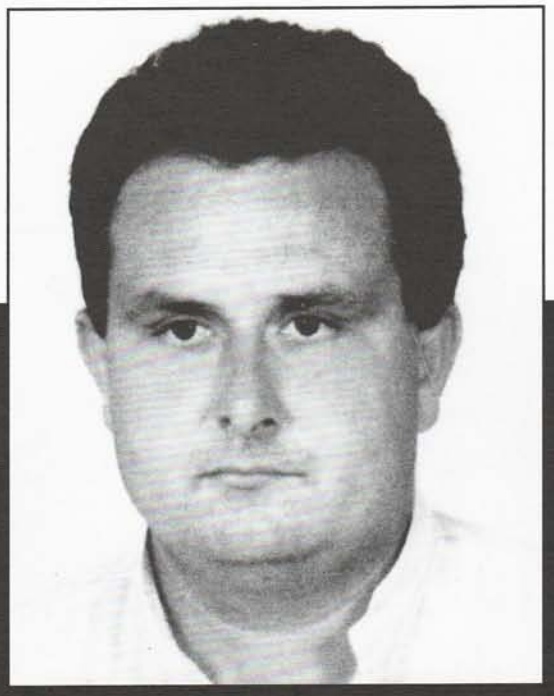

PAVO STANIĆ

26.7.1959. - 7.2.1996.

HRVATSKI BRANITELJ

UMRO U ZAGREBU

PAVAO, ČOVJEK DOBRIČINA

Pavo Stanić, nesretni je branitelj Domovinskog rata, rođen u BiH, školovao se i živio u Slavoniji, a za krajnje životno odredište odabrao je Zagorje. Rođen je 26.7.1959. godine u Bosanskom Šamcu. Djetinjstvo je proveo u rodnoj kući u prelijepom dijelu Bosanske Posavine, gdje je završio osnovnu školu. Srednju školu završio je u Osijeku, gdje je stekao zvanje prometnog tehničara. Bračnu zajednicu sa suprugom Nadom sklopio je 1983. godine, u lijepim godinama koje slijede rađaju se djeca: Darko, Katarina i Marijana. Kao čovjek koji želi svoj mir, 1985. godine gradi kuću u Pojatnom u koju useljava devedesetih godina.

HUMANITARNI DRAGOVOLJAC

Početkom Domovinskog rata dobrovoljno se uključuje u prijevoz humanitarne pomoći s kamionima prijevozničkog obrta čije je suvlasništvo dijelio sa svojom braćom. Krajem 1994. godine bio je mobiliziran u 195. novigradsku brigadu. Za vrijeme ratovanja, nakon niza stresova, zdravlje mu se naglo pogoršava, za vrijeme hospitalizacije ustanovljeno mu je teško oštećenje srca. Rješenjem invalidske komisije postaje 70% invalid te član HVIDRE u Zaprešiću od 1994. godine. Na žalost mnogobrojnih prijatelja i obitelji umor-

TEBI OČE

PROLAZE MINUTE,
PROLAZE SATI,
PROLAZE DANI,
PROLAZE MJESECI,
PA TAKO I GODINE!
TEBE, MOJ OČE NEMA,
NESTAO SI KAO PRAH.
TEBE NEMA,
I NEMA TE,
SVE JE TUŽNO,PUSTO,
PRAZNO,
ALI ŽIVOT IDE DALJE!
TEŠKO MI JE,
BORIM SE,
TUŽNA SAM,
A VESELIM SE,
PLAČEM,
ALI PJEVAM,
MOLIM SE ZA TEBE
I SAMO JEDNO ZNAJ,
VOLIM TE
I KRAJ!

Katarina Stanić

U ZIDU SJEĆANJA

(Stojim u Ilicipred zidom s
imenima mrtvih
i nestalih, gledam i patim.)

Jedna majka
jedno srce
jedna duša,
a pet cigala
pet života
pet mrtvih kamenova
s imenima
svijeće milosti
plameni uspomena
i tako redom
bezbroj
cigla života
život cigla
drhtave ruke
molitva bola
koliko mladosti
koliko mladića
najmilijih
svojih
a puta nema
a glasa nema
a roda
a poroda
suha grano
moja rano

Josip Palada

no srce Pave Stanića prestalo je kucati 7. veljače 1996. godine. Pokopan je uz dužne počasti na mjesnom groblju u Pušći.

✍ Branko Zbukvić

VEČER JE,
SAMA SAM,
GLEDAM KROZ PROZOR,
U TAMU,
U TAMU ŠTO JE OBASJAVA SVJETLOST,
SVJETLOST ZVIJEZDA,
SVE JE TAKO, TUŽNO, BEZ TEBE.

NEKAD POMISLIM,
DA JA NEMAM ŽIVOTA,
DA JE SVE PROPALO,
NESTALO,
SVE JE TAKO TUŽNO,
BEZ TEBE.

OČE MOJ,
BORIM SE, BORIT ĆU SE,
BORIM SE I VJERUJEM DA ĆE BIT
BOLJE,
JER SVE JE TAKO TUŽNO,
BEZ TEBE.

SAMO OVO TI ŽELIM REĆI:
TEBE NIKADA ZABORAVIT NEĆU MOĆI,
TEBE VOLIM,
I ZA TEBE SE BOGU MOLIM,
SVE JE TAKO TUŽNO,
BEZ TEBE.

DRAGI BOG NEK TI DA VJEČNU
MILOST I SPAS,
A I TI PONEKAD SJETI SE
I POMISLI NA NAS,
JER JE SVE TAKO TUŽNO,
ZBOG TEBE.

✍ Katarina Stanić

Skrb o hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji

Još u vrijeme trajanja Domovinskog rata u Republici Hrvatskoj, tijekom 1992. godine organiziraju se prve udruge temeljem Zakona o udrugama. Među prvim udrugama osnovane su udruge hrvatskih ratnih invalida, udruga roditelja poginulih branitelja, udruga udovica i udruga zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja. Glavni cilj osnivanja udruga bio je pronalaženje rješenja za poboljšanje skrbi o hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji. Kada je riječ o traženju nestalih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja i civila, one su osnovane s namjerom što bržeg pronalaženja odgovora o njihovoj sudbini ukazivanjem, kako domaćoj tako i stranoj javnosti, o tom središnjem humanitarnom pitanju hrvatske javnosti. S počecima agresije na Sloveniju i namjerom agresora da ugrozi i nas, u ovom našem kraju počele su se sastajati grupe mladića sa željom da brane domovinu od agresorske JNA. Uključivali su se u redove Narodne zaštite. Mnogi od tih "golobradih" mladića u trapericama i tenisicama stupili su u obranu domovine u postrojbe HOS-a, garde i policije. Odlazili su na ratišta diljem Lijepe naše, a satnija Josipa bana Jelačića odlazi na Velebit i u zadarsko zaleđe. Kako se na teritoriju naše domovine vodio prljav i krvav rat od 1991. godine mnogi su naši dečki stradali. Ranjeni su zbrinjavani po raznim kliničkim centrima i toplicama. Da bi se pomoglo u pronalaženju rješenja za njihovo liječenje, zbrinjavanje i ostalo vezano uz ostvarivanje prava ranjenih hrvatskih branitelja osnovan je Savez hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata već 1992. godine u gradu Zagrebu kao središnjica. Tijekom 1992. godine osnovana je podružnica HVIDR-a Susedgrada koja je bila teritorijalno najbliža udruga za ratne vojne invalide s ovog našeg područja. Inicijativom nekolicine ranjenih i oboljelih hrvatskih branitelja u Zaprešiću je osnovana podružnica HVIDR-a Zaprešić 26.1.1995. godine. Na samom početku brojala je 41član, sjedište je bilo u obiteljskoj kući prvog predsjednika podružnice Stjepana Nucaka. Upornim radom i pronalaženjem rješenja o prostoru dodijeljen nam je prostor u Pučkom učilištu Zaprešić. Budući da je u gradu Zaprešiću također osnovana i Udruga roditelja poginulih branitelja naši zajednički interesi, sa sličnim ciljevima i sličnim programom bilo je neophodno čvršće povezivanje. Pri izgradnji spomenika poginulim braniteljima Zaprešića. Suradnja postoji i nadalje u obilježavanju državnih i vjerskih blagdana kao jedan od očuvanja vrijednosti Domovinskog rata i sjećanja na poginule suborce. Bez obzira na naziv udruge ciljevi rada su isti ili slični. Samo, je li doista potrebno da se baš oni koji su iznijeli teret Domovinskog rata na svojim leđima, članovi obitelji poginulih, HRVI, oboljeli branitelji i sada u miru moraju boriti za ostvarivanje svojih prava i nositi teret zato što su bili voljni otići ili ispratiti svoje najmilije u rat. Očekujemo barem deklarativno razumijevanje i poštovanje zakonskih propisa vezano uz ostvarivanje prava hrvatskih branitelja i obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja.

Ivica Krčelić

ZAHVALE DONATORIMA I PRIJATELJIMA

Prisjetimo se trenutka nakon svečanog otkrivanja spomenika poginulim braniteljima, te se još jednom zahvaljujemo sponzorima koji su nesebično pomagali kod izgradnje. Druženje s roditeljima i podjela zahvalnica donatorima i prijateljima nesebično su u svojoj sali za svadbe donirali gđa ***Višnja*** *i gospodin* ***Drago Pinek****. Kompletan meni i piće, bračni par dobrotvora, besplatno je donirao udruzi. Gest vrijedan pažnje i velike zahvalnosti. Predsjednica Udruge, neumorna gospođa* ***Biserka Brašić*** *s prvim suradnicima, gospođom* ***Tatjanom Kink i Gordanom Postružin****, zahvalila je svima koji su pomogli u realizaciji otkrivanja spomen obilježja ili na bilo koji način bili na usluzi i pomoći Udruzi. Nema riječi kojima se čovjek može zahvaliti dobrim ljudima i njihovoj humanosti. Udruga se je tom prilikom ovim redom zahvalila donatorima:* ***Poglavarstvu grada Zaprešića*** *na čelu s gradonačelnikom* ***mr. sci. Vinkom Morovićem****, predsjedniku odbora za izgradnju* ***ing. Miroslavu Zemljaku****, gradskom vijeću i svima djelatnicima iz gradskog poglavarstva koji su sudjelovali u izgradnji, poduzeću* ***Vodotehnika te ing. Šimunu Lušić*** *za donaciju vodomaterijala, kao i* ***ing. Josipu Aniću****, koji je izradio projekt za fontanu, akademskom kiparu* ***Dragutinu Grgasu - Belom*** *za idejno rješenje i izgradnju spomen obilježja, koje je ovaj vrsni umjetnik na sebi svojstven način napravio bez i jedne kune naplate te gđi.* ***Zlati Grgas****, poduzeću* ***Zaprešić d.o.o.*** *za obavljanje komunalnih djelatnosti na čelu s direktoricom* ***dipl. iur. Brankom Kuhar****, koju su također sve pripremne radove napravili bez naknade, poduzeću* ***Jedinstvo*** *i gospodinu* ***Stjepanu Bedrika*** *i ing.* ***Zlatku Horvatu*** *za donaciju prokroma za slova, poduzeću* ***Arboretum d.o.o.*** *i gospodinu* ***Žarku Selešiju****, poduzeću* ***Valek Comerc*** *i* ***ing. Josipu Valeku*** *za besplatnu donaciju materijala i postavu pumpe za fontanu, poduzeću* ***Messer Croatia plin****, poduzeću* ***S.U.S. te ing. Zoranu Ležajiću*** *i gospodinu* ***Siniši Ristiću*** *za rezanje i obradu slova, poduzećima* ***Strojopromet*** *i direktoru* ***Stjepanu Kraljiću i Ležaj Trade*** *i direktoru* ***Zvonku Prišlecu*** *za financijsku donaciju, poduzeću* ***Hidroelektraniskogradnja d.d.*** *za donaciju betona, gospodinu* ***Mladenu Kušu*** *za donaciju daski. Udruga se je ovom prilikom iznimno zahvalila gospodinu* ***Željku Trajbaru****, poduzeću* ***Bistra-Graf*** *i direktoru* ***Stjepanu Fremecu****, gospodinu* ***Vladimiru Buzoliću-Stegu*** *koji je osmislio zahvalnice,* ***Zlatarni Vesne Ilić*** *za donaciju i graviranje pločica sa slomljenom ružom, keramičkoj grupi* ***OŠ I.B. Mažuranić Savski Marof*** *i profesoru* ***Dragi Jančiću*** *za izradu plakata,* ***KUD Ban Josip Jelačić, Krugovalnoj postaji Zaprešić, Prigorskom kaju****, gospodinu* ***Vladi Kovaču*** *iz* ***Komunalnog poduzeća Zaprešić*** *kao i svim* ***djelatnicima*** *koji su sudjelovali u pripremi terena za spomenik, gospodinu* ***Ivanu Adžiji*** *javnom bilježniku koji je kao prvi susjed stalno na usluzi i pomoći Udruzi,* ***Udruženju obrtnika Zaprešić****, gospodinu* ***Sveboru Darku Soboti, HVIDRI Zaprešić****, te posebno* ***general bojniku Milenku Filipoviću*** *i* ***mr. Željki Nenadić-Tabak*** *za nesebičnu brigu i pomoć Udruzi, kao i gospodinu* ***Vladi Grbavcu*** *za donaciju mesa. Gosp.* ***Draženu Hladu*** *za grafičke usluge, Crkvenom zboru Brdovec, dugogodišnjim istinskim prijateljima koji su uvijek spremni pripomoći HVIDRI Zaprešić, prof. Eduardu Miličeviću. Hvala načelnicima općine Bistra Krešimiru Guliću, općine Brdovec dip. ing. Mladenu Debeljaku, . Zahvaljujemo svima koji su pomagali u realizaciji izgradnje spomenika i pisanju ove knjige. Čelnici Udruge roditelja svjesni su da ne mogu zahvaliti svima znanim i neznanim koji su im u tim trenucima najveće tuge i bola pružili ruku, pa im ovom prigodom iskazuju najtopliju zahvalnost.*

Kazalo

3	Proslov	Branko Zbukvić
4	Istina o našim hrabrim braniteljima domovine	Biserka Brašić
5	Oni su dio mene	Mario Filipi
6	Domovinski rat	Milenko Filipović
9	Da se ne zaboravi	Vinko Morović
10	Hrvatska, ljubavi moja	Željka Tabak - Nenadić
12	Spomenik poginulim braniteljima u Domovinskom ratu	Stanko Špoljarić
14	Bože, čuvaj Hrvatsku	Drago Britvić
15	**1991.**	
16	Mario Brašić	
19	Fotografije	Mario Filipi
20	Marinko Bašić	
23	Fotografije	Mario Filipi
24	Rade Teofilović	
26	Ferid Galijašević - Fric	
28	Marijo Mateček	
31	Fotografija	Mario Filipi
32	Dubravko Ožegović	
35	Fotografije	Mario Filipi
36	Mladen Kovač	
38	Damir Valenteković	
40	Nino Kink	
42	Zoran Janton	
44	Davor Bašić	
45	Fotografija	Mario Filipi
46	Mario Rehor	
48	Fotografija	Mario Filipi
49	**1992.**	
50	Željko Žagmeister	
52	Stjepan Jedvaj	
54	Andrija Vidak	
55	Molitva iz pakla	Tomo Gelo
56	Dubravko Jarčan	
58	Ivan Krčelić	
61	Fotografije	Mario Filipi
62	Zdravko Lozančić	

64 Vlado Prišćan
66 Mladen Pintar
67 Na žalost mi smo - živi — Mario Filipi
68 Mladen Gajšak
69 Fotografije — Mario Filipi
70 Ivan Klanfar
72 Dragutin Sinković
74 Božo Šeničnjak
75 Pismo poginulog ratnika — Tomislav Domović
76 Jakov Damjanović
79 Fotografija — Mario Filipi
80 Zdravko Vidaković
82 Fotografija — Mario Filipi
83 **1993.**
84 Radovan Mladenović
86 Zdravko Štos
88 Vedran Postružin
90 Ivan Franceković
92 Ivan Fabijančić
95 **1994.**
96 Damir Halužan
98 Emin Sulejmanagić
100 Marijan Kelhar
102 Fotografija — Mario Filipi
103 **1995.**
104 Tihomir Vinter
106 Zoran Rajter
108 Boro Topić
110 Miljenko Stanešić
112 Željko Vrabec
114 Željko Blažević
116 Zoran Grgac
119 **1996.**
120 Mato Batljan
122 Pavo Stanić
124 HVIDRA
125 Zahvala donatorima i prijateljima
126 Kazalo

Neka Vam je vječna hvala i slava